

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2021 30 stp
Fakultet for landskap og samfunn

Fra Rockheim til Kunstheim - Samskaping i kunst i det offentlige rom og byutvikling

From Rockheim to Kunstheim - Co-creation in
public art and urban development

Hanna Flesche Hellenes
By-og regionplanlegging

FORORD

Denne masteroppgaven markerer slutten på mine år som student ved NMBU. Studieløpet endte litt annerledes enn forventet på grunn av pandemien, men det har vært noen flotte, lærerike år i Ås sammen med medstudenter og inspirerende lærere.

Tusen takk til min veileder Mina di Marino for veiledningen gjennom masterskrivingen, og takk til alle jeg har intervjuet.

Avslutningsvis vil jeg takke vennene mine for all støtte, kjæresten min for sitt gode humør og positivitet og til slutt mamma for mange gode råd og hjelp gjennom masterskrivingen. Til slutt vil jeg takke min stefar og kunstner, Chris Rønneberg, som dessverre gikk bort for et år siden, men som

alltid hadde spennende diskusjoner med rundt kunst, og som inspirerte meg til å skrive denne oppgaven.

Hanna Flesche Hellenes

SAMMENDRAG

Samskaping er et foreløpig nytt konsept for kommuner og planleggere å forholde seg til (Røiseland & Lo, 2019; Torfing, Sørensen & Røiseland, 2020). Flere studier innen hvordan samskaping foregår i praksis er nødvendig for å få et blikk på dette nye fenomenet og hvordan det oppfattes av deltakerne. I prosjektet «Hendelser på Nyhavna» har flere aktører, blant annet kulturelle aktører som holder til på Nyhavna i dag, gått sammen for å skape en byutviklingsfestival som setter lys på kvalitetene til området og åpnet det opp for Trondheims innbyggere.

I denne masteroppgaven er det benyttet et kvalitativt forskningsdesign med intervjuer av sentrale aktører i «Hendelser på Nyhavna» som har gitt en innsikt i hvordan samskappingsprosessen har foregått, hvordan samskaping oppfattes og hvilken rolle de kulturelle aktørene og de kunstneriske bidragene har i forbindelse med prosjektet. Det overnevnte er gjennomført med bakgrunn i problemstillingen til oppgaven som er:

“Hvordan foregår samskaping mellom aktører i prosjektet «Hendelser på Nyhavna» som omhandler kunst i det offentlige rom samt byutvikling?”

Studien viser blant annet at samskaping som begrep oppleves som noe nytt. Allikevel bidrar prosjektet til at de som er med på å forme byen kommer tettere på innbyggerne.

Involveringen av kulturelle aktører og kunst i det offentlige rom bidrar til et nytt blikk på Nyhavna basert på sanselige opplevelser. Det er frivillig og åpent for alle å delta i prosjektet, og det er ulike grader av involvering. Organiseringen av prosessen er i kontinuerlig utviklingen med bruk av ulike modeller. For de som jobber tett på prosjektet oppleves prosjektet både som et forum og nettverk i tillegg til arrangementet.

ABSTRACT

Co-creation is currently a rather new concept for municipalities and planners (Røiseland & Lo, 2019; Torfing, Sørensen & Røiseland, 2020). More studies regarding how co-creation takes place is necessary to understand this new phenomenon and how the involved stakeholders perceive this process. In the project «Hendelser på Nyhavna» different stakeholders, including cultural stakeholders who are located at Nyhavna, have come together to create an urban development festival that shows the qualities of the area and has opened it up to the inhabitants of Trondheim.

In this master thesis I have used a qualitative research design consisting of interviews with central stakeholders in «Hendelser på Nyhavna», which has shed a light on how the co-creation process has taken place, how co-creation is perceived and the role of the cultural stakeholders and the artistic contributions in connection to the project. The above mentioned has been done in order to answer the main problem which is:

«How does co-creation between stakeholders take place in the project «Hendelser på Nyhavna» which involves art in the public space and urban development?»

The study shows that co-creation as a concept is experienced as something new. However, the project contributes to bringing those who are involved in shaping the city closer to the inhabitants. The involvement of cultural stakeholders and art in the public space contributes to a new look on Nyhavna based on sensory experiences. It is voluntary and open for anyone to participate, and there are different degrees of citizen participation. The organisation is a continuous process with the use of different models. For those who work closely with the project, it is experienced as both a forum and network in addition to the event.

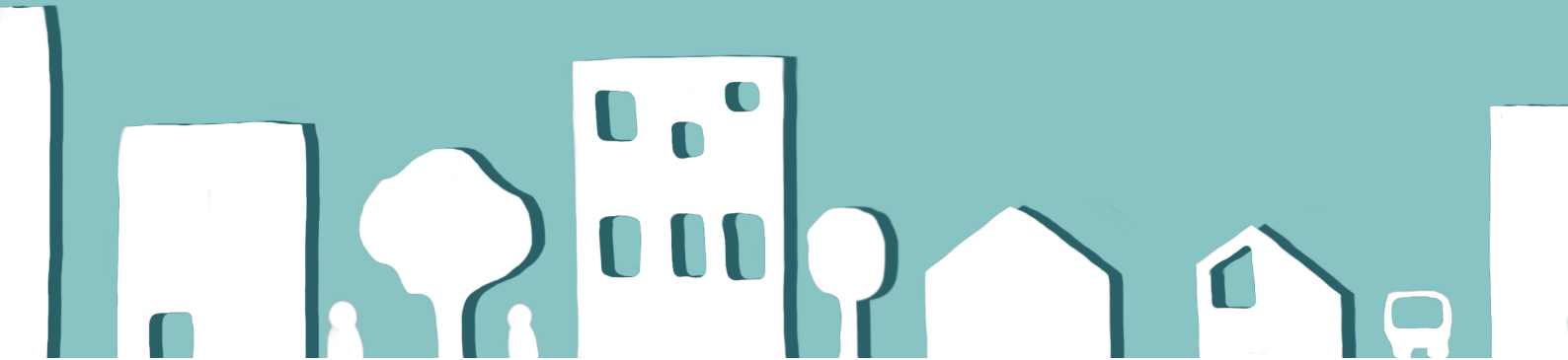
Oppsett

1.Introduksjon.....	1
1.1 Bakgrunn og valg av tema.....	1
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	3
1.3 Oppgavens struktur.....	4
2. Litteratur og teori.....	5
2.1 Kunst og kulturelle aktører i byutviklingen.....	6
2.1.1 Kunstens bidrag i byutviklingen.....	6
2.1.2 Kunstnernes rolle i gentrifisering.....	8
2.2 Samskaping.....	10
2.2.1 Hva er samskaping?.....	10
2.2.2 «Wicked problems» og samskaping.....	11
2.2.3 Tynn og tykk samskaping.....	12
2.2.4 Samskaping i et byutviklingsperspektiv.....	14
2.2.4.1 Kommunikativ planleggingsteori.....	14
2.2.4.2 Innovasjon.....	16
2.2.4.3 Samskaping og medvirkning.....	16
2.3 Samskappingsprosessen.....	19
2.3.1 Samskapingens rammer.....	19
2.3.2 Roller i samskapingen.....	20
2.3.3 Eierskap og innflytelse.....	21
2.3.4 Mål for samskapingen.....	21
2.3.5 Barrierer og drivere for samskaping.....	22
2.3.5.1 Intensiver og motivasjon for å delta i samskapingen.....	22
2.3.5.2 Forankring.....	23
2.3.5.3 Forskjeller i makt eller ressurser.....	23
2.3.5.4 Innledende tilittsnivå.....	24
2.4 Modeller for samskaping.....	24
3. Samskaping i Norge.....	27
3.1 Herregårdshagen i Larvik - et samskappingsprosjekt i forbindelse med byjubileet.....	27

3.2 Kverndalen i nytt lys - et kunst- og byutviklingsprosjekt.....	29
3.3 Pådriv - nettverk for bærekraftig byutvikling.....	29
3.4 Samskaping i Trondheim kommune.....	30
3.4.1 «Den samskapte kommunen Trondheim».....	30
3.4.2 Bylivsstrategi for Nyhavna.....	31
4. Case - Hendelser på Nyhavna.....	34
4.1 Nyhavna.....	36
4.2 Aktører.....	39
4.3 Referanse til HPN.....	41
5. Metode.....	44
5.1 Forskningsdesign.....	44
5.2 Case.....	45
5.2.1 Valg av case.....	45
5.3 Intervju.....	46
5.3.1 Utvalg av informanter.....	46
5.3.2 Gjennomføring av intervju.....	46
5.4 Innholdsanalyse.....	47
5.5 utfordringer.....	48
5.6 Ethiske betraktninger.....	49
5.7 Reliabilitet og validitet.....	49
6. Funn fra innholdsanalyse av intervjuer.....	51
6.1 Oppsummering av funnene fra innholdsanalysen.....	78
7. Diskusjon.....	81
8. Konklusjon og refleksjon.....	97
8.1 Styrker og svakheter ved oppgaven.....	97
8.2 Implikasjoner for by- og regionplanlegging og videre studier.....	98

Referanser og figurliste

Vedlegg 1: Intervjuguide

DEL 1

Introduksjon

1.1 Bakgrunn og valg av tema

Flere og flere kommuner her til lands retter nå blikket mot samskaping som en metode for felles problemløsning med sine innbyggere og andre aktører i samfunnet. Dette gjenspeiles blant annet i kommuners strategidokumenter for samskaping og KS - kommunesektorens organisasjon sin håndbok "La oss gjøre det sammen!" som tar for seg anbefalinger og råd angående hvordan man skal gå frem med samskaping i norske kommuner, i tillegg til en modell for sosial samskapende innovasjon og tilknyttede teknologiske verktøy. Torfing, Sørensen & Røiseland (2020) beskriver samskaping som en prosess hvor forskjellige aktører, både offentlige, private og sivile, utveksler ressurser og gir hverandre innsikt i behov og utfordringer, for så å sammen komme frem til gode løsninger. Selv om samskaping ikke er et nytt fenomen, skiller den seg allikevel fra den byråkratiske styringsmodellen, og har fått mer og mer fotfeste i strategiene til kommuner her til lands hvor det foreløpig er et nytt begrep å forholde seg til (Røiseland & Lo, 2019; Torfing, Sørensen & Røiseland,

2020). De fleste studier av samskaping er innenfor utdanning- og helsesektoren og det blir argumentert for å utvide studiene til å inkludere andre felt (Voorberg, Bekkers & Tummers, 2015). Dette støttes av Torfing & Siebers (2018) som etterspør flere kvalitative case-studier innen samskaping fra ulike arenaer og land der forskjellige aktører samarbeider for å løse komplekse problemer, og Torfing et. al (2020) som etterspør mer kunnskap om hvordan samskaping fungerer i praksis.

Da jeg lette etter tema for masteroppgaven tok jeg kontakt med KORO - Etaten for kunst i det offentlige rom, og ble tipset om prosjektet "Hendelser på Nyhavna" i Trondheim som involverte samskaping mellom aktører som blant annet Trondheim kommune, Trondheim havn, kulturelle aktører på området og NTNU. På Trondheim kommunes fagside for "Den samskapte byen" blir Hendelser på Nyhavna også frontet som case innen samskaping (Trondheim kommune, 2018). Jeg så jeg på dette som en perfekt mulighet for å undersøke nærmere hvordan samskaping foregår innen et prosjekt som omhandler to av mine store interesser; kunst og byutvikling. Valget av tema for masteroppgaven er et resultat av mine interesser og år som student både innen kunsthøgskole og byplanlegging. Da jeg startet på NMBU hadde jeg den toårige studietiden ved Einar Granums kunsthøgskole bak meg, noe som resulterte i en interesse for koblingen mellom byutvikling og kunst.

Det er en tydelig interesse for utviklingen av Nyhavna og prosjektet "Hendelser på Nyhavna" i både aviser og forskningsmiljø. Dette gjenspeiles blant annet i masteroppgaver innen ulike fagfelt som drama og teater: "Iscenesatt debatt" av Monica Stendahl Rokne og arkitektur: "Samskape: Nyhavna - et studie i potensialet i kulturproduksjon" av Kristin Solhaug Næss og Maria Nervik. Masteroppgavene er viktige bidrag i diskusjonen om den eksisterende kunst og kulturnæringens tilstedeværelse og bidrag i utviklingen av et område. I min masteroppgave vil jeg også rette fokuset mot samskappingsprosessen som tok sted i forbindelse med prosjektet. Formålet med oppgaven vil dermed bli å utfylle eksisterende forskning innenfor det konkrete prosjektet "Hendelser på Nyhavna" samt å supplere forskning innenfor samskaping, med fokus på hvordan dette foregår i praksis. «Hendelser på Nyhavna vil bli forkortet til HPN utover i oppgaven.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

Oppgaven vil ta for seg hvordan samskaping fungerer i praksis og perspektivet til de ulike aktørene i prosjektet «Hendelser på Nyhavna» i Trondheim hvor samskaping og kunst i det offentlige rom er sentrale aspekter ved prosjektet. Dermed har jeg kommet frem til følgende problemstilling:

“Hvordan foregår samskaping mellom aktører i prosjektet «Hendelser på Nyhavna» som omhandler kunst i det offentlige rom samt byutvikling?”

For å svare på denne problemstillingen er følgende forskningsspørsmål inkludert i oppgaven:

- Hvordan omtales samskaping?
- Hva innebærer involveringen av kulturelle aktører og kunst i det offentlige rom i prosjektet?
- Hvordan foregår samskappingsprosessen?

1.3 Oppgavens struktur

Oppgaven er strukturert i 7 del-kapitler:

Del 1 - Introduksjon: Til nå har bakgrunnen for oppgaven samt problemstilling og forskningsspørsmål blitt gjennomgått.

Del 2 - Litteratur og teori: Her presenteres relevant litteratur og teorier for temaet, herunder tidligere studier og litteratur om samskaping, samskaping i forhold til mer tradisjonell medvirkning og kulturelle aktører og kunst i det offentlige roms plass i byutvikling. Litteraturen vil legge en ramme for innholdsanalysen og diskusjonen.

Del 3 - Samskaping i Norge: I denne delen presenteres et utvalg samskappingsprosjekter i Norge i tillegg til en gjennomgang av relevante politiske- og planleggingsdokumenter tilknyttet Trondheim og casen «Hendelser på Nyhavna».

Del 4 - Case: I del 4 presenteres casen «Hendelser på Nyhavna» og tar for seg hva prosjektet omhandler, området Nyhavna i dag og fremover, involverte aktører og inspirasjonen for prosjektet.

Del 5 - Metode: Metodedelen tar for seg metodene brukt for datainnsamling og analyse samt bakgrunn for case, intervjuer og analyse. Avslutningsvis går jeg gjennom utfordringer, etiske betraktninger og reliabilitet og validitet.

Del 6 - Funn i oppgaven: Her presenteres funnene i analysen med en innholdsanalyse av intervjuene.

Del 7 - Diskusjon: Funnene i innholdsanalysen blir her diskutert i lys av litteratur og tidligere forskning samt de politiske og planleggingsdokumentene tilknyttet Trondheim kommune og casen.

Del 8 - Konklusjon og refleksjon: Konklusjon og refleksjoner rundt oppgaven og resultatene.

Avslutningsvis følger referanser, figurliste og vedlegg.

DEL 2

Litteratur og teori

Den første delen tar for seg litteraturen som omfatter kunst og kultur i byutviklingen med fokus på kunstens bidrag i byutvikling samt kunstneres rolle i gentrifikasjon og med at Nyhavna er et område i endring. Denne delen av litteraturgjennomgangen er viktig for å kunne sette samskappingsprosjektet inn i den opprinnelige konteksten til HPN hvor det hovedsakelig var kulturelle aktører involvert i prosjektet. Deretter vil jeg ta for meg samskaping på et mer overordnet nivå med fokus på hvordan samskaping omtales i forskningslitteraturen, samt kommunikativ planleggingsteori. Til slutt vil jeg gå inn på litteraturen som går mer i dybden på hvordan en samskappingsprosess kan forstås i lys av Ansell & Gash's (2008) modell for samstyring.

2.1 Kunst og kulturelle aktører i byutviklingen

2.1.1 Kunstens bidrag i byutviklingen

Når man tenker på begrepet kunst i det offentlige rom er ofte vanlig å tenke at dette kun består av kunstobjekter som er plassert i det offentlige rom, ute- eller innendørs. Kunst i det offentlige rom favner likevel så mangt og kan være både permanent og midlertidig. Sharp, Pollock, & Paddison's definisjon av begrepet rommer denne mangfoldigheten:

“... Public art is art which has as its goal a desire to engage with its audiences and to create spaces - whether material, virtual or imagined - within which people can identify themselves, perhaps by creating a renewed reflection on community, on the uses of public spaces or on our behaviour within them”. (Sharp et.al, 2005, s.1003-1004).

Basert på den overnevnte definisjonen på kunst i det offentlige rom, anser jeg derfor HPN som et arrangement hvor kunst i det offentlige rom er et sentralt tema da de kulturelle aktørene som involvert åpner opp sine verksteder og gjennomfører kunstneriske bidrag i forbindelse med arrangementet som foregår over hele Nyhavna.

Det har lenge vært snakk om kunst i det offentlige roms egenskaper til å forbedre våre omgivelser og liv, og siden 80-tallet har denne viljen til å inkludere kunst i det offentlige blitt sett i byer over hele verden, gjennom blant annet en økning i kunstoppdrag i både statlig og privat sektor og inkludering av kunstnere i byutforming (Hall & Smith, 2005, s.175). Basert på gjennomgang av hovedsaklig offentlige prosjekter innen områdetransformasjon i sammenheng med kunst i det offentlige rom, har Hall & Robertson (2001) identifisert syv påstander om kunstens bidrag til samfunnet: “1- Developing a Sense of Community 2 - Developing a Sense of Place 3 - Developing Civic Identity 4 - Addressing Community Needs 5 - Tackling Social Exclusion 6 - Educational Value 7 - Promoting Social Change”. Om disse påstandene stemmer, er hovedsaklig verken testet eller bevist (ibid.).

I sin studie av et kunstprosjekt tilknyttet prosessen med å skape en regional plan for

Stockholm-regionen, basert på samarbeid mellom kunstnere og regionale planleggere, peker derimot Metzger (2010 s.233) på at en av de største virkningene av å involvere kunst i en planleggingsprosess er "...the production of a potentially very fruitful "strangeness" (...), a strangeness that can provide otherwise hard-to-achieve openings for stakeholders and unlock new perspectives and possibilities". Ved å inkludere kunstnere i prosessen med planlegging, slik det ble gjort i Metzgers eksempel der kunstnerne i samarbeid med planleggerne arrangerte workshop-aktiviteter i en vanlig leilighet i Stockholm som kunstnerne hadde transformert til en "plattform for ideer" hvor hva som helst kunne skje, skapte dette en verfremdungseffekt (ibid.). I konteksten til kunst i planleggingsprosesser, vil en verfremdungseffekt innebære å gå vekk fra de vanlige strukturene for prosesser i planlegging og skape et "strange space" hvor aktørene i planleggingsprosessen "...can be defamiliarized from established conventions and given the chance to reconsider their positions and experiment with new perspectives and thoughts without risking incurring a loss of credibility, prestige and influence" (Metzger, 2010, s.221). Dette involverer ikke kun å skape et nytt fysisk miljø for aktørene, men også å legge til rette for et miljø for diskusjoner hvor aktørene bruker et nytt språk og blir dyttet inn i annerledes tankerekker (ibid.). Ifølge Metzger er planleggerne avhengige av å ha med kunstnere på laget for å få til verfremdungseffekten, da planleggere ofte ikke har verktøyene til å oppnå den og i sin rolle som planleggere er forventet å opptre på en viss måte som reflekterer deres ekspertise og profesjonalisme (ibid.). Kunstnere på den andre siden har "kunstnerisk lisens" til å kunne skape settinger som er "strange", samt muligheten til å utføre og uttale seg uten den politiske tyngden som mange aktører forbinder med uttalelsene til en planlegger, noe som har potensialet til å skape et roligere miljø for diskusjoner i fasene av planleggingsprosessen som foregår før slutfasen og hvor avgjørelser tas (ibid.).

I likhet med Nantes som ble omtalt i 4.3 «Referanse til HPN», har byer rundt om i verden siden 80-tallet brukt kulturelle grep og strategier i møte med transformasjon av områder som tidligere var industriområder (Lavanga, 2013). På bakgrunn av dette ble det gjort store investeringer innen kultur, med det mål om å stimulere økonomien og tiltrekke seg innbyggere, bedrifter, turister osv. (ibid). Interessen for en kulturell tilnærming til byutvikling kan i stor grad tilskrives Richard Floridas konsept om "den kreative klassen" som fort fanget interessen til politikere og byutviklere verden over da boken "The Rise of the Creative Class: And how it's Transforming Work, Leisure,

Community and Everyday Life” ble utgitt (Peck, 2005). Den kreative klassen består av mennesker som jobber innen det Florida betegner som kreative yrker, noe en tredjedel av populasjonen gjør ifølge han selv (Florida, 2005, s.3). Som begrepet kanskje tilsier innebærer ikke dette kun kunstnere og kulturelle aktører, men også fagfelt som ingeniør, jus, vitenskap osv. Hans argument baserer seg på at byer må tiltrekke seg denne kreative klassen som ønsker å være på tolerante steder med et mangfold og et åpent sinn for nye ideer, gjennom å tilrettelegge for talent, toleranse og teknologi (de tre T-er) for å kunne skape økonomisk vekst og innovasjon i byen (ibid.). Istedenfor å kun fokusere de offentlige midlene på tradisjonelle tiltak for å få mennesker og kapital til byen, som skatteinsentiver eller konferansesenter, kjøpesenter osv., mener Florida at det heller bør fokuseres på å bruke de offentlige midlene til å blant annet tilrettelegge for miljøer innen kunst og kultur, for å kunne frembringe den ønskede økonomiske veksten (Peck, 2005). Selv om en kulturdrevet tilnærming til byutvikling ble mottatt med åpne armer av byer verden over, har den også mottatt kritikk. Markusen (2006) peker på at konseptet med “en kreativ klasse” er et uklart begrep som inneholder mange forskjellige yrker, og derav innehar ulike preferanser for hva de ser etter i et urbant liv samt at de skiller seg fra hverandre med tanke på hva de bidrar med i samfunnet og deres innvirkning på utformingen av byen.

2.1.2 Kunstneres rolle i gentrifisering

Gentrifisering er en kjent situasjon for mange havneområder som transformeres fra industri. Etter Ley (2003, s.2527) sin definisjon er gentrifisering “... the transition of inner-city neighbourhoods from a status of relative poverty and limited property investment to a state of commodification and reinvestment.” Gentrifisering kan altså forstås som en endring i det fysiske rommet som en følge av investering og oppgraderinger som Ley beskriver ovenfor. I denne prosessen kan gentrifisering allikevel i tillegg innebære en forandring i klassekarakteren til området da grupper med lavere sosioøkonomisk status (som ofte vil innebære kunstnere) blir erstattet av grupper med høyere sosioøkonomisk status (Clark, 2004, s.258).

Når kunstnere inntar et område, er dette ofte starten på en gentrifiseringsprosess ifølge sosiologen Ley (2003) som har studert byers utvikling i Canada ved å se på

blant annet endringer i populasjonen. Dette betyr likevel ikke at kunstnerne har skylden i gentrifisering, men at kunstneres tilstedeværelse og kunstneriske virke i et område som kan beskrives som en kulturell og sosial kapital, får andre økonomiske krefter til å se at området innehar potensiale, og i kombinasjon fører dette til gentrifisering (ibid.). Dette kan sees i sammenheng med middelklassen som oppstod i etterkant av avindustrialiseringen av byer som før var preget av industri, og som representerte en endring i konsumpsjonsvaner i tillegg til en disposisjon for det kulturelle (Hamnett, 2000, s.333; Ley, 2003). Kunstneres "deltagelse" i gentrifisering kommer godt til uttrykk med sitatet fra Markusen (2006, s.1922): "In the built environment of the city, they (*the artists*) play multiple roles in stabilizing and upgrading neighborhoods and are sometimes caught up in gentrification". Rich (2017) skriver at i denne prosessen blir ofte kunstnere ofrene når det kommer til byutvikling og transformasjon av områder, som en følge av økning i eiendomsverdi, og at de dermed blir presset ut av området.

Ifølge Markusen (2006) blir kunstnere trukket til byer hvor byen, staten og andre bidragsytere gjør investeringer i rom og steder for kunstnere, samt kunstneriske organisasjoner. Markusen's studie av kunstnere viser videre at byers investering i kunstneriske rom ofte baserer seg på eldre industrielle bygninger hvor kunstnere får holde til gratis eller for en lav leie. Ofte initierer kunstnerne selv denne prosessen, som i tilfellet med Circa Teater, eller non-profit utviklere (ibid.). For at kunstnerne også skal kunne forbli i et område som er i endring og på vei mot gentrifisering, er økonomiske investeringer fra byer, staten og/eller andre bidragsytere derfor nødvendig (ibid.).

Lavanga (2013) har etter en gjennomgang av prosjekter fra europeiske byer sett på kunstneres rolle i byutviklingsprosesser. Gjennomgangen viste at økonomiske prioriteringer fikk forrang i noen caser, mens det var en større balanse mellom økonomiske og kulturelle dimensjoner i andre caser (ibid.). Jeg vil her trekke frem to eksempler fra denne gjennomgangen. I Birmingham kjøpte en privat utvikler opp en nedstengt fabrikk kalt «The Custard Factory» i et gammelt industriområde på slutten av 80-tallet. Kunstnere tok tidlig kontakt med mål om å leie, og etter restaurering og promotering av stedet for kreative forretninger ble det hjem for kunstnere og andre kreative forretninger. I dag eies stedet av en non-profit organisasjon. Området har blitt utviklet videre av den kreative industrien, og har også mottatt økonomisk støtte

fra lokalt, regionalt, nasjonalt og europeisk hold. «The Custard Factory» er et eksempel på et privat bottom-up initiativ som den offentlige sektoren senere har støttet i sine planer for utvikling av området. Selv om prosjektet kan bli sett på som en suksess hvor det er en større balanse mellom de økonomiske og kulturelle dimensjonene peker Porter & Barber (2007) på faren for gentrifisering og at området kun har en funksjon. De oppfordrer bystyret til å utvikle strategier og initiativer for mer organiske endringer og kritiserer bystyret for manglende engasjement med de lokale kulturelle aktørene på området og for et fokus som hovedsaklig baserer seg på økonomiske prioriteringer.

I Milano, i motsetning til Birmingham, er situasjonen en litt annen (Lavanga, 2013). La Stecca degli Artigiani var i likhet med Birmingham en gammel industribygning som kunstnere og kulturelle organisasjoner restaurerte og tok i bruk i Isola-kvartalet. Kommunen hadde derimot andre planer som inkluderte utbyggingen av blant annet boliger, kontorer, kunst- og design aktiviteter og utdanningsfasiliteter i tråd med en større byutviklingsplan for et større område, inkludert Isola-kvartalet, og i samarbeid med det multinasjonale eiendomsselskapet Hines Italia. Som et motsvar og for å prøve å holde en dialog gående med myndighetene om utbyggingen ble organisasjonen Cantieri Isola opprettet bestående av lokale innbyggere, butikkeiere og representanter for organisasjoner innen blant annet kunstfaglige, sosiale og urbane forskningsfelt, med La Stecca degli Artigiani som hovedkvarter. Bygget ble derimot revet, og kunstnerne og de kulturelle organisasjonene som holdt til på stedet ble derfor nødt til å flytte. I dette tilfellet var ikke kunst og kultur en integrert del av byutviklingsplanen. Resultatet ble en top-down tilnærming hvor de økonomiske interessene tok førerretet og forsøket på en bottom-up tilnærming fra innbyggerne og de kulturelle aktørene på stedet ble trykket ned.

2.2 Samskaping

2.2.1 Hva er samskaping?

Opprinnelig dukket begrepet samskaping opp i forbindelse med inkluderingen av kunder i utviklingen av varer og tjenester i bedrifter (Andersen et. al, 2018, s.20).

Deretter har samskaping som konsept fått feste i mange ulike fag og tradisjoner innen forskning og praksis, og det finnes derfor ikke en klar definisjon av konseptet, men heller flere ulike definisjoner ut i fra hvilket fagområde det er snakk om (De Koning, Crul & Wever, 2016; Lund, 2018). De Koning, Crul & Wever (2016, s. 274) på sin side har basert på en gjennomgang av vitenskapelige artikler om samskaping kommet fram til følgende definisjon på samskaping:

«Co-creation is the process of mutual firm-customer value creation. This facilitated (creative) process generates an active form of interaction and sharing between firm and end consumer, instead of the active firm, passive consumer interaction. One of the results of co-creation is that the contact between firm and customer moves away from transactional and becomes an experience.»

Definisjonen til De Koning, Crul & Wever som bygger på den private sektoren, kan i det offentlige også knyttes til begrepet «Kommune 3.0», hvor forholdet mellom kommunen og innbyggerne går fra å være et transaksjonelt forhold hvor innbyggerne er kunden og kommunen tjenesteyteren, til at hver av partene er aktive i et samspill om utviklingen av sine nærmiljø (Guribye, 2016, s.11).

Lund (2018, s.8) på sin side definerer samskaping som "... innovation and value creation taking place as a collaborative process involving different types of actors". Denne definisjonen tar utgangspunkt i at en samskapingsprosess kan inkludere flere aktører utover firmaet og kunden, og bærer ikke det samme preget av den private sektoren.

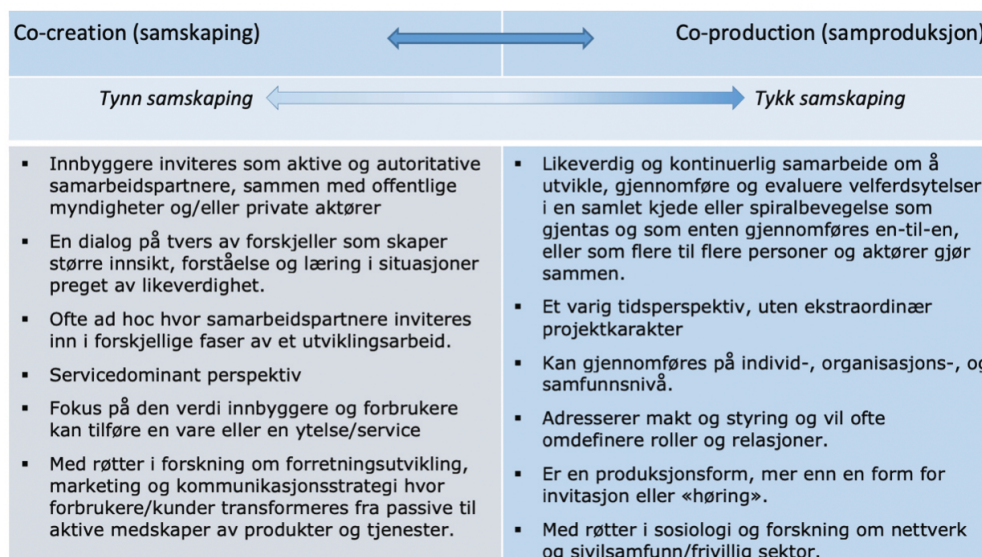
2.2.2 «Wicked problems» og samskaping

I dag blir samskaping tatt i bruk og oppdaget av mange ulike bransjer og sektorer, i både privat og offentlig sektor, og anvendelsen spenner vidt fra utarbeidelsen av helsetjenester til tiltak mot forsøpling i havet, for å nevne noen (Guribye, 2020, s.7; Nakrem & Kiran, 2019). I dagens samfunn står vi ovenfor en rekke utfordringer som har fått tilnavnet "wicked problems". Begrepet "wicked problems" referer til problemer som er vanskelige å forstå seg på da de er komplekse og skiftende i karakter samtidig som det ikke later til å være en løsning (Innes & Booher, 2016). Disse problemene har hverken den offentlige eller private sektoren mulighet til å løse alene

(Torfing & Siebers, 2018). Forkjempere for samskaping legger vekt på at for å løse disse problemene er samskaping mellom relevante og berørte aktører elementært, noe som inkluderer innbyggerne som aktører i samskapingen i likhet med offentlige og private aktører, slik at deres ressurser, ideer og kunnskap kan bli mobilisert til å komme opp med nye og bedre løsninger på problemene (ibid.). Andre argumenter for samskaping baserer seg på muligheten for en økt demokratisk deltakelse og en økt nærhet til borgerne (Andersen et. al, 2018, s.18). Samskaping er allikevel ikke problemfritt, og det er flere potensielle utfordringer knyttet til samskaping. Jeg vil gå nærmere inn på utfordringer i samskappingsprosessen i 2.3.5 under «Barrierer og drivere i samskapingen» samt i 2.2.4.3 «Samskaping og medvirkning».

2.2.3 Tynn og tykk samskaping

i forskningslitteraturen blir fenomenet samskaping delt inn i to begreper: co-creation og co-production, for å skille de ulike nyansene ved samskapingen (Andersen et.al, 2018, s.21; Lund 2018). I Norge brukes allikevel begrepet “samskaping” hovedsakelig om både “co-creation” og “co-production”, og Andersen et.al (2018, s.21) skiller derfor isteden mellom tykk og tynn samskaping hvor tynn samskaping referer til “co-creation” mens tykk samskaping referer til “co-production”.

Figur 1: Illustrasjon over ulikhetene til tynn og tykk samskaping i Andersen et. al (2018, s.22) basert på Andersen & Espersen, 2017 a og b.

Både tynn og tykk samskaping handler om samarbeid mellom innbyggerne og

offentlige etater i tillegg til å få innbyggernes input når det kommer til offentlige tjenester (Brandsen & Honingh, 2018). Figur 1 viser forskjellene på tynn og tykk samskaping basert på forståelsen til Andersen et.al (2018, s.21), men også at det er et spekter hvor de eksisterer i forhold til hverandre. Den største forskjellen på tynn og tykk samskaping er knyttet opp til tidsaspektet samt dybden på relasjonen mellom aktørene og innbyggerne i samarbeidet (Andersen & Espersen, 2017). Tynn samskaping skjer over en kort tidsperiode, mens tykk samskaping skjer over en lengre tidsperiode (ibid.). I tillegg har tynn samskaping et fokus på å lage noe nytt hvor samarbeidet avsluttes før produksjonen, mens tykk samskaping i større grad er et produksjonsfelleskap hvor relasjonene i samarbeidet varer over tid fra utvikling til produksjon (ibid.). Istedenfor å se på samskaping som enten tykk eller tynn kan samskaping i stedet sees på som et spekter som spenner fra tynn til tykk samskaping i og med at samskaping kan ha elementer som faller inn under begge kategorier, og ikke nødvendigvis er enten tynn eller tykk samskaping (Andersen et. al, 2018 s.21).

Varianter av samskaping – en oversikt

Figur 2: Illustrasjon som viser ulike varianter av samskaping (Røiseland & Lo, 2019).

I likhet med Andersen et.al (2018) ser Røiseland & Lo (2019) på samskaping som et spekter mellom co-creation og co-production (se figur 2). Co-production blir her sett på som en konservativ form for samskaping mellom profesjonelle og brukere eller situasjoner hvor innbyggerne deltar som frivillige, mens co-creation blir sett på som en radikal form for samskaping med et likeverdig samarbeid mellom ulike aktører

hvor man imellom de to har samarbeid hvor borgere er med som frivillige og borgere som involverte i problemløsning (Røsieland & Lo, 2019).

Selv om forskningslitteraturen skiller mellom co-creation og co-production, kom Gebauer, Johnson & Enquist (2010) og Voorberg, Bekkers & Tummers (2015) etter gjennomgang av litteraturen på feltet fram til at de to begrepene brukes om hverandre, og at forskjellene er minimale. Ifølge Voorberg, Bekkers & Tummers (2015) blir co-production sett på som mer rettet mot tjenester og produkter og herunder kostnadsreduksjon i motsetning til verdiskapning enn co-creation. Dette skiller seg fra forståelsen til Andersen et. al (2018) nevnt ovenfor. I og med at forskjellene mellom de to begrepene ikke er så store og de brukes om hverandre i forskningslitteraturen, argumenterer Voorberg, Bekkers & Tummers (2015) for at videre studier av samskaping bør konseptualisere disse begrepene og hvilken type samskaping det er snakk basert på innbyggernes involvering. Hva som menes med dette kommer jeg videre inn på under 2.3.2 «Roller i samskapingen», og denne forståelsen vil legge grunnlaget for diskusjonen om hvorvidt HPN kan regnes som co-production eller co-creation.

2.2.4 Samskaping i et byutviklingsperspektiv

Samskaping innen byutvikling har røtter i litteratur om sosial innovasjon og innovasjon i privat sektor, samt i planleggingsteorien med overgangen til det som er kjent som kommunikativ planlegging (Lund, 2018). For å få taket på samskaping i et byutviklingsperspektiv vil jeg derfor gå litt nærmere inn på litteraturen som har lagt grunnlaget for denne forståelsen.

2.2.4.1 Kommunikativ planleggingsteori

Kommunikativ planleggingsteori dukket opp som en respons på den rasjonelle planleggingen som mottok kritikk for manglende hensyn til de partene som planleggingen berørte (Falleth & Saglie, 2012) ved top-down styring og manglende medinnflytelse fra innbyggerne (Agger, 2009, s.34). Teoretikere innenfor overgangen til kommunikativ planleggingsteori, blant andre Healey (1997), Innes and Booher

(2010) og Forester (1999), argumenterer for en mer inkluderende planleggingsprosess hvor det legges vekt på diskusjon og gjensidig respekt mellom ulike interessenter.

Ideene til flere av planleggingsteoretikerne innen kommunikativ planleggingsteori er inspirert av filosofen Habermas som argumenterer for å gå fra en subjektiv forståelse av virkeligheten til en intersubjektiv forståelse av virkeligheten basert på kommunikasjon (Healey, 1996). I kommunikativ planlegging vil man ha med flest mulige berørte samfunnsaktører og innbyggere som mulig i denne diskusjonen som skal være åpen for alle synspunkter (ibid.). I denne sammenhengen er det det Habermas kaller «the power of the better argument» som kommer til å vinne frem gjennom dialog mellom aktørene og argumentasjon (Healey, 1996, s.219). Videre peker Habermas på at det finnes ulike former for viten og kommunikativ planleggingsteori legger vekt på at de ulike formene for viten alle er legitime i den offentlige debatten: «moralske, estetiske og kommunikative argumenter bør ha like stor vekt som de instrumentelle typene for argumenter, som er basert på tekniske og vitenskapelige data i offentlige debatter» (Agger, 2009, s.36, oversatt til norsk). I denne sammenheng er moralske argumenter knyttet til verdier og etikk, estetikk basert på følelesmessige erfaringer og kommunikative argumenter er basert på dialogen i de sosiale relasjonene (ibid.).

Teoretikerne innen kommunikativ planleggingsteori fokuserer på forskjellige aspekter innen det kommunikative, men felles er synspunktet som omhandler at hvordan samfunnet styres i større grad er blitt preget av nettverk, og at beslutninger som tas i ulike instanser, som for eksempel et byråd, påvirkes av sosiale prosesser utenfor instansene hvor beslutninger tas (Agger, 2009, s.32, 34). De argumenterer derfor for at flere aktører og innbyggere bør inkluderes i nettverksrelasjoner med demokratiserende, åpen kommunikasjon aktører imellom (Agger, 2009, s.32). Sentralt er dialog og prosesser med fysiske møter mellom aktørene for en inklusiv og demokratisk planleggingsprosess (Agger, 2009, s.40).

Boonstra & Boelens (2011) peker derimot på at medvirkingen innen byutvikling har siden den kommunikative overgangen i planleggingsteorien fått kritikk for å kun legge til rette for deltakelsen av «expert citizens», på bakgrunn av at medvirkningsprosessene blir satt i gang og styrt av offentlige myndigheter, herunder blant annet byplanleggere, noe som gjør at prosessene blant annet er underordnet

politiske systemer med beslutningshierarkier og tar lang tid.

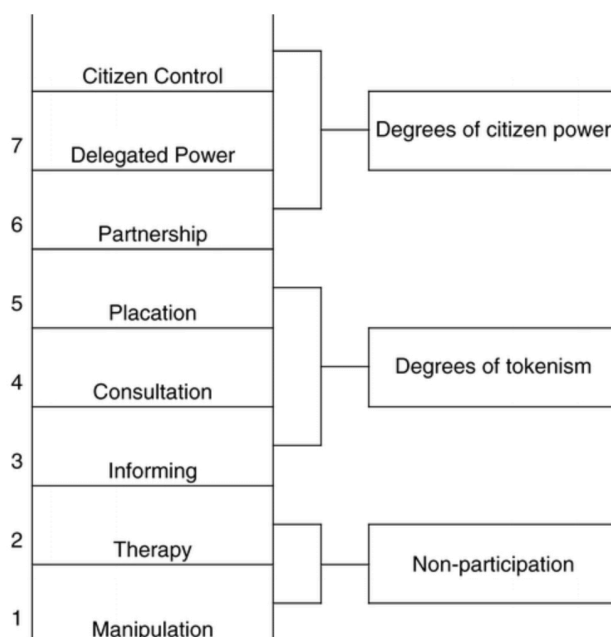
2.2.4.2 Innovasjon

Når det kommer til innovasjon i den private sektoren og samskaping, omhandler dette fremgangsmåten for involvering av kunder eller brukere i verdiskapning og tjeneste- og vareutvikling (Prahalad & Ramaswamy, 2004). I det offentlige derimot handler det om å løse samfunnsutfordringer ved å bruke ressursene til innbyggerne (Voorberg et.al, 2015). Innovasjon innen byplanlegging handler ifølge Scholl & Kemp (2016, s.93) også om blant annet "...devolution of government responsibilities to non-government bodies, and the creation of space for citizen initiatives". Dette kan også knyttes til konseptet om bottom-up prosesser som er et sentralt konsept i sosial innovasjonsteori hvor det hevdes at bottom-up prosesser som skaper en form for sosial bevegelse kan forhindre sosial ekskludering (Moulaert, Martinelli, Gonzalez & Swyngedouw, 2007). Dette kalles også selv-organisering og referer til når innbyggerne selv tar initiativ til påvirkning av det urbane miljøet (Boonstra & Boelens, 2011; Horelli, Saad-Sulonen, Wallin & Botero, 2015), altså en bottom-up prosess som baserer seg på et motsvar på hegemonisk styring med større deltakelse i avgjørelser, i motsetning til en top-down prosess hvor avgjørelser tas på et teknokratisk grunnlag (Murray, Greer, Houston, McKay & Murtagh, 2009). Lund (2018, s.5) peker på at medvirkning blir samskaping når det offentlige lar innbyggerne ta en aktiv del i offentlig tjenesteyting og utforming av sosialpolitikk, men at fokuset flyttes fra «empowering the deprived» til «harnessing resources», som jeg kommer nærmere inn på under «2.2.4.3 Samskaping og medvirkning». Vestby (2020, s.9) peker på at innovasjon i samskaping er vesentlig "...enten det gjelder produktet (varen, konseptet, løsningene, tjenestene) eller prosessene (arbeids- og samarbeidsformene). Det betyr nye løsninger og det betyr en åpenhet for å prøve og feile underveis i prosessen".

2.2.4.3 Samskaping og medvirkning

Siden 70-tallet med Arnsteins kjente "ladder of participation" (Arnstein, 1969), har fokuset for medvirkningen vært på makt og rettigheter med rom for demokratisk debatt og lytting til alle stemmer. Medvirkning gir innbyggerne muligheten til å påvirke

fremtiden til sine næromgivelser (Innes & Booher, 2004).

Figur 3: Arnsteins medvirkningsstige (Lane, 2005)

Medvirkningsstigen (se figur 3) baserer seg på steg som går fra laveste til høyeste grad av innflytelse og involvering av innbyggere (Lane, 2005). Manipulasjon (1) og Terapi (2) er i praksis ikke deltakende hvor det på steg 1 ikke er dialog og kun informasjon og på steg 2 er målet å gjennom flere tiltak for å overbevise innbyggerne, men uten at det er mulighet for innflytelse. Informering (3), Konsultasjon (4) og Imøtekommenhet (5) er beskrevet som grader av tokenisme hvor det starter med muligheten for medvirkningen på steg 3 ofte starter sent, og at det da ofte ikke er mulighet for endring. Steg 4 har liten påvirkningsgrad, men her blir innbyggerne konsultert gjennom dialog. Steg 5 gir innbyggerne muligheten for reell påvirkning, men vil variere ved prioriteringer, ofte sett opp mot interessene til for eksempel næringsliv. Partnerskap (6), Delegering av makt (7) og Innbyggerkontroll (8) er sett på som ulike grader av innbyggermakt. I steg 6 er det dialog og forhandlinger hvor innbyggerne har mulighet for reell innflytelse, selv om planleggeren har den reelle makt. Steg 7 baserer seg på stor innflytelse fra innbyggerne der deres godkjenning av planer må til selv om endelig avgjørelse tas politisk. Steg 8 er det endelige steget hvor innbyggerne har betydelig makt og innflytelse over planer (Arnstein, 1969).

Innes & Booher (2004) formulerer fem påstander til at medvirkning fra innbyggerne er sett på som viktig: 1) Beslutningstakerne får innsikt i preferansene til innbyggerne slik

at det kan påvirke beslutningene, 2) Lokal kunnskap fra innbyggerne kan gjøre beslutningene bedre, 3) Medvirkning fremmer rettferdighet gjennom åpen deltakende prosess hvor vanskeligstilte grupper kan bli hørt, 4) Legitimitet for beslutninger gjennom medvirkning og at stemmer i samfunnet blir hørt, 5) Loven krever medvirkning. I Norge er medvirkning blant annet sikret gjennom et minstekrav i plan- og bygningsloven, men Falleth & Hansen (2017) peker på at loven bare tar utgangspunkt i de tre nederste stegene i medvirkningsstigen til Arnstein (se figur 3).

Lund (2018) peker på at medvirkning blir samskaping når det offentlige lar innbyggerne ta en aktiv del i offentlig tjenesteyting og utforming av sosialpolitikk, og at medvirkning forstått som samskaping er av betydning dersom det blir et større fokus på samskaping enn medvirkning av det offentlige. I motsetning til fokuset om å gi stemme til svakerestilte i samfunnet som har vært gjeldende i medvirkning, flyttes fokuset i samskaping like mye over på å innhente ressursene til innbyggerne (ibid.).

Lund (2018) skriver at samskaping i byutvikling bringer på banen både farer og muligheter. Når det kommer til de potensielle farene ved å gå fra medvirkning til samskaping, er disse knyttet til maktforskjeller og et svekket fokus på input legitimitet (ibid.). Mens input legitimitet er knyttet til evnen til å ta avgjørelser som reflekterer ønskene til innbyggerne som avgjørelsene påvirker, er output legitimitet knyttet til evnen til problemløsning av identifiserte utfordringer (Scharpf, 1997). Er det de «sterkeste» med flest ressurser som er med i samskaping og dermed blir hørt, mens de «svakeste» ikke tar del? Medvirkning har tradisjonelt fokusert på input legitimitet (ibid.), og for å sikre input legitimitet er det viktig å forsøke å inkludere marginaliserte innbyggere (Agger, 2012) og fasilitere prosesser hvor maktforskjellene mellom aktørene har minimal betydning (Innes & Booher, sitert i Lund, 2018, s.11).

Samskaping fokuserer derimot på innovativ problemløsning ved å involvere bred og relevant kunnskap, noe som i større grad sikrer output legitimitet enn input legitimitet (Lund, 2018).

Mulighetene med samskaping på den andre siden er knyttet til evnen til problemløsning samt involvering av ulike innbyggere i denne problemløsningen, og ikke kun “expert citizens” (Agger, 2012; Lund, 2018). Agger (2012) referer til “expert citizens” som innbyggere som er aktive i medvirkning på fulltid og som anser seg selv som del av det politiske systemet hvor målet med aktivismen er politisk innflytelse, i motsetning til sosial solidaritet som ofte er tilfellet med grasrotaktivister.

2.3 Samskapingsprosessen

2.3.1 Samskapingens rammer

Samskapingens rammer setter rammene rundt hvordan samskapingsprosessen foregår. Ut i fra en gjennomgang av litteratur om samskaping, har Puerari et. al (2018) identifisert fem elementer som går igjen i litteraturen og som kan bli brukt for å forstå hvordan samskaping foregår i praksis. Formell og uformell samskaping er et av disse elementene (ibid). Formell samskaping innebærer på sin side en strukturert, mer langvarig prosess initiert av en eller flere aktører hvor spesifikke relevante deltakere ofte er valgt ut til å delta (ibid.). Uformell samskaping derimot oppstår ut i fra aktørers behov for å arbeide sammen, eller at aktører har et felles mål som blir utgangspunktet for samskapingen (ibid.). Denne formen for samskaping er ofte kortvarig, mindre preget av offisiell planlegging, velger ikke ut spesifikke deltakere, men er åpen for deltakelse fra alle, og innebærer en praksis som utfolder seg over tid i motsetning til å være en strukturert prosess som i tilfellet med formell samskaping (ibid.). Uformell samskaping kan likevel i noen tilfeller utvikle seg til formell samskaping (ibid.). Selv om samskaping her har blitt delt inn i formell og uformell samskaping, vil allikevel samskaping som foregår i byer være uformell til en viss grad (Moroni, 2014). Dette kommer av at de selv-organiserende prosessene som foregår internt innen byer er uforutsigbare, og uplanlagte interaksjoner mellom mennesker i byer samt samskapingsprosesser kan forekomme som følge av denne selv-organiseringen (Boelens & de Roo, 2014; Puerari et.al, 2018).

Et annet identifisert element i samskapingslitteraturen er steder og rom for samskaping (Puerari et. al, 2013). Geografisk nærhet ligger til bunn i aktørers interaksjon og tilgang til hverandre, noe som igjen fører til innovative ideer (Kilpatrick & Wilson, 2013), noe Puerari et. al (2018) også fant i sine studier. I tillegg til dette er det viktig med et delt rom, fysisk og kulturelt, hvor aktørene kan dele kunnskap, ideer og tanker (Nonaka & Konno, 1998).

2.3.2 Roller i samskapingen

Samskaping innebærer at både innbyggerne og planleggerne inntar ulike og potensielt nye roller. Voorberg, Bekkers & Tummers (2015) skiller mellom tre ulike typer grader av innbyggerinvolvering, med andre ord når og hvor aktive innbyggerne er i samskappingsprosessen. Innbyggerne som co-implementator referer til co-production, mens innbyggerne som co-initiator eller co-designer referer til co-creation basert på Voorberg, Bekkers & Tummers (2015) sin forståelse av samskaping hvor co-production (tykk samskaping) sett på som mer rettet mot tjenester og produkter og herunder kostnadsreduksjon i motsetning til verdiskaping enn co-creation (tynn samskaping). Rollen som «co-implementor», eller sam-iverksetter på norsk, innebærer at innbyggerne ikke er aktive i initieringen eller designet av en aktivitet eller tjeneste, men derimot er aktive i gjennomføringen av aktiviteten eller tjenesten. Et eksempel på dette er innbyggere som sorterer søppel for at søppeltømmingen kan effektiviseres (Ben-Ari, 1990). Innbyggeren er ikke veldig aktiv i denne rollen, noe som gjør det enklere for mange ulike innbyggere å delta, og ikke kun expert citizens (Lund, 2018). Rollen som «co-designer», eller sam-designer, innebærer at innbyggerne utvikler/ designer en tjeneste eller et sted mens selve prosessen som oftest er initiert av offentlige aktører. Et eksempel på dette er kommunens initiering av et nytt uteareal hvor innbyggerne deltok i designet i tillegg til vedlikehold (Wipf, Ohl & Groeneveld, 2009). Denne rollen krever mer av innbyggerne når det kommer til tid, samarbeidsevner og kompetanse (Lund, 2018). Rollen som «co-initiator», eller sam-initiativtaker, er den mest aktive rollen for innbyggeren i tillegg til å være ressurskrevende. Her er det innbyggerne som initierer prosessen, for at myndighetene så blir med i et samarbeid. Et eksempel på dette er restaurering av monumenter på initiativ av innbyggerne (Rossi, 2004).

Planleggerens rolle endrer seg i situasjoner hvor innbyggerne er sam-designere og sam-initiatorer fra å være en ekspert til å være en fasilitator som kobler eksisterende nettverk av aktører og lager nye nettverk slik at felles utfordringer kan møtes sammen (Boonstra & Boelens, 2011; Lund, 2018). Lund (2018) vektlegger viktigheten av at lederskap i samskappingsprosesser kan navigere i en situasjon hvor makten er delt og hvor deltakelsen er frivillig. Deltakerne må bli overbevist om at det lønner seg eller er et poeng i å delta, og kan ikke tvinges inn i samskapingen (ibid.). I

denne sammenheng har Ansell & Gash (2012) kommet fram til tre lederskapsroller som legger til rette for samarbeid. Den første rollen kalles «the steward», oversatt til stuerten på norsk, og innebærer fasilitering av samarbeidsprosessen ved å legge til rette for at samarbeidet går framover samt å oppretteholde integriteten til samarbeidet. Å være nøytral samt å sørge for inkludering og transparens i samarbeidet er nøkkelord i denne rollen. Denne rollen er spesielt viktig i starten av samarbeidsprosessen. Den andre rollen kalles «the mediator», oversatt til mekleren, fungerer som en mekler mellom aktørene i samarbeidet og håndterer konflikt dersom det oppstår. Denne rollen er viktig med tanke på å bygge tillit mellom aktører og ta vare på relasjonene i samarbeidet. Den tredje rollen kalles «the catalyst», oversatt til katalysatoren, hjelper aktørene med å oppdage muligheter for verdiskapning og realisere disse mulighetene. Rollene nevnt over kan oppleves som et nytt landskap å bevege seg i for planleggere i forhold til tidligere roller i medvirkningsprosesser, og denne endringen kan oppleves som krevende (Lund, 2018).

2.3.3 Eierskap og innflytelse

I samskappingsprosesser hvor aktører jobber sammen mot et felles mål, er det viktig at de involverte føler et eierskap for prosjektet (Ansell & Gash, 2008). Eierskap i samskaping er også blant elementene Puerari et. al (2018) har identifisert. En klar gruppe initiativtakere vil for eksempel sannsynligvis dominere hvordan samskappingsprosessen foregår (Puerari et. al, 2018), noe som vil innebære diskusjon for å oppnå konsensus rundt hvordan prosessen skal foregå dersom flere inkluderes i prosessen og eierskapet deles (Robertson & Choi, 2012).

2.3.4 Mål for samskapingen

Når aktører går sammen i samskaping, må det også være et felles mål med samskapingen. Formålet med samskapingen er et annet av de fem elementene identifisert av Puerari et. al (2018), noe som i byplanleggingen er knyttet opp mot medvirkningen som et mål i seg selv ifølge Friedman (Lane, 2005) og roten til planlegging sett fra perspektivet til kommunikativ planleggingsteori hvor handling og løsninger på problemer oppnås ved hjelp av kommunikasjon og debatt (Healey,

1992). Samskapingens mål er her enten å skape eller lære sammen, to mål som i mange tilfeller går hånd i hånd, selv om begge sjelden oppfylles (Puerari et. al, 2018). Å skape sammen innebærer her at aktører jobber sammen for å nå et mål eller skape en tjeneste, produkt eller ny prosess. Å lære sammen innebærer et samarbeid mellom aktører med det mål om å bygge kunnskap og nettverk aktører imellom samt å lære av hverandre.

Mattessich & Monsey (1992, s.17) viser også i sin meta-analyse av viktige faktorer i et vellykket samarbeid til at konkrete, oppnåelige mål og strategier, en felles visjon og et unikt formål er viktige faktorer i et samarbeid. Andersen et. al (2018 s.79) peker likevel på at det ikke gjør noe om aktørene i samarbeidet har ulike delmål og egne agendaer for samarbeidet så lenge det ikke overskygger den felles visjonen. Målsetninger kan også endre seg i løpet av samskappingsprosessen (ibid.).

2.3.5 Barrierer og drivere for samskapingen

2.3.5.1 Intensiver og motivasjon for å delta i samskapingen

For at aktører skal bli med i samskaping må det foreligge et insentiv eller motivasjon for deltakelse. Ifølge Ansell & Gash (2008) handler intensiver for deltakelse om formidling av samarbeidets verdi for aktører som kan være aktuelle å ha med i samarbeidet. Motivasjon og insentiver for samskaping er også blant elementene identifisert av Puerari et. al (2018). Samskaping innebærer en kostnad for de involverte aktørene, det være seg blant annet økonomisk eller ved tidsbruk, så for å være involvert i samskaping må deltakerne oppleve at de får noe igjen for det (Hoyer, Chandy, Dorotic, Krafft & Singh, 2010). Når det kommer til motivasjon for å delta skiller det ofte mellom intern og ekstern motivasjon, hvor intern motivasjon kommer ut i fra eget ønske om å være med, mens ekstern motivasjon kommer ut i fra ønsket om å forhindre et utfall som ikke er ønsket, eller oppnå et utfall som er ønsket (Puerari et. al, 2018; Vivek, Beatty & Morgan, 2012). Den eksterne motivasjonen har også tilknytning til eksterne insentiver som da kan være i form av anerkjennelse eller økonomisk godtgjørelse (Puerari et. al, 2018).

Når insentivene ved å delta i samskappingsprosessen oppleves som uklare eller ulike for de forskjellige deltakere, kan det være vanskelig å få med seg de deltakerne som ikke oppfatter insentivene og fordelene med samskapingen som tydelige (ibid.). Dette kan gjelde situasjoner hvor det ikke er noe delt eierskap i samskapingen, hvor deltagerne ikke opplever en endring i etterkant av samskapingen eller situasjoner hvor samskapingen foregår som en test- eller tilbakemeldingssituasjon (ibid.). Tiltak som å gjøre det enklere for innbyggere å delta i samskapingen ved å redusere kostnadene (f.eks knyttet til tid eller økonomi) ved deltakelse (Weinberger & Jütting, 2001) eller tilby en form for kompensasjon for deltakelse, er tiltak som initiativtakeren til samskapingen, som da ofte er enten en privat bedrift eller offentlig aktør, noen ganger setter i gang for å få med disse deltakerne (Pestoff, 2006; Puerari et. al, 2018). Puerari et. Al (2018) peker også på at i uformell samskaping hvor deltakerne ikke er spesielt valgt ut som i tilfellet med formell samskaping hvor deltakerne blir valgt ut på bakgrunn av delte ideer, motivasjon eller verdier, kan det i tillegg være en utfordring å sørge for å motivere deltakerne til å engasjere seg.

2.3.5.2 Forankring

Forankring er et viktig element for å sikre at arbeidet som gjennomføres mottar støtte og oppleves som noe positivt. Andersen et. al (2018, s.81) peker på forankring som et av syv handlingsfelt innen samskapende sosial innovasjon. Forankring handler om å forankre arbeidet både oppover og nedover slik at arbeidet gir trygghet og stabilitet i et arbeid som handler om endring (ibid.). Å forankre nedover vil si å ta utgangspunkt i behovene og ønskene til dem arbeidet er ment å gi støtte til, både under planleggingen og i utførelsen (ibid.) Andersen et.al (2018, s.81-82) og Sørensen & Torfing (2018) peker også på at forankring oppover er et viktig element som innebærer å sikre arbeidet hos overordnede myndigheter gjennom planvedtak, budsjett og lignende, men også ved støtte og bevissthet om arbeidet hos personer høyere opp i organisasjonen.

2.3.5.3 Forskjeller i makt eller ressurser

Et annet punkt som kan fungere som en driver/barriere i samskaping er forskjeller

mellom aktørene knyttet til makt eller ressurser, noe som kan gjøre det vanskelig for viktige aktører å delta i prosessen på en ordentlig måte, og som det kreves et bevisst forhold til da aktørene skal være likestilte (Ansell & Gash, 2008). Puerari et. al (2018) peker på noen utfordringer som kan oppstå med tanke på hvordan deltagelsen initieres eller foregår i formell og uformell samskaping som kan knyttes til dette punktet. Siden spesifikke deltakere i formell samskaping velges ut på bakgrunn av relevans til samskapingen, dukker spørsmålet om hvem sine stemmer som blir hørt opp og bredere legitimitet (Healey, 2002). Når det kommer til uformell samskaping derimot hvor alle er potensielle deltagere, dreier utfordringene seg mer om motstand mot legitimitet og frykt for endringer blant noen deltagere (Puerari et. al, 2018; Sager, 2006). Forskningslitteraturen viser også at kommunikasjon mellom aktører er en av de største utfordringene i samskaping da aktører med ulike fagbakgrunner ofte har tilhørende ulike språk og ferdigheter, samt at aktørene kan ha en holdning som tilsier at de verner om sitt eget fagområde, noe som kan føre til kommunikasjonsproblemer og skape barrierer for forholdet mellom aktørene i en samskapingsprosess (Sanders & Stappers, 2008; Sanders, 2010).

2.3.5.4 Innledende tillitsnivå

Innledende tillitsnivå handler om hvorvidt aktørene i samskapingen har vært med på samarbeid tidligere eller om det foreligger en forhistorie med konflikt (Ansell & Gash, 2008). Disse to utgangspunktene vil påvirke hvordan aktørene griper an samskapingsprosessen.

2.5 Modeller for samskaping

Siden samskaping har ulike betydninger og perspektiver innen ulike felt, eksisterer det også mange ulike modeller for samskaping, noe som gjør det vanskelig å orientere seg i havet av modeller for samskaping. De Koning, Crul & Wever (2016) har gjennom litteratur og bildesøk på samskaping og modeller, identifisert 50 ulike modeller for samskaping som ble analysert og satt sammen til fire meta-modeller basert på likheter. Disse modellene har rot i privat virksomhet hvor det er en kunde og en bedrift. Som nevnt i introduksjonen har også KS (kommunesektorens

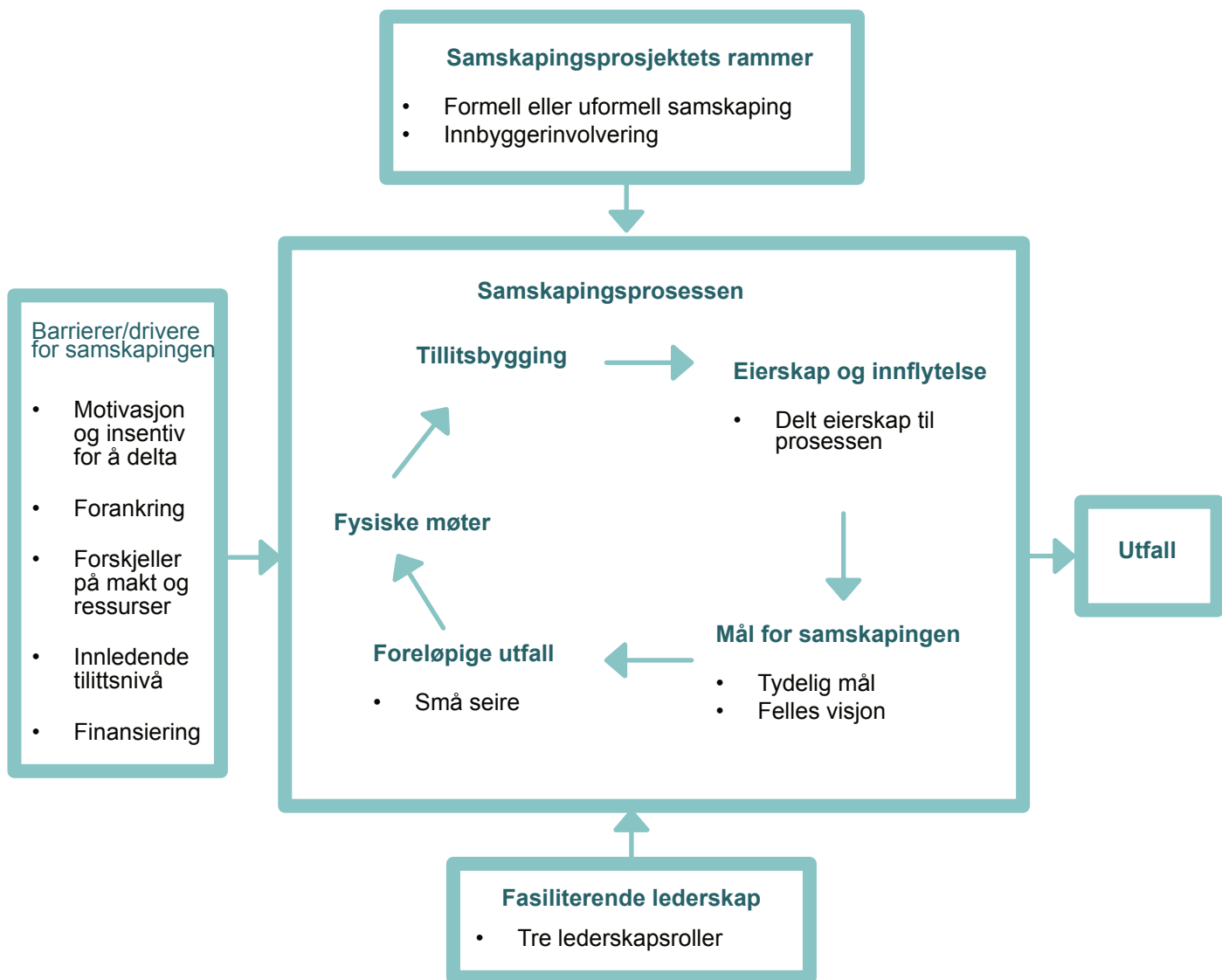
organisasjon) laget en håndbok med anbefalinger og råd for hvordan man skal gå frem med samskaping i tillegg til en modell for sosial samskapende innovasjon hvor det er lagt vekt på potensialet for sosial innovasjon samt to tilknyttede teknologiske verktøy for å måle samskapingens prosess og sluttresultat (Kobro, 2018).

Ansell & Gash (2008) har derimot laget en modell for samstyring som også er relevant for å studere samskappingsprosessen (se figur 4). Samarbeidsprosessen blir i modellen illustrert som en syklus hvor erfaringer fra tidlig stadier av samarbeidet kan påvirke senere stadier, med andre ord er ikke samarbeidsprosessen en lineær prosess (Ansell & Gash, 2008).

Barrierer og drivere for samskaping kan drive samskapingen fremover eller være et hinder (se 2.3.5 Barrierer og drivere i samskapingen). I denne sammenheng er finansiering tatt med som et element under dette punktet inspirert av Ballestad (2020) som peker på at dette punktet er knyttet til politisk forankring og hvorvidt prosjektet mottar økonomisk støtte fra det offentlige.

Å møtes fysisk for å diskutere bygger tillit og påvirker de andre elementene i samskappingsprosessen. Eierskap til prosessen innebærer at aktørene føler et delt eierskap hvor de har innflytelse. En felles visjon og tydelig mål for samskappingsprosessen hjelper prosessen fremover. Små seire i samskappingsprosessen som er foreløpige eller håndgripelige utfall av prosessen er med på å bygge tillit og momentum for samskappingsprosessen (Ansell & Gash, 2008).

Denne prosessen drives fram av rammene for samskappingsprosjektet (se 2.3.1 Samskapingens rammer) og det fasiliterende lederskapet (se se 2.3.2 Roller i samskapingen). Ut i fra Puerari et.al har jeg valgt å se på samskapingens rammer utifra uformell eller formell samskaping. Jeg har i tillegg valgt å legge til innbyggerinvolvering som et element her siden innbyggernes roller og hvordan og når de deltar i samskappingsprosjekter er avgjørende for samskappingsprosessen (se 2.3.2 Roller i samskapingen). Modellen har blitt modifisert basert på den gjennomgåtte litteraturen på samskaping og inspirert av Ballestad's (2020, s.17) modifisering av modellen.

Figur 4: Modell for samskaping basert på den gjennomgåtte litteraturen på samskaping. Inspirert av Ballestad's (2020, s.17) modell for samskaping som er basert på Ansell & Gash (2008) og litteratur fra Sørensen & Torfing (2018).

DEL 3

Samskaping i Norge

Det er flere eksempler på samskaping innen byutvikling i Norge (se for eksempel Johansen, u.å; Kringstad, 2021; OMA, 2021). I denne delen av oppgaven vil jeg trekke frem noen eksempler på samskaping innen byutvikling som på en eller annen måte er knyttet til Trondheim og casen «Hendelser på Nyhavna». Avslutningsvis vil jeg trekke frem relevante politiske- og plandokumenter fra Trondheim kommune som relaterer seg til Nyhavna og casen.

3.1 Herregårdshagen i Larvik - et samskappingsprosjekt i forbindelse med byjubileet

Med herregårdshagen i Larvik som utgangspunkt ønsket Larvik kommune at det skulle settes i gang med tiltak og aktiviteter for et midlertidig hageanlegg i anledning Larviks 350-års jubileum i 2021 (Vi350), for å gi Larviks befolkning et eierskap og engasjement rundt den historiske Herregårdshagen som opprinnelig var det første og

største barokke hageanlegget i Norge, men som i dag er et område med et stort potensiale som ikke har fått komme til sin rett (Vi350, u.å). Prosjektet har fått økonomisk bidrag fra Sparebankstiftelsen og andre samarbeidspartnere i byjubileet og involverer en rekke aktører som «... Barnehager, skoler, bondekvinnelag, hagelag, fengslene i området, borettslag, aktører fra næringslivet, landbruksnæringen, kunstnere, frivillige lag og foreninger...» (ibid.). Aktørene har her blant annet vært med og plantet og stelt hagen i løpet av perioden, og området ble omgjort til en møteplass med sitteplasser og utekjøkken i tillegg til at det ble gjennomført ulike aktiviteter for folk i alle aldre i løpet av perioden. Arkitektstudentene og lærerne fra masterkurset «Making is Thinking» fra NTNU, som er det samme masterkurset som er involvert på Hendelser På Nyhavna, var også med på på prosjektet og var med på planleggingen av området og bygget anlegget «Akselerator» som en moderne fortolkning av hageanlegget (se figur 5) hvor man i «Akseleratoren» kunne gå opp og se hvor hageanlegget strakk seg ut i sin tid.

I intervjuet med NTNU blir samskappingsprosjektet i Larvik tatt frem som et eksempel på et prosjekt hvor det har vært en større bevissthet rundt dette med samskaping.

Figur 5: «Akselerator og det midlertige hageanlegget i herregårdshagen under Vi350» (Vi350 - Larvik byjubileum 2021, 2021).

3.2 Kverndalen i nytt lys - et kunst- og byutviklingsprosjekt

Området Kverndalen i Skien kommune er et område som har vært preget av slitasje, og er for tiden under utvikling med flere nye utbyggingsprosjekter (Skien kommune, 2021). Med utviklingen av området skal også byrom og møteplasser oppgraderes, og i denne forbindelse er inkluderingen av kunst gjennom kunst- og byutviklingsprosjektet «Kverndalen i nytt lys» sett på som vesentlig for et vellykket resultat (Skien kommune, 2021a). I likhet med Hendelser på Nyhavna har prosjektet fått bevilget midler fra KORO, og i samarbeid med to kunstnere skal kommunen «... gjennomføre en prosessuell utvikling av prosjektet i hele Kverndalen hvor sentrale stikkord er: materialer, gjenbruk, samskaping, kollektivt minne, personlige historier, poesi/språk og formidling.» (ibid.).

3.3 Pådriv - nettverk for bærekraftig byutvikling

Pådriv er beskrevet som en arena for likeverdig samarbeid mellom ulike aktører, fra privatpersoner til alle mulige virksomheter og bransjer, hvor målet er å jobbe for bærekraftig byutvikling (Pådriv, u.å). Pådriv beskriver prosessen som følgende: «Sammen danner vi et partnerskap der vi definerer problemene og utfordringene, utformer nye løsninger, gjennomfører prosjekter og deler læring» (ibid.). Pådriv har også utarbeidet Pådriv-metoden basert på erfaring fra Pådriv, forskning og praksis og lignende tiltak, som skal gjøre det enklere å inngå og holde gående likeverdige partnerskap (Pådriv.u.å1). Metoden går ut på 8 faser med tilhørende underfaser, og er myntet på arbeid med bærekraftig utvikling, men passer også for andre komplekse utfordringer i samfunnet (ibid.).

Pådriv har siden oppstarten i Oslo i 2017, også spredt seg til andre byer i Norge; Stavanger og Trondheim. Pådriv ble startet opp i Trondheim i 2020, og har utpekt tre områder hvor prosjekter skal fokuseres i første omgang, herunder Sluppen, Elgeseter og Nyhavna (Trondheim Pådriv, u.å2). Foreløpig er det to prosjekter i Trondheim som frontes på hjemmesiden, hvor det ene innebar å gjøre Abels Gate i Elgeseter til en midlertidig arena for byliv med installasjoner, aktiviteter og lignende i august med avslutning for prosjektet den 12.september 2021 under Elgeseter-

festivalen (Pådriv, u.å3). Alle er velkommen til å komme med innspill til tiltak, hjelpe til og være frivillig underveis og/eller i løpet av festivalen, realisere egne ideer og å være med og oppleve bygata (Pådriv, u.å4). Hvor involvert man vil være er også opp til hver enkelt (ibid.). Prosjektet har mange likheter med Hendelser på Nyhavna, da begge legger opp til at aktører frivillig kan være med og bidra i et prosjekt som har til formål å skape et yrende byliv i en begrenset periode. Det andre prosjektet som frontes er et forprosjekt som innebærer etableringen av «nasjonale bærekraftsoner for grønn sirkulær verdiskaping» i områdene Nyhavna og Hovinbyen i første omgang (Pådriv, u.å5). En nasjonal bærekraftsone blir her beskrevet som «...en overordnet transformativ samhandlingsmodell som er geografisk avgrenset, og som kobler akademia, offentlige myndigheter, næringsliv, produksjon og entreprenører, samt nettverk og aktører i sivilsamfunnet. Den har som ambisjon å utvikle forsknings- og innovasjonsbasert grønn verdiskaping» (ibid.).

3.4 Samskaping i Trondheim kommune

3.4.1 «Den samskapte kommunen Trondheim»

I Trondheim kommune ble den politiske saken «Den samskapte kommunen Trondheim» som omhandler innbyggerinvolvering, vedtatt i bystyret den 29.08.2019 (Trondheim kommune, 2018). I saksframlegget er ordet «innbyggerinvolvering» brukt, og dette sikter i denne sammenheng til «summen av prinsipper, organisering, aktiviteter og verktøy som har til hensikt å ivareta innbyggernes verdier, interesser og ressurser i den løpende utviklingen av byen.» (Trondheim kommune, 2019, s.2). Det legges her vekt på innbyggerinvolvering med innbyggeren som «borger», hvor involveringen dreier seg rundt retningsgivende spørsmål og avgjørelser omkring tjeneste- og samfunnsutviklingen (ibid.). Det blir beskrevet at det er ønskelig å øke innbyggerinvolvering, og Trondheim kommune har flere prosjekter i gang som tar utgangspunkt i dette, blant annet nevnes Pådriv Trondheim. Det nevnes at innbyggerinvolvering er lovregulert blant annet i Plan- og bygningsloven som sikrer involvering i utviklingen og planlegging av samfunnet, men at det i tillegg er en forventning blant innbyggerne om å bli involvert i saker som påvirker dem og at et

mangfold av stemmer kan føre til bedre løsninger (Trondheim kommune, 2019, s.2-3). Samskaping nevnes også som en mulighet, og at det må tilrettelegges for dette for eksempel praktisk og/eller økonomisk der dette trengs (Trondheim kommune, 2019, s.9).

Det er til sammen 14 politiske vedtak, og det legges vekt på at det innad i kommunen er ulike behov i forhold til sektorer og fagfelt med tanke på innbyggerinvolvering og kommunikasjon (Trondheim kommune, 2018a). Blant vedtakene er det blant annet formulert at det er ønskelig og viktig at kommunen:

«...Muliggjør og forsterker innsatsen til frivillige, sosiale entreprenører og andre som allerede jobber for å nå vedtatte samfunns mål (...) at det legges økt vekt på metoder som mobiliserer ressursene som allerede finnes (...) at mer av innbyggerinvolveringen kobles til folks nærmiljø og lokalt utviklingsarbeid (...) mer bruk av midlertidige og kortvarige former for innbyggerinvolvering, slik at det blir lettere for studenter og andre grupper som bor kortere tid i en bydel å engasjere seg. (...) at sosiale medier og andre digitale plattformer brukes mer aktivt for å inkludere denne gruppen (*barn og ungdom*) i samskapings- og beslutningsprosesser (...) oppfordrer flere organisasjoner til å bidra til økt innbyggerinvolvering (...) at minoriteter også blir hørt i involveringsprosessene (...) (og) få fram stemmene til de som ikke ofte blir hørt» (Trondheim kommune, 2018a)

3.4.2 Bylivsstrategi for Nyhavna

Trondheim kommune har i forbindelse med Nyhavnas kommende utvikling utarbeidet en bylivsstrategi for området kalt «Piloter og hendelser», som ble vedtatt i formannskapet i februar 2019 (Trondheim kommune, 2020, s.18). Strategien foreslår ulike tiltak og hendelser i de kommende årene for å få en forståelse rundt Nyhavnas identitet og framtid, og oppfordrer i den sammenheng til stor medvirkningsgrad og å ta i bruk kvalitetene som finnes på området i dag (Trondheim kommune, 2019a, s.5).

Strategien peker på at det er politisk vedtatt at Nyhavna skal preges av eksisterende i tillegg til nye kulturnæringer i fremtiden (Trondheim kommune, 2019a, s.7). Dette er også i tråd med kommunedelplanen for kunst og kultur "Folket, kunsten og byen mot

2030”, vedtatt i bystyret 17.10.2019. Her er et av målene at kunst og kultur skal være en overordnet del av by- og samfunnsutviklingen og utfolde seg i byrommet, og som en integrert del av planleggingen (Trondheim kommune, 2019b, s.17).

I utviklingen av området pekes det på behovet for samarbeid mellom aktører som har ulike interesser, tilrettelegging for at alle stemmer blir hørt, og at det på samme tid er framdrift i utviklingen (Trondheim kommune, 2019a, s.7). Hendelser på Nyhavna blir også trukket fram som et bidrag som har hatt en stor påvirkning for området:

« Hendelser på Nyhavna har vist at utvikling av området vekker stort og bredt engasjement i befolkningen. Det er viktig å tilrettelegge for at medvirkning fra innbyggerne blir en drivkraft i utviklingen av Nyhavna, i tråd med vedtakene om innbyggerinvolvering. Ved at innbyggere får større tilknytning og eierskap til bydelen styrkes deres muligheter for å bli med på en fellesdugnad for et bærekraftig samfunn.» Trondheim kommune (2019a, s.7)

I arbeidet med byutvikling på Nyhavna opprettet Trondheim Havn og Trondheim kommune i 2019 også en prosjektlederstilling for byliv som skal jobbe med midlertidige og langsiktige tiltak i en 3-års periode.

Det understrekes at de eksisterende aktører på Nyhavna er en stor ressurs for området, og at man skal støtte oppunder og spille på lag med disse aktørene, i tillegg å styrke kvalitetene på området som den eksisterende bygningsmassen, kulturminnene og nærheten til vannet (Trondheim kommune, 2019a, s.18). Virkemidler som «arkitektur- og kunstprosjekter, transformasjon av eksisterende bygningsmasse og en styrking av forbindelsene» trekkes frem som potensielle effektive virkemidler for en økt interesse for området (Trondheim kommune, 2019a, s.19).

Strategien nevner også at involvering av byens innbyggere er viktig, også som en ressurs, og at plattformer for samarbeid og samskaping mellom aktører med ulik bakgrunn skal etableres (Trondheim kommune, 2019a, s.20). Herunder er dialog hvor forskjellige stemmer blir lyttet til viktig for at Nyhavna blir et prosjekt man har i fellesskap (ibid.).

I forbindelse med de planlagte tiltakene for byliv på området, pekes det på utfordringer med tanke på fremkommelighet. I og med at Nyhavna er et industri- og havneområde med tilknyttet aktivitet må det legges til rette for at det også er trygt og tilrettelagt for å bevege seg i og gjennom området til fots (Trondheim kommune, 2019a, s.25).

Strategien legger avslutningsvis til eksempler på piloter for Nyhavna i perioden 2020-2022 med utgangspunkt i de sentrale og særegne områdene Skippergata og Strandveikaia hvor det i dag befinner seg ivrige aktører og flere kulturminner. Blant annet anbefaler strategien å ta i bruk ubåtbunken Dora 2 som midlertidig visningsarena for kulturinstitusjoner (Trondheim kommune, 2019a, s.31) og tilrettelegging for ulike hendelser som involverer et vidt spenn av befolkningen i tillegg til å oppmuntre nåværende aktivitet samt involvering av nye aktører (Trondheim kommune, 2019a, s.37).

DEL 4

Case - Hendelser på Nyhavna

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere den valgte casen, Hendelser på Nyhavna (HPN).

I 2016 gikk HPN av stabelen for første gang etter en felles iverksettelse av Cirka Teater, Trondheim kommunes byplankontor og NTNUs masterkurs “Making is Thinking” ved fakultet for Arkitektur og Design (Trondheim bylab, u.å). “Å vrenge innsiden ut” ble brukt som et uttrykk for arrangementets formål det første året som var å sette fokus på den eksisterende kunstneriske aktiviteten som finnes på Nyhavna (Trondheim bylab, u.å).

På hjemmesiden til Trondheim bylab står det at målet med arrangementet er å “Sette fokus på de kvalitetene og verdiene i byutvikling som ikke alltid kan måles i kroner og øre, men som er unike - ikke bare for Nyhavna, men for byen og for fellesskapet” samt “Invitere til en annerledes byutviklingsdiskusjon gjennom opplevelser og aktiviteter” (ibid). Sammen med kunstnere og andre aktører med produksjonslokaler på Nyhavna, utspilte HPN seg til å bli en dag med stor variasjon i kulturelle

opplevelser. Hendelsene i løpet av dagen bestod av teater, kunstutstillinger, historiske foredrag, barneverksted, servering av mat, utstillinger om Nyhavna, oppdagelsesferd og bruktmarked (Sundby, 2016). HPN ble dermed en arena hvor man kunne oppleve dagens Nyhavna med de kulturelle aktørene som holder til på området, lære om Nyhavnas historie, samt få og dele tanker rundt Nyhavnas fremtidige utvikling gjennom debatter og utstillinger. Det første året utspilte arrangementet seg iløpet av en hel dag, 11.juni, fra morgen til kveld (Se figur 6 og 7). Siden den gang har HPN vært arrangert hvert år med hendelser som utspiller seg i løpet av en dag, kun med unntak av 2020 da covid-19 pandemien tok inntog i landet. I senere tid har det vært flere ulike hendelser og arrangementer på området som har funnet sted på flere tidspunkter gjennom året. Arrangementet er også gratis for publikum å delta på.

Gjennom intervjuet med Trondheim kommune kom det også frem at HPN har blitt brukt som en arena av Byplankontoret for å samle innspill fra befolkningen til kvalitetsprogrammet for Nyhavna og til å diskutere planene for offentlige rom, kvalitetsprogrammet og til politisk debatt.

Figur 6: Forestilling på fasaden til Cirka Teaters lokaler på Fyringsbunkeren (Trondheim 2030, 2016).

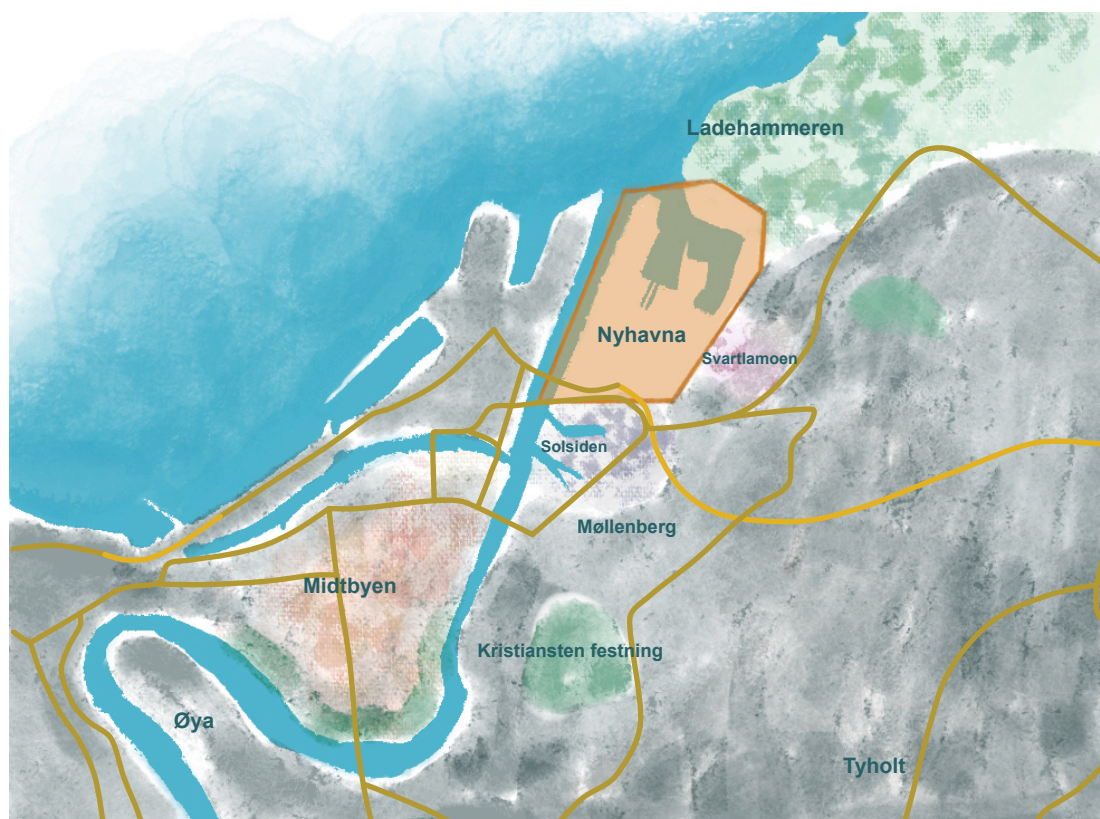

Figur 7: Fotoutstillingen “Humans of Nyhavna” under HPN (With, 2016).

4.1 Nyhavna

Bakgrunnen for HPN må forstås i sammenheng med Nyhavnas situasjon, samt fremtidig planlagt utvikling av området.

Nyhavna (se figur 8) ligger øst for utløpet til Nidelva i Trondheimsfjorden og er omkranset av industri- og næringsbebyggelse mot øst som er i gang med en delvis transformasjonsprosess til sentrumsformål/bolig, det kreative og byøkologiske området Svartlamoen mot sørøst, byutviklingsområdet Nedre Elvehavn mot sør med jernbanen som går mellom de Nyhavna og Nedre Elvehavn, samt Ladehammeren og villabebyggelsen der mot nord (Trondheim kommune, 2016, s.10). Med sin beliggenhet mot sjøen og nærhet til Midtbyen er Nyhavna et naturlig område for byutvikling (ibid.).

Figur 8: Nyhavnas plassering i forhold til nærliggende områder (Egenprodusert illustrasjon)

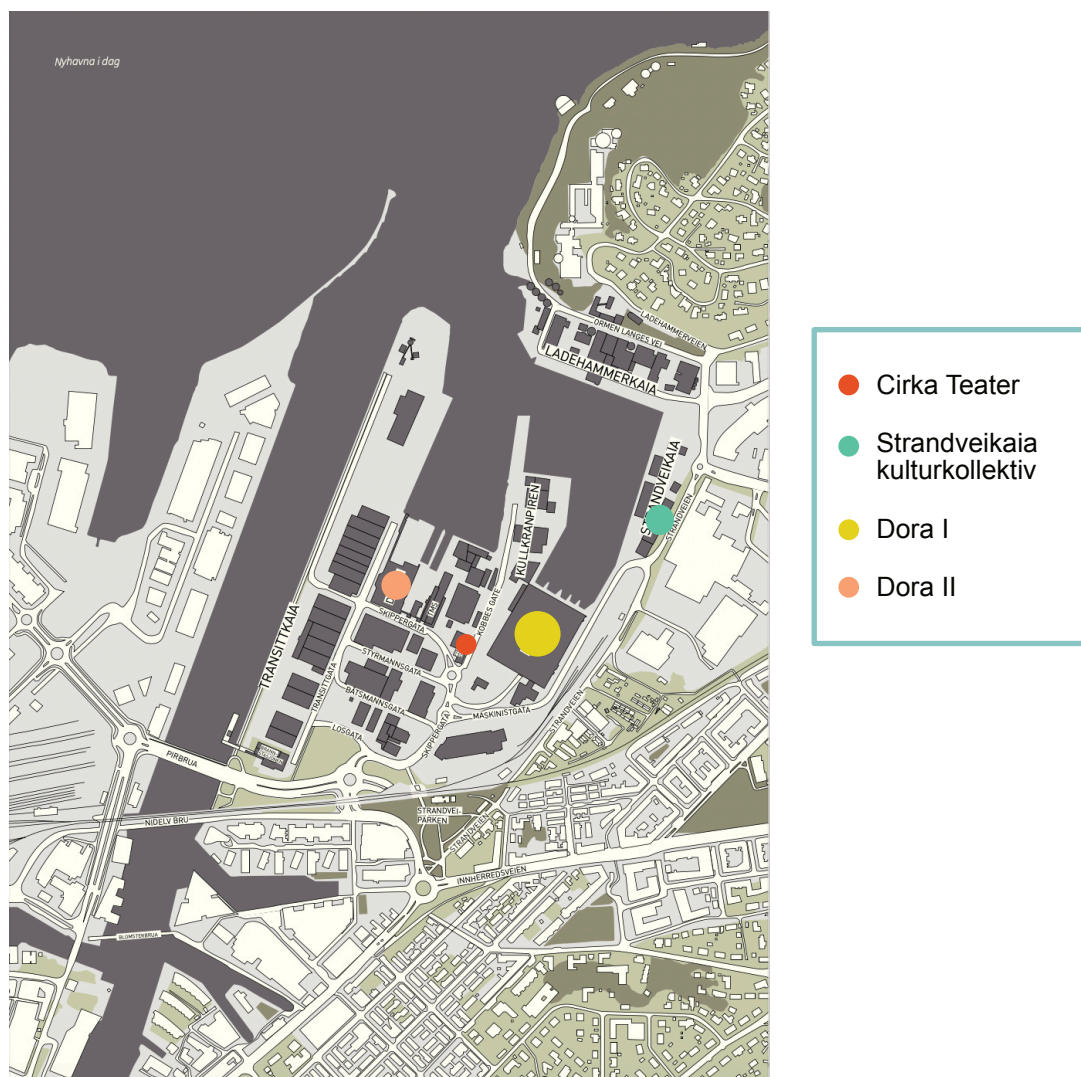
I dag er Nyhavna preget av industri og næring i tillegg til en aktiv havnevirksomhet. Samtidig holder en rekke kulturelle aktører til på området i gamle bygninger som et resultat av lav leie samt nærhet til Svartlamoen og det kreative miljøet som finnes der (Trondheim kommune, 2016, s.12).

Området huser en rekke kulturminner fra andre verdenskrig som ubåtbunkerne Dora I og Dora II, samt en rekke andre bunkere, tilfluktsrom, torpedolager osv., herunder Fyringsbunkeren som Cirka Teater holder til i (Riksantikvaren, u.å). Anlegget ble bygget under krigen av tyskerne, og var under okkupasjonstiden det største ubåtanlegget i Nord-Europa (ibid.). Dora I er i dag ombygd til “Kulturbunker Dora” og huser ulike leietagere som institusjoner innen bibliotek, museum og arkivsenter, bowlinghall og lagerlokaler for Nidar, mens Dora II ikke ble ferdigstilt og står nærmest slik det stod ved slutten av krigen med unntak av verkstedsaktiviteter (Riksantikvaren, u.å; Rosvold, 2021).

Med kommunedelplanen for Nyhavna, vedtatt 28.april 2016, står Nyhavna foran en

stor forandring med omdanning fra industrihavn til sentrumsformål (se figur 9). Det står i planbeskrivelsen til kommunedelplanen at planen skal "... legge til rette for en tett, urban struktur med bolig, næring, service, kulturinstitusjoner og rekreasjonsanlegg. Dette skal skje i samspill med områdets eksisterende kulturminner" (Trondheim kommune, 2016, s.3). I planen legges det også vekt på at eksisterende næring som krever stor plass også må relokaliseres på sikt som følge av den planlagte byutviklingen (ibid.). Kommunedelplanen legger altså opp til en stor transformasjon av Nyhavna fra industri og havn til en ny bydel.

Selv om utviklingen av Nyhavna vil gå over lang tid, er det fortsatt viktig å være oppmerksom på at gentrifisering er en reell trussel som vil kunne føre til at de kulturelle aktørene blir presset ut av sine arbeidslokaler på området. Det er derfor enda viktigere at velmenende og kunstner-initierte tiltak som HPN, som er ment til å sette lys på kunstneres tilstedeværelse i byen og gi et nytt innspill i byutviklingsdebatten, faktisk bidrar til at de beholder sin tilstedeværelse på Nyhavna og ikke at de blir presset ut som følge av gentrifisering.

Figur 9: Illustrasjon som viser Nyhavna med eksisterende bygninger (Trondheim kommune, 2016)

4.2 Aktører

HPN har involvert en rekke ulike aktører som hver har kommet med ulike bidrag til arrangementet. For å avgrense oppgaven kommer jeg ikke til å gå nærmere inn på alle aktørene som har vært involvert, men fokusere på aktørene som startet opp prosjektet og som har blitt intervjuet i denne oppgaven; Cirka Teater, NTNU og Trondheim kommune samt en introduksjon av Trondheim havn som er grunneier av store deler av Nyhavna.

Det må også nevnes at flere kulturelle aktører holder til på området og har deltatt i HPN, blant annet Strandveikaia kulturkollektiv som består av ulike kulturelle aktører som holder til på Strandveikaia. Det har også blitt opprettet en allianse kalt «Breisia» bestående av eksisterende kulturelle aktører på Nyhavna som er for at Nyhavna fortsatt skal være et sted for kulturproduksjon og som fremmer ideer og muligheter for at kulturproduksjon og kulturelle aktører skal fortsette å være en sentral del av Nyhavna.

Cirka Teater

Cirka Teater er et teaterkompani som har holdt til i den gamle Fyringsbunkeren på Nyhavna siden 80-tallet. De har til sammen produsert over 40 forestillinger som egenproduksjoner, samarbeid eller oppdrag i et lekent visuelt univers i ulike størrelser som har utspilt seg både ute- og innendørs (Cirka Teater, u.å). HPN i 2016 ble en smakebit for publikum på deres visjon om en fremtidig scenekunstarena for barn på Nyhavna med teateropplevelser (Sundby, 2016).

NTNU

Masterkurset “Making is Thinking” ved Arkitektur på NTNU var sammen med Cirka Teater og Trondheim kommune initiativtakerne til HPN i 2016. Gjennom kurset fikk studentene jobbet i samarbeid med Cirka Teater og Trondheim kommune ved å gi et bidrag til byutviklingsdebatten rundt Nyhavna på HPN gjennom modeller, tegninger, intervensjoner i fullskala samt opptredener (Making is Thinking, u.å). Kurset lister opp

følgende overordnede mål:

- Undersøke feltet der arkitektur kryss-pollinerer med andre kreative fagområder
- Jobbe i spennet fra overordnede, konseptuelle ideer til spesifikke og konkrete intervensjoner/Koble teori og praksis - være både tenkende og handlende
- Kunne ha innvirkning og aktivt bidra til byutvikling gjennom intervensjoner med reelle interessenter og i møte med publikum.

(Making is Thinking, u.å)

Trondheim kommune

Det var gjennom byutviklingsstrategien “En blå tråd” at Trondheim kommune tok del i HPN i 2016. Trondheim kommune startet i 2013 opp byutviklingsstrategien “En blå tråd” som tar utgangspunkt i noen av Trondheims viktigste kjennetegn og ressurser; elven Nidelva, havna og kanalen. Langs elven og havna finner man viktige kvaliteter som blant annet kulturminner, og gjennom “En blå tråd” ønsket Trondheim kommune å sette lys på disse kvalitetene langs vannet og føre by og vann sammen ved bruk av byromsprosjekter, i tillegg til å støtte oppunder prosesser som allerede er i gang (En blå tråd, u.å). Metoden for å få til dette er beskrevet som samarbeid med andre hvor man på hjemmesiden til prosjektet blir oppfordret til å ta kontakt dersom man har en ide eller et prosjekt i tankene, realisering av fysiske tiltak og aktiviteter, samt kommunikasjon rundt hva som gjøres og den verdien som ligger i det å ha vannet så tett på byen (ibid.). Før «En blå tråd» tok for seg Nyhavna var prosjektet involvert i samarbeid med andre aktører, som arkitektstudenter fra NTNU, om midlertidige tiltak i byrom som Kongens gate allmenning (Trondheim kommune, 2016a) og Kjøpmannsgata (Trondheim bylab, u.å1).

Gjennom Plansatsingen mot store byer i regi av Kommunal- og moderniseringsdepartementet mottok prosjektet statlige midler, henholdsvis fra 2013-2016 (Regjeringen, 2019). Departementet støttet prosjektet med bakgrunn i tilnærmingen til byutvikling, som vektla et bredt samarbeid, kommunikasjon samt

innovative løsninger og overføringsverdien til andre kommuner (ibid.).

Trondheim Havn

Trondheim Havn er et interkommunalt selskap som eies av 13 kommuner i Trøndelag og som driver med drifting og forvaltning av havneområder, herunder Nyhavna (Trondheim Havn, u.å). Trondheim Havn har satt i gang utredninger med tanke på relokalisering av industri- og havnevirksomheten som finnes på Nyhavna i dag, men forutsetter at dagens aktivitetsnivå for industri og næring opprettholdes i mange år fremover parallelt med byutviklingen grunnet lange festeavtaler for eksisterende industri på området (Trondheim Havn, 2019; Trondheim Havn, 2021). Den 28.januar 2021 vedtok i tillegg representantskapet i Trondheim Havn å gå inn i en aksjeeieravtale med Trondheim kommune som vil resultere i et eiendomsselskap, Nyhavna Utvikling AS, hvorav aksjepostene fordeles med 67 % for Trondheim kommune, og 33 % for Trondheim Havn (Trondheim Havn, 2021). Dette vil likevel innebære at Trondheim Havn har havnevirksomhet på Nyhavna i overskuelig framtid da byutviklingen vil foregå gradvis og en egen driftsavtale sørger for at sjøtransporten opererer som normalt inntil arealene overdras til byutvikling (ibid.).

4.3 Referanse til HPN

De aktørene i HPN som har blitt intervjuet i denne oppgaven nevnte alle byen Nantes i Frankrike og eksperimenteringen på “Ile de Nantes”, en øy omringet av Loire elven sør for sentrum av den historiske byen i Nantes, som en inspirasjonskilde i forbindelse med prosjektet. Selv om HPN kanskje ikke har vært direkte inspirert av Nantes var det en referanse som alle aktørene nevnte da øya i likhet med Nyhavna tidligere bestod av kun havnevirksomhet og industribygg. Planavdelingen i Trondheim kommune hadde gjentatte ganger også Nantes som et mål for studieturer.

På vestsiden av øya var det tidligere havn og tilhørende skipsbygging, men i dag er området kjent som “Quartier de la création”, eller “Det kreative kunstnerdistriktet” oversatt til norsk (Morteau, 2020). Da øya på 1980-tallet la ned som havn, åpnet dette opp et stort byutviklingsområde på 337 hektar med gamle industribygg, kraner

og andre levninger etter havnevirksomheten. Med nedleggelsen kom også følelsen av tap av identitet og et ødeland som lå igjen etter havnen. Dette skulle derimot snu på 1990-tallet som følge av kunstneriske intervensjoner og arrangementer i byen. Da byen fikk ny ordfører i 1989, ventet den store oppgaven med å gjøre Nantes til en innbydende og tiltrekkelige by for innbyggerne (Morteau, 2020). For å oppnå dette, valgte ordføreren å ta i bruk kulturelle aktører og gi dem blanke ark i den kunstneriske prosessen med byen som lerret (ibid.).

Det hele startet med en gratis utendørs teaterfestival laget av kunstnergruppen "Les Allumés" (Lescop, 2015). Festivalen brakte fra 1990 til 1995 byen til liv en dag i året fra seks til morgenen til seks på kvelden, og ga folk en mulighet til å oppdage øyas industrielle arv og kriker og kroker gjennom konserter, forestillinger og historiefortellinger (Lescop, 2015; Morteau, 2020). Hvert år ble kunstnere fra andre havnebyer rundt om i verden invitert til å delta i festivalen, med Barcelona som førstemann ut i 1990 (ibid.). I 1989 flyttet også Teaterkompaniet "Royal de Luxe" til Nantes etter tilbud fra ordføreren i byen om å bruke et nedlagt varehus langs Loire-elven samt økonomisk støtte (Royal de Luxe, u.å.). I 1990 gjennomførte teaterkompaniet en parade gjennom byen kalt "The True History of France" bestående av blant annet store mekaniske figurer, skuespillere iført kostymer og karnevalflåter (Lescop, 2015). Paraden var en stor suksess, og i ettertid har blant annet "The Éléphant" (en stor mekanisk elefant opprinnelig laget av Francois Delarozière til en teaterforestilling på oppdrag fra Royal de Luxe i 2005) (se figur 10), blitt en stor turistattraksjon etter Delarozière tok initiativet til å lage et museum i de gamle varehusene med oppbevaring av mekaniske prototyper han selv har laget, som for eksempel elefanten (Lescop, 2015; Morteau, 2020). Elefanten, som er mobil, brukes i dag til å frakte opptil 50 personer på en annerledes oppdagelsesferd gjennom øyas rom (Les Machines Nantes, u.å.).

Figur 10: "The Éléphant" som brukes til å frakte turister rundt på øya (Les Machines Nantes, u.å)

På begynnelsen av 2000-tallet startet utviklingen av øya med et urbant transformasjonsprosjekt som fikk navnet “Ile de Nantes” - Øya Nantes, ledet av SAMOA (lokalt offentlig utviklingselskap) og arkitektkontoret Ateliers de l’Ile de Nantes (Diedrich & Dahl, 2016; Morteau, 2020). Istedenfor å lage en “master plan” over området som viste vei til videre utvikling ble det laget en “plan-guide” som ga flere aktører på området muligheten til å delta i transformasjonen, samtidig som fokuset var på å transformere det eksisterende i motsetning til å bygge nye arkitektoniske mesterverk og dermed fjerne de historiske lagene (Diedrich & Dahl, 2016). Etter denne 10-års perioden med en annerledes form for planlegging og urban utvikling, gikk kontrakten med arkitektkontoret ut, og det har siden kommet på plass en transformasjonsplan som viser klare mål for realiseringer innen 2030 basert på øko-by modellen (ibid.). SAMOA eksisterer fortsatt og leder utviklingen i samarbeid med det nye arkitektkontoret som overtok etter Ateliers de l’Ile de Nantes, og driver i tillegg til urban utvikling med økonomisk utvikling innen kulturelle og kreative industrier, og har siden 2011 ledet the Creative Factory som tilbyr blant annet støtte og veiledning innen eksperimentering i offentlig rom og entreprenørskap for kreative yrker (Urban Maestro, u.å). I tilfellet med Ile de Nantes er det tydelig at kunstnere har hatt en avgjørende rolle fra starten av den urbane utviklingen med nedleggelsen av havna, og frem til i dag. I motsetning til Nyhavna derimot hvor kunstnerne allerede holder til i lokaler på området, ble de kulturelle aktørene hentet inn for å utføre kunstneriske intervensjoner.

DEL 5

Metode

Metodedelen av denne oppgaven tar for seg forskningsdesignet som er tatt i bruk for å besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene. Studien består av case-prosjektet HPN samt fire intervjuer med relevante aktører i prosjektet. Tilslutt er det gjort refleksjoner rundt etikk samt reliabilitet og validitet rundt forskningsdesignet.

5.1 Forskningsdesign

Den samfunnsvitenskapelige forskningen deler seg inn i to hovedretninger; kvantitativ og kvalitativ metode, basert på typen data som skal innhentes og analyseres. I kvantitativ metode er man opptatt av å telle opp fenomener, mens i kvalitativ metode er man opptatt av å se på egenskaper ved fenomenet som undersøkes (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016). Johannessen et. al (2016) peker på at kvalitativ metode egner seg spesielt godt for fenomener man ikke kjenner godt og som man ønsker å forstå dypere. I denne oppgaven vil jeg bruke kvalitativ

metode i og med at denne metoden egner seg best for å få en dypere forståelse av casen jeg studerer i relasjon til samskaping som foreløpig er et ganske nytt begrep i offentlig sektor (Røiseland & Lo, 2019).

5.2 Case

For å få inngående kunnskap om hvordan samskaping foregår i praksis er det valgt å bruke et case-studie som går ut på å studere en enhet eller prosjekt med formål om å få denne kunnskapen (Schieffloe, 2011, s.91). Oppgaven baserer seg på å studere prosjektet HPN. Flyvbjerg (2006) peker på at det er tvil rundt case-studier som forskningsmetode i samfunnsvitenskapen på bakgrunn av blant annet at teoretisk kontekst-uavhengig kunnskap er høyere ansett enn praktisk kontekst-avhengig kunnskap og at en enkeltcase-studie ikke kan generaliseres og dermed ikke bidra til utvikling i vitenskapen. Flyvbjerg mener likevel at denne tvilen beror på misforståelser, og argumenterer for at kontekst-avhengig kunnskap er viktigere enn teoretisk i og med at «prediktive teorier og universaliser ikke kan finnes i studien av menneskelige anliggender», i tillegg til at «kraften av eksempel» er undervurdert som bidrag i vitenskapsutviklingen (Flyvbjerg, 2006, s. 224, 228).

5.2.1 Valg av case

Da jeg hadde bestemt meg for å skrive om kunst i det offentlige rom i masteroppgaven tok jeg kontakt med KORO som tipset meg om HPN. Valget av case falt deretter på HPN da dette er et prosjekt i norsk kontekst hvor flere aktører arbeider sammen for å skape noe nytt, altså et samskapingsprosjekt, og som involverte temaene kunst i det offentlige rom og byutvikling. En annen viktig forutsetning var at kommunen var involvert, herunder byplanleggere, slik at studiet av prosjektet er relevant innenfor mitt fagfelt. At prosjektet inkluderte kulturelle aktører som allerede holder til på Nyhavna hvor prosjektet tar sted var også viktig slik at jeg kunne undersøke de kulturelle aktørers betydning i relasjon til videre utvikling av området. Dette i motsetning til kulturelle aktører som kommer utenfra og blir engasjert inn i prosjektet.

5.3 Intervju

Intervjuene med aktørene i «Hendelser på Nyhavna» ble gjennomført for å få større innsikt i prosjektet og samskapingsprosessen. Til sammen ble det gjennomført fire individuelle intervjuer. Mens tre av intervjuene foregikk digitalt, foregikk et intervju fysisk hvor jeg møtte opp på vedkommendes arbeidsplass da det ble uttrykt at dette var foretrukket framfor digitalt intervju. Intervjuene var semi-strukturerte og spørsmålene handlet hovedsaklig om hvordan samskapingsprosessen foregikk, perspektivene og rollene til de ulike aktørene og kunstens rolle i sammenheng med samskaping og byutvikling (Se vedlegg 1 for intervjuguiden). Intervjuguiden ble strukturert som en tematisk guide med spørsmål innenfor hvert av hovedtemaene.

5.3.1 Utvalg av informanter

I utgangspunktet prøvde jeg å få kontakt med flere av aktørene som var involvert i prosjektet, med hovedvekt på de kulturelle aktørene, men det viste seg å være vanskelig å komme i kontakt. Derfor fokuserte jeg på å få intervjuet de som var med i prosjektet fra begynnelsen av og som sannsynligvis har mest kunnskap om prosjektet; Cirka Teater, NTNU og Trondheim kommune. Ifølge Berelson vil en analyse bestående av et lite, selektivt utvalg av det relevante innholdet (i denne masteroppgavens tilfelle intervjudata fra noen få relevante aktører i casen), ende med et like godt og gyldig resultat som en analyse av et større utvalg (Berelson, sitert i Monahan, 1964, s.141). Dette er også tids- og ressursbesparende (ibid.), noe som passer godt for en masteroppgave hvor man har begrenset med tid og ressurser.

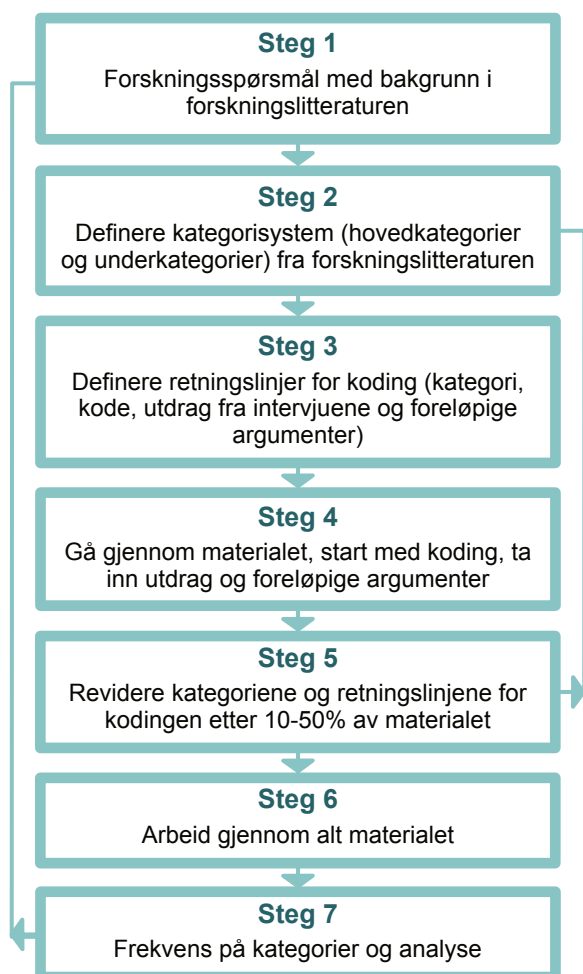
5.3.2 Gjennomføring av intervjuer

På grunn av corona ble 3 av 4 intervjuer gjennomført via videoplattformen Zoom. Det siste intervjuet foregikk på vedkommendes arbeidsplass med god avstand. Intervjuene foregikk i løpet av april og mai. Lengden på intervjuene varierte, men alle befant seg innenfor en varighet på 30 min til 1 time. I forkant av intervjuene fikk informantene tilsendt informasjonsskriv om hva oppgaven går ut på i tillegg til samtykkeerklæring om at det ble gjort lydopptak av intervjuet, som ble signert. Det ble tatt lydopptak slik at jeg kunne transkribere intervjuene og ikke var avhengig av

minne eller notater av det som ble sagt. Intervjuene ble transkribert verbatim for å være sikker på at meningen med det som ble sagt er intakt og ikke omkonstruert av meg, for så å kutte vekk unødvendige fyllord og avbrutte setninger i forbindelse med utdragene til innholdsanalysen.

5.4 Innholdsanalyse

For å bearbeide intervjudataene har jeg gjennomført en innholdsanalyse hvor transkripsjonene fra de fire intervjuene er kodet. Innholdet er delt inn i tre kategorier: kunst og kultur i byutviklingen, samskaping og samskapingsprosessen, og er valgt ut på bakgrunn av forskningslitteraturen i del 2 av oppgaven. Innenfor de ulike kategoriene er det koder med relevante aspekter for å kunne svare på forskningsspørsmålene i oppgaven. Utvelgelsen av kategorier er basert på Mayring's (2014) strukturering for deduktiv kategori tildeling (se figur 11). Innholdsanalysen presenteres i del 5 «Funn i oppgaven».

Figur 11: Modell for stegene i deduktiv kategoritildeling, oversatt til norsk fra Mayring (Mayring, 2014, s.96).

5.5 utfordringer

3 av 4 intervjuer ble som sagt gjennomført digitalt. Intervjuene som ble gjennomført via Zoom var litt mer utfordrende enn intervjuet som ble gjennomført fysisk. Dette har å gjøre med at det ikke blir en like naturlig flyt som når man møtes fysisk og at lyden ikke alltid er optimal over videotjenester. På tross av dette har jeg etter lang tid med prosjektarbeid over Zoom i corona-tiden blitt vant til denne formen for kommunikasjon, noe informantene som ble intervjuet digitalt også ga uttrykk for. Det var heldigvis også lite problemer med lyd og bildekvalitet, selv om lyden noen ganger var av dårligere kvalitet. Det var allikevel ikke noe problem med å transkribere intervjuene av den grunn. Etter det første digitale intervjuet merket jeg at det var utfordrende å skjønne når vedkommende var ferdig å snakke, muligens på grunn av at lyden hang noe etter eller på grunn av vanskeligheten med å lese kroppsspråk over video, noe som resulterte i en del avbrytelser fra min side. I de kommende digitale intervjuene var jeg bevisst dette, og ventet derfor med å snakke til jeg var sikker på at informanten var ferdig med å snakke og resonere rundt spørsmålet.

En annen utfordring med intervjuene var i forbindelse med transkriberingen, da intervjuene i mer eller mindre grad inneholdt en del avbrutte setninger eller tankerekker og fyllord. For å få frem essensen i det som ble sagt har jeg derfor kuttet ut unødvendige fyllord og der informanten snakket seg bort i utdraget i innholdsanalysen.

Selv om det er fire intervjuer inkludert med intervjuobjekter som representerer tre ulike aktører i prosjektet, skulle jeg helst sett å fått intervjuet flere aktører, spesielt av de kulturelle aktørene på området. Det viste seg derimot vanskelig å komme i kontakt med aktørene i prosjektet. De aktørene jeg fikk kontakt med, har blitt intervjuet, men i de fleste tilfellene var dette etter gjentatte forsøk på å komme i kontakt da de var veldig travle med jobb. I utgangspunktet tok jeg kontakt med en rekke andre involverte aktører over e-post, men fikk ikke svar på mine henvendelser. Selv om jeg ideelt sett hadde ønsket meg et større utvalg av involverte aktører, er jeg også fornøyd med å ha fått inkludert de mest sentrale som var med i oppstarten av prosjektet.

En annen utfordring har vært i forbindelse med litteraturen på emnet samskaping. Det har til tider vært et veldig forvirrende begrep å sette seg inn i da det er mange motstridende oppfatninger rundt begrepets betydning og dets opphav.

5.6 Etske betraktninger

Forskningsopplegget i oppgaven har ikke store etiske problemstillinger, men heller mer av det generelle slaget.

Respondentene er blitt anonymisert i oppgaven. De har også fått tilsendt informasjonsskriv og samtykkeerklæring i forkant av intervjuene hvor det er opplyst om muligheten for å trekke seg dersom de ønsker det eller ta kontakt dersom det er noen spørsmål rundt oppgaven. Norsk senter for forskningsdata (NSD) har også godkjent intervjuguiden i oppgaven.

5.7 Validitet og reliabilitet

I kvalitativ forskning må studier som gjennomføres evalueres ut i fra reliabilitet (pålitlighet), intern validitet (troverdighet), ekstern validitet (overførbarhet) og bekreftbarhet (objektivitet) (Johannessen et.al, 2016, s.231).

Johannessen et.al (2016, s.231) peker på at det i kvalitativ forskning er lite hensiktsmessig å ha krav om reliabilitet da det blant annet ofte er samtalen som styrer datainnsamlingen. Allikevel vil en beskrivelse av casen og en detaljert beskrivelse av fremgangsmåten til forskningsprosessen styrke reliabiliteten (ibid.) Selv om jeg har foretatt semi-strukturerte intervjuer, ligger intervjuguiden med som vedlegg 1 i oppgaven i tillegg til metoden for forskningsopplegget som er gjennomgått i denne delen og beskrivelse av casen i del 2. Dermed kan dette utgjøre et utgangspunkt for fremtidige studier.

Når det kommer til den interne validiteten dreier dette seg om «i hvilken grad forskerens framgangsmåter og funn på en riktig måte reflekterer formålet med studien og representerer virkeligheten» (Johannessen et.al, 2016, s.232).

Problemstillingen og forskningsspørsmålene blir i denne oppgaven besvart med

metoden i oppgaven. Metodetriangulering hadde styrket den interne validiteten til oppgaven, og det er derfor inkludert en litteraturgjennomgang av politiske- og plandokumenter som er relevante for samskaping og prosjektet.

Ekstern validitet handler om hvorvidt resultatene fra oppgaven kan overføres til fenomener som ligner (Johannessen et.al, 2016, s.233). Resultatene fra oppgaven øker forståelsen for samskapingsprosessen og informantenes syn på samskaping og kunst i HPN, men kan ikke overføres.

Bekreftbarhet i kvalitativ forskning handler om «i hvilken grad resultatene fra den kvalitative undersøkelsen kan bekreftes av andre forskere gjennom tilsvarende undersøkelser» (Johannessen et.al, 2016, s.234). For å styrke bekreftbarhet i oppgaven har jeg beskrevet alle beslutninger i forskningsprosessen og hatt en tett dialog med veileder. Dataene er kun behandlet av meg, og selv om jeg selv er subjektiv, har jeg vært bevisst dette og prøvd å være mest mulig objektiv.

DEL 6

Funn fra innholdsanalyse av intervjuer

Kategorien **Kunst og kulturelle aktører i byutvikling** går ut fra kapittel 2.1 for å forstå hvilken betydning involveringen av kulturelle aktører og kunst har i HPN og i byutviklingsprosessen under koden «**Kunst og kulturelle aktørers bidrag i byutviklingen**» basert på delkapittel 2.1.1 Kunstens bidrag i byutviklingen. Dette er også sett i lys av gentrifisering under koden «**Gentrifisering**» som går ut fra 2.1.2 Kunstneres rolle i gentrifisering.

Kategorien **Samskaping** tar utgangspunkt i kapittel 2.2 om samskaping og hvordan aktørene omtaler samskaping under koden «**Hvordan omtales samskaping**».

Kategorien **Samskappingsprosessen** går ut fra kapittel 2.3 om samskappingsprosessen og hvordan denne har foregått i lys av modellen for samskappingsprosessen og den gjennomgåtte litteraturen. Koden «**Organisering**» er basert på kapittel 2.3.1 Samskapingens rammer, koden «**Roller**» går ut fra kapittel 2.3.2 Roller i samskapingen, koden «**Mål**» går ut fra 2.3.4 Mål for samskapingen og koden «**Innflytelse og eierskap**» får ut fra 2.3.3 Eierskap og innflytelse.

«Foreløpige utfall» og «Finansiering» går ut fra delkapittel 2.5 Modeller for samskaping og herunder modellen for samskaping (se figur 4) basert på foreløpige utfall i samskapingen og finansiering. Kodene «**Motivasjon for å delta i samskapingen**», «**Forankring**» og «**i makt eller ressurser**» og «**Innledende tillitsnivå**» går ut fra kapittel 2.3.5 Barrierer og drivere for samskapingen.

Nedenfor følger innholdsanalysen (tabell 1) av de fire gjennomførte intervjuene med aktørene i HPN. Til slutt følger en oppsummering av kodene innenfor hver av kategoriene og hvor mange eksempler som er funnet innenfor hver kode.

Tabell med innholdsanalysen av intervjuene:

Kategori	Kode	Utdrag fra intervjuene	Foreløpige argumenter
Kunst og kulturelle aktører i byutvikling	KkBb1	<p>“ Det (<i>ble</i>) jo en invitasjon til byens befolkning om å få komme og oppleve en bydel som man vanligvis ikke drar og besøker (...) Det der at man gir publikum et personlig møte med noe som du på en måte egentlig ikke har tenkt over eller reflektert finnes i Trondheim, det er bare masse trailere og industri der nede... (...) Man åpner bydelen, gir publikum sanselige opplevelser som setter seg i deres minne . ”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	Kunst og kultur sin involvering i prosjektet bidrar med et nytt blikk med fokus på sanselige opplevelser på et sted enn hva andre fagfelt gjør. Kunst og kultur bidrar til å få frem annerledes ideer, verdier og særpreg i et område.
	KkBb2	<p>“... Jeg tror kulturaktører kan være en spennende samarbeidspart i byutviklingsprosesser nettopp fordi kulturaktører jobber så mye med å lage rom der man sanser med andre sansesapparat enn det verbale eller det skriftlige. Så jeg opplever jo at kunstaktører som deler av byutviklingsprosesser har en mulighet til å peke på andre kvaliteter som kan være viktige å ta hensyn til i byutviklingen enn det for eksempel en arkitekt eller en som har med offentlig transport eller alle de andre sektorene.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	KkBb3	<p>“ Det jeg tenker på i et samskapingsperspektiv så tenker jeg at kunst og kultur og særlig deltagerbasert kunst og kultur, det kan være veldig nyttige verktøy i sånne samskapingsprosesser fordi man får fatt i en del refleksjon som ikke bare handler om å sitte sånn her og diskutere, men hvis vi hadde tatt denne samtalen gående på Nyhavna så hadde vi gått og sett og lukta og opplevd det sånn. Og jeg tror at den type refleksjon gir noen ting og Hendelser på Nyhavna har vært med å gi på en måte en lukt av sjø og noe mur og noe rust og noen gamle jernbanespor til debatten der folk kanskje ellers hadde bare sett et kart så tror jeg folk har mer et sanselig bilde av hva Nyhavna er.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	KkBb4	<p>“...Det har åpnet ganske mange muligheter for å se hva en by kan være - det å jobbe så tett opp mot kulturaktører - og også tror jeg for befolkningen og for de som engasjerer seg. At det gir litt flere måter å kommunisere ting ut på og måter å involvere folk på (...) når du har kunst og kultur involvert.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	KkBb5	<p>“... Det (<i>kunst og kultur i byutviklingen</i>) handler jo om også å få fokus på de andre verdiene enn de rent kommersielle”.</p> <p>NTNU</p>	

Kunst og kulturelle aktører i byutvikling	KkBb6	<p>“... Å bruke kunst og kultur også for å få frem ideer og få frem særpreg og bruke kunst også som prosess, ikke bare det at man kommer og pynter til slutt, (...) men at man kan bruke noen andre typer arbeidsmåter for å få frem nye ideer og andre ideer og skape en spennende identitet på stedet.”</p> <p>NTNU</p>	
	KkBb7	<p>“ Kanskje har Hendelser på Nyhavna synliggjort kompleksiteten i byutviklingsprosesser i større grad enn det vi var forberedt på. For vi ser at det er så mange interesser som skal balanseres og kulturaktører gjør ikke antall interessenter færre, snarere flere.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	HPN og de kulturelle aktørene på området har gjennom kunst og kultur bidratt til en økt interesse for området. En økt interesse fra innbyggerne for området, fra innbyggere som vil involvere seg i arrangementet og andre bedrifter for å etablere seg der.
	KkBb8	<p>“Og det (<i>kunst og kultur</i>) kan stimulere til aktiviteter, at det gjør det attraktivt å bo der, å være der, å tilbringe tid der og ikke minst for andre å etablere seg der.”</p> <p>NTNU</p>	
	KkBb9	<p>“...Vi har jo også brukt Hendelser til å involvere en større del av befolkningen, altså vi har brukt det som en arena til å samle innspill til kvalitetsprogrammet og til plan (...) Og det har fungert utrolig fint, for (...) når kommunen liksom sender ting på høring så (...) når (du) liksom de som allerede er interessert, men når du da inviterer til en kulturopplevelse så er det mye større sjanse for at du får flere innspill.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	KkBb10	<p>“... Etterhvert og som følge av Hendelser på Nyhavna er jeg ganske overbevist om, så ble det etablert... Trondheim kommune og Trondheim Havn etablerte en stilling som bylivskordinator, og det har vært veldig viktig satsning også for å organisere alle de initiativene, for det er jo en ressurs, og det er kjempeviktig også i forhold til det med å få med seg folk i byutviklingen og det å skape byliv”.</p> <p>NTNU</p>	
	KkBb11	<p>“ Vi ser jo at det å åpne bydelen - og som vi sa “vi vrerger innsida ut av husene” - at mange flere tar bydelen i bruk og at det har kommet et veldig trykk på havna og det er firmaer og bedrifter som ønsker å flytte hit, som leter etter lokaler og vil være her. At folk vet at det er her det skal skje, at her er den kule nye bydelen og at folk med initiativ og som vil skape noe og (...) som kommer med innovasjon, det tror jeg man opplever.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	

Kunst og kulturelle aktører i byutvikling	KkBb12	<p>“ Jeg tror at kunst og kultur for å bygge et samhold og noen felles visjoner (...) er et fint verktøy å bruke i tillegg til at det er utrolig viktig at man først og fremst tar hensyn til kulturfaget i seg selv, sånn at man ikke blir veldig opptatt av kulturen skal bygge bydelen, men heller at et samspill mellom et sunt kulturliv og byutvikling kan være bra.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	Kunst og kultur er en viktig faktor for byliv og som verktøy i byutviklingen, så sant det foregår et samspill mellom partene innen kunst- og kultur og partene innen byutvikling hvor de har forståelse for hverandres prosesser og ståsted, samt at kunst- og kultur aktører ikke blir utnyttet som et verktøy for byutvikling og å skape liv i byen.
	KkBb13	<p>“... De fleste setter jo pris på, ihvertfall når man velger å bo i en by, at det er byliv, at det er noen ting som foregår og det er da jeg tenker at kunst og kulturaktører er utrolig viktige så sant de ikke bare blir brukt som gisler i andres festtaler. Det er jo veldig fort gjort at de blir.”</p> <p>NTNU</p>	
	KkBb14	<p>“... Jeg er opptatt av at kulturaktører må inkluderes på et tidlig tidspunkt i byutviklingsprosesser, men det fordrer også selvfølgelig at kulturaktørene forstår kompleksiteten som byutviklingsprosessen er bygd opp på.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
Gentrifisering	KkG1	<p>“... Når du utvikler en by så vil det jo være veldig press på eiendommer, og (...) det er sterke økonomiske interesser i disse tomtene (...). Og så er det utrolig viktig at noen (...) målbærer de perspektivene (andre perspektiver enn de rent kommersielle), fordi på Nyhavna - jeg bruker det som eksempel jeg - der er det jo allerede et kunst og kulturliv på plass og så er det den klassiske situasjonen med gentrifisering (...). Og så må de som har skapt de verdiene på det stedet, gjorde det interessant, de må flytte ut fordi det blir for dyrt.”</p> <p>NTNU</p>	Gentrifisering i industriområder hvor kunst- og kulturaktører holder til eller holder til i midlertidig som et ledd i byutviklingen, er en reell trussel for disse aktørene, og det må vilje til, spesielt politisk vilje, for at disse aktørene har en mulighet for å forbli i området.
	KkG2	<p>“ Grunnen til at vi er her er jo at dette lokalet var fullstendig nedserva da vi kom hit på 80-tallet. (...) Vi fikk beskjed av den dagens havnedirektør at her kan dere være gratis i 10 år, men jeg vil ikke ha noen utgifter. Så tok vi alle utgiftene og bygget opp dette stedet sånn at det var høvelig bra (...) Så kunstnere - sånn er det i alle byer med sånne steder som ligger med litt sånn stusselige industrilokaler som ingen bruker lenger, så kommer kunstnere inn og så er de der en stund og så skal dette renoveres og så kommer det helt andre leiepriser, og så blir de gentrifiede.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	KkG3	<p>“... Det er jo strengt talt bare en ting som virker, ihvertfall hvis man skal ha kunstnerne og en del kulturaktører på stedet, og det er å sørge for at du også lar noe være. At det er rimelige lokaler, at ikke alt blir styla opp sånn at de blir helt manøvrert ut på sidelinja”</p> <p>NTNU</p>	

Kunst og kulturelle aktører i byutvikling	KkG4	<p>“ Jeg tror at det er kommet et politisk vedtak om at utviklingen på Nyhavna skal finne løsninger for kunstnerne gjennom utviklingen. Det har blitt (...) et pålegg til utviklerne, og det er jo helt sånn konkret håndfast resultat av aksjonene våre som er positive. Samtidig er jeg allikevel veldig engstelig for at man blir tvunget ut fordi for eksempel denne etasjen er så dårlig at man sier at man må bare rive den, og da har ikke vi råd til å være med på å flytte inn i det nye som kommer. Med mindre politikerne da sier at “dere er så viktige at vi vil gi dere den driftsstøtten som dere trenger.””</p> <p>Cirka Teater 1</p>
	KkG5	<p>«Jeg ser jo at det er veldig mange motstridende bilder på hva dette skal bli, for mange ser for seg at dette skal løse utrolig mye av de utfordringene vi har og (...) man ser for seg mange boliger, man ser for seg at næringen skal bestå, man har lyst til at kunst og kultur skal prege Nyhavna. (...) Selv om den er sentral og selv om det lønner seg å bygge så sentralt og boliger langs vannet så har det jo en kostnad å utvikle det også. Og det har en kostnad å istandsette de krigsminnene som det ikke er blitt gjort noe med på 70 år eller noe. Så det blir jo tenker jeg nesten en politisk avveining av hvilke verdier setter man høyest for å få det til i forhold til hvor mye tjener man på å utvikle det.»</p> <p>Trondheim kommune</p>
	KkG6	<p>“... Vi (er) biter av denne bydelen og byplanleggere (...) ville ikke gjemme bort oss, men de så på oss som en ressurs. Og arkitektene så på oss som en ressurs. For en bydel skal ikke bare være cafe latte cafeer, en bydel skal også inneholde mennesker som jobber der, og det at kunstnere jobber der - det vil ha ringvirkninger og er en verdi i en bydel.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>
	KkG7	<p>«... Nå får (vi) gjennomført en kulturnæringspilot med etablering av et nytt kulturhus på Strandveikaia i skur 53 som de som driver Salt i Oslo er en del av det konseptet. Der håper jeg at vi får åpnet det for enda flere kulturaktører og grupper. For det er jo klart at det er jo også noe med det at de aktørene som er der i dag, de er der i dag, men hvis kunst og kultur skal prege Nyhavna 30 år frem i tid så må vi også tenke på de fremtidige og vi må åpne det mye mer opp og... Så det er jo noe med en sånn modningsprosess også for aktører, at selv om man har hatt store billige atelierer, så vil det jo skje en endring. Men jeg tenker jo at det håpet er jo at det vil åpnes for enda flere.»</p> <p>Trondheim kommune</p>

Kunst og kulturelle aktører i byutvikling	KkG8	<p>“... Vi trenger flere ting i en by enn et sted å drikke kaffe, og man trenger ikke bare visningssteder sånn typ gallerier (...), men man trenger også produksjonslokaler. (...) Man må jo ha et sted å skape all den kunsten som man skal gå og se på, og da er det viktig at man tør å la noe være igjen. (...) Man trenger altså noen rimelige lokaler. Og det er jo ikke noe i veien for at noe nytt og stort og dyrt kan stå side om side med noe som er litt mer nedpå og er et verksted.”</p> <p>NTNU</p>	
	KkG9	<p>“...Jeg har jo (...) selv grublet på om (...) kan dette faktisk bidra til at kulturaktører blir brukt som en sånn, egentlig som et gentrifiseringsverktøy, «Åh, så så fint det er på Nyhavna», det har jeg tenkt litt på.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Selv om HPN var ment for å sette lys på aktørene som holder til på Nyhavna i dag, har Trondheim kommune grublet på om de kulturelle aktørene kan bli brukt et ledd i en gentrifiseringsprosess, men at man kan legge til rette for at de blir hørt
	KkG10	<p>Og jeg har også møtt aktører som (...) til tider kunne være veldig negative, for det er også noe når kommunen går inn i et sånt prosjekt så sitter ikke jeg med utarbeidelsen av kulturpolitikk så jeg kan på en måte ikke si at «ja, men her står det svart på hvitt at det er satt av mange millioner i budsjett til neste år», at dette blir ivaretatt. Vi kan på en måte bare være med å tilrettelegge at man blir hørt. (...) Det har vært noen få reaksjoner på det, sånn frykt mot endring.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	KkG11	<p>«Noen av de kulturaktørene er selvfølgelig utrolig redde at de vil miste sin plass i den kommende byutviklingen, og det er veldig fint å få sagt høyt det også. (...) Ja, jeg tenker at det er liksom en verdi at man har et åpent demokratisk rom hvor det er lov å ha litt forskjellige stemmer. Så det håper jeg (...) de som har vært med har syntes at det har vært lov da, eller at man har fått noe ut av det.(...) For noen av de aktørene som er med så er dette på en måte en bydel som de har arbeidet i i 30 år og har virkelig lyst til å kjempe for da”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
Samskaping	SamO1 Hvordan omtales samskaping	<p>“...Jeg tenker jo at (...) det er en metode hvor man i fellesskap prøver å finne løsninger på noen utfordringer man har, eller utløser potensialer, man ser i fellesskap. (...) det er jo kanskje litt sånn i fellesskap prøve å definere en problemstilling man har lyst til å jobbe med og prøve å komme frem til løsninger sammen ”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Samskaping blir sett på som en metode eller et begrep som innebærer at ulike aktører går sammen i fellesskap for å finne løsninger eller skape noe sammen.
	SamO2	<p>« Det er kjempeviktig at man driver med samskaping for å oppnå noe. Kanskje for å få til et eller annet spennende til glede for fellesskapet, men så kan man også sette i gang med det som en katalysator for å få involvering... altså at man gjør begge deler da.»</p> <p>NTNU</p>	

Samskaping	SamO3	<p>“... I Hendelser på Nyhavna-sammenheng så tenker jeg at for meg så handler samskaping om å finne noen felles interesser som gjør at et samarbeid gjør at man kan nå målene sine enda bedre enn om man gjorde det alene.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SamO4	<p>“ Det (<i>samskaping</i>) er jo et begrep som er en del av veldig mange av våre arbeidsprosesser i teateret. Fordi teateret er en kollektiv kunstform. Det er ikke bare en person som bidrar, det er mange forskjellige faggrupper, så for meg så handler det om at mange mennesker med forskjellig kompetanse og kanskje forskjellig ståsted, kanskje mål også kanskje, delmål, forskjellig inngang, går sammen og bruker og legger sin kompetanse ned i potten og skaper noe de ikke vet hva er fra starten av. Man kan ikke vite resultatet, ihvertfall ikke i en kunstnerisk prosess, men man har visjoner og mål.</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SamO5	<p>“Samskaping det er jo ikke noe vi har egentlig hatt et sånt innledningsvis veldig bevisst forhold til som begrep da vi startet i 2016, men som har utviklet seg litt mer etterhvert.”</p> <p>NTNU</p>	Samskaping blir oppfattet som noe forholdsvis nytt og noe som det kanskje ikke var en innledningsvis bevissthet til i prosjektet da det startet opp.
	SamO6	<p>“... For eksempel nå så har vi et prosjekt i Larvik (...) hvor vi løfter frem det her med samskaping i mye høyere grad så bevisstheten har økt litt etterhvert. (...) alt fra skolebarn som er involvert til innsatte i fengselet i Larvik og bondekvinnelaget og næringen...”</p> <p>NTNU</p>	
	SamO7	<p>“ Jeg har ikke forholdt meg til begrepet samskaping tidligere, men (...) jeg skjønner jo hvorfor man ser på Hendelser på Nyhavna i en samskapingkontekst. For det var jo et engasjement som fantes hos flere aktører fra ulike fagfelt. Så man så at man hadde en felles interesse som handla om å gi innspill, skape levende innspill til byutviklingsprosessen.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SamO8	<p>“...I tilknytning til byutviklingsprosjekter så er det jo ganske utfordrende å drive med samskaping. (...) Om man lykkes med samskaping i dagens planlegging, det vet jeg ikke. (...) Det finnes jo sikkert en faglig definisjon av samskaping, men jeg føler at det er ganske nytt.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SamO9	<p>“ Jeg har veldig tro på samskaping i forhold til forankring og det å bidra, at en by er noe man er sammen om (...) Og så er jeg veldig motstander av at vi som designere bare bestemmer alt hvordan det skal være uten å i det hele tatt ta med i betraktningen hva folk i området der elsker å holde på med... At det blir en sånn kjølig distanse mellom oss som planleggere og de som bor der”.</p> <p>NTNU</p>	Samskaping bidrar til at de som er med på å forme byen kommer tettere på de som befinner seg i området, noe som bidrar til å belyse deres rolle i byen.

Samskaping	SamO10	<p>“ Men det å være i samspill med arkitektene på NTNU, og med virkelig motiverte og inspirerte byplanleggere var kjempegøy. Kjempegøy å få inn andre faggrupper og ha utveksling på det og (...) vi opplevde jo å bli veldig sett av disse. Og det er jo de som kjemper med oss for å få Cirka Teater til å bli her, og er på en måte våre litt sånn riddere også ute i sine arenaer.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SamO11	<p>«...Det ble på en måte tatt et sånt første uformelt møte om bare «hva gjør vi nå? Nå er kommunedelplanen der, dette bygget skal bestå, men hva er innholdet? Hvordan synliggjør vi det?». Og så husker jeg så godt at jeg ble så fascinert av måten de følte seg liksom fremmedgjort i de her plandokumentene (...) Det ble utrolig sånn... veldig nyttig for oss å bare liksom fjerne oss fra det plankartet og faktisk forstå hva som fyller de byggene.»</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SamO12	<p>“ Vi er jo pålagt etter plan-og bygningsloven å drive med medvirkning, men det opplever jeg er noe ganske annet enn samskaping.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Samskaping blir sett på som noe annerledes enn medvirkning, som kanskje ikke kan sammenlignes helt.
	SamO13	<p>“Og det tenker jeg litt med samskaping, (...) det med nettverk og sånt er jo ikke nytt, næringslivet har drevet med det i mange år, men det å ha felles prosjekter er jo virkelig en sånn god arena for å teste ut samskaping.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Trondheim kommune peker på at felles prosjekter er en god arena for å teste ut samskaping.
Samskappingsprosessen	SampO1 Organisering	<p>“... Det (var) mye initiativ der på stedet fra før av (...) Vi hadde lyst til å bidra med noe selv, og da hadde vi et møte med (...) Cirka Teater for vi hadde lyst til å jobbe sammen uansett, og også med Trondheim kommune. Og så bestemte vi oss for at vi hadde lyst til å (...) vrenge innsida ut og vise hva som skjulte seg inni alle byggene. Og så fikk vi med oss (...) kunst- og kulturaktører, og så alle bidro inn i det på det første arrangementet i 2016.”</p> <p>NTNU</p>	HPN startet i det små som et samarbeid mellom Cirka Teater og NTNU hvor Trondheim kommune koblet seg på tidlig i forløpet, og etter initiativ fra de tre aktørene ble HPN til. Kulturelle aktører på området meldte sin interesse og ville være med på det første arrangementet, og siden har utviklet seg til å bli større og inkludere flere aktører i årene etter den første hendelsen.
	SampO2	<p>“ I utgangspunktet så var det bare tenkt på som et samarbeid mellom de to (<i>Cirka Teater og NTNU making is thinking</i>), (...) og Trondheim kommune var med helt fra starten av egentlig og hadde lyst til å være med i prosjektet. Men det vi merka, for det her var (...) sommeren 2015, og fort i løpet av høsten så oppdaget vi at det var veldig mange som syntes dette var en interessant ide og som hadde lyst til å være med. Så derfor bare åpnet vi prosjektet og (...) istedenfor at det var en teaterhendelse, så ble det mer til en sånn iscenesettelse av hele bydelen.” Cirka Teater 2</p>	

Samskappingsprosessen	SampO3	<p>“ Vi begynte jo da med våre ideer sammen med arkitekt på NTNU for å gi studentene dette spesielle prosjektet. (...) og så (...) søkte man og så fikk man penger og så kom liksom kommune og havn og flere kom på etterhvert. Så det startet jo mer som en utendørs forestilling vi ville gjøre fordi at vi ville gi disse studentene en reell oppgave om å bygge sammen med oss...”</p> <p>Cirka Teater 1</p>
	SampO4	<p>« Så vokste det enda mer så man fra kommunalt hold sa «ja, men hva med alle de andre kunstnerne på havna?», og så fikk man penger og så inviterte man til åpne møter og alle som hadde et atelier eller et rockeprøverom eller en billedkunstner, de kunne melde seg på og bidra.»</p> <p>Cirka Teater 1</p>
	SampO5	<p>« Det startet jo med at vi ønsket å bidra positivt i byutviklingen på Nyhavna gjennom faktisk å gjøre, gjennom det vi som fagpersoner kunne bidra med, og da jobbet vi jo særlig sammen med Cirka Teater.»</p> <p>NTNU</p>
	SampO6	<p>“ Det er jo sånn bottom-up type struktur. Altså hvis du har en god ide og gjennomføringskraft så får du det til.»</p> <p>NTNU</p>
	SampO7	<p>“ Kommunen (hadde) det pilotprosjektet «En blå tråd» (...) og vi visste at vi i 2015 og 16 skulle til Nyhavna, så vi hadde på en måte den inngangen inn med å lage et aktørkart. Samtidig så har jo Cirka Teater som er en utrolig viktig aktør på Nyhavna, de har jo hatt et langvarig samarbeid med NTNU arkitekt og har hatt en sånn drøm om scenekunstarena for barn. Så det ble på en måte tatt et sånt første uformelt møte om bare «hva gjør vi nå? Nå er kommunedelplanen der, dette bygget skal bestå, men hva er innholdet? Hvordan synliggjør vi det?»</p> <p>Trondheim kommune</p>
	SampO8	<p>“ I 2015 så var Hendelser på Nyhavna en ide om å skape et levende innspill i byutviklingsdebatten. (...) Det starta med tre aktører som hadde det som felles interesse. Og så har det jo utvikla seg til å bli en paraply...”</p> <p>Cirka Teater 2</p>
	SampO9	<p>“ Hendelser på Nyhavna startet jo for mange år siden uten at vi egentlig nok tenkte at det var det vi startet. Det har utviklet seg til å bli noe større eller mer langvarig enn første året da vi startet Hendelser på Nyhavna.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>
	SampO10	<p>“ Det startet jo litt sånn uformelt med «hva får man gjort? Hvordan får man synliggjort det som er faktisk på Nyhavna i dag?». Og så ble det... så vokste det seg større og større etterhvert.”</p> <p>Trondheim kommune</p>
	SampO11	<p>“ Og så har det (<i>Hendelser på Nyhavna</i>) fortsatt, og nå er det mer (...) aktiviteter året rundt.”</p> <p>NTNU</p>

Samskappingsprosessen	SampO12	<p>“ Da ble det et team - en fra arkitekter, en fra Cirka Teater, en fra En Blå Tråd og også en fra havna antageligvis. Så de hadde jevnlige møter og fordelte oppgaver og hadde disse (...) åpne møtene for å invitere flere kunstnere inn, skaffet penger så alle som ville gjøre noe fikk en pott penger (...) Så det var en veldig sånn tett og fin gruppe som drev det hele.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	HPN startet med workshops mellom de tre initiativtagerne og deretter med utvidede workshops hvor de ulike aktørene som tok del i eller var engasjert i HPN også var med for å diskutere arrangementet.
	SampO13	<p>“...Det har (...) vært disse her første (...) ikke så organiserte møtene, liksom bare «får vi til noe» og bare masse ideer. Og så har jo vi hatt to tror jeg, eller kanskje bare ett det året, et stort verksted hvor vi involverte oss og innholdsbestittere og flere som da ble invitert inn. Da viste vi jo litt forskjellige eksempler fra rundt omkring også i forhold til hva midlertidighet er i byutvikling og at man kan få til ting”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampO14	<p>“ Det foregikk jevnlige workshops mellom (...) NTNU, Trondheim kommune og Cirka Teater. (...) Men etterhvert så involverte også andre interessenter i området... først kunst og kultur-aktører, men så kobla man på også Trondheim Havn som er grunneier, Dora Eiendom (...), så egentlig alle som meldte interesse for prosjektet. Så veldig sånn åpent for at alle som hadde lyst til å bidra, kan bidra.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampO15	<p>“ Man inviterte til workshops, ihvertfall i den perioden jeg var med så var det en sånn workshop-modell som ble benyttet sånn at man møttes til workshop og utviklet sammen.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampO16	<p>“... Vi har jevnlige møter hvor vi diskuterer (...) og samler inn alle som har lyst til å bidra, og søker midler og alle de tingene der.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampO17	<p>“ Nå har jo den styringsgruppa (<i>fra å inkludere Byliv, Trondheim havn, NTNU og Trondheim kommune</i>) blitt utvidet sånn at det er mange flere med, så vi har større møter fordi vi også jobber på flere tidspunkt i løpet av året.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampO18	<p>“... For oss tror jeg, som har jobbet tett med Hendelser på Nyhavna så er det jo mye mer enn den festivalen. Det har jo på mange måter vært både et forum, det har fungert som et nettverk mellom forskjellige aktører og forskjellige stemmer i den byutviklingsdebatten. Men det har også vært ja, altså et forum for å forstå litt de forskjellige rollene vi har og bli kjent med hverandre. Selv om selve Hendelser på Nyhavna er noe som vanligvis har skjedd i løpet av veldig kort tid så har jo selve prosjektet liksom vart både i forkant og i etterkant av den gjennomførte festivalen for Nyhavna”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Trondheim kommune legger vekt på HPN som et forum og nettverk i tillegg til selve arrangementet hvor ulike stemmer tar del i byutviklingsdebatten og blir kjent med hverandre.

Samskappingsprosessen	SampO19	<p>“ Det er det som har vært litt sånn spennende også med Hendelser, at man har prøvd litt forskjellige modeller utifra hvor det engasjementet har vært sterkest. Så i år så prøver vi oss med en ganske bred ressursgruppe som møtes en gang i måneden som prøver liksom å legge (...) litt veien videre om hva som skal skje”</p> <p>Trondheim kommune</p>	HPN har utviklet seg mtp organisering og tilpasser seg det gjeldende engasjementet, hvor det i år er en ressursgruppe som møtes månedlig. Organiseringen er likevel i konstant utviklingen fra år til år.
	SampO20	<p>“Jeg har grunnet veldig mye på hvordan Hendelser burde organiseres (...) Hvis man da tenker at det ikke bare er den festivalen, men at det også er et slags forum som består av forskjellige aktører. (...) Nå prøver vi med den ressursgruppen, men det burde sikkert vært enda mer formalisert i form av en styringsgruppe eller på en måte noen som har bydelens mangfold som mantra hvor man da setter litt sånn krav til hvilken retning man skal gå, for at jeg føler at vi prøver å flytte frem fra år til år hvordan vi skal organisere det på mest demokratisk måte (...) Men så jeg har grublet litt på den om kanskje en annen organisasjon med noen vedtekter, eller jeg vet ikke, men vi har som sagt ikke funnet den perfekte modellen”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampO21	<p>“...Det ulmet veldig lenge, den der lille gruppen, og så var det like før 2016, sånn kanskje tre siste uker så bare... da ville alle være med og alle ville vise det de holder på med. Men det er ikke alle som har vært like involvert hele veien.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	HPN er et arrangement hvor aktører kan melde seg på og delta på eget initiativ og ikke alle aktører er like involverte i prosessen.
	SampO22	<p>“ Det er jo frivillig å delta (...) så melder man seg på og beskriver hva slags prosjekt man har lyst til å bidra med og da er det jo alt fra Bruk om (...) og mange forskjellige kulturaktører og alt mulig som bidrar med å skape byliv, og så kan de søke om midler til de arrangementene.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampO23	<p>“ Og nå har vi klart også å vekke til live de her maritime havteknologi- og havromsaktørene som også er i området og har egentlig liksom drevet «nei, vi driver med næring», men de også vil veldig gjerne være på Nyhavna. Så liksom det å prøve å få de til å åpne opp og til å faktisk vise hva de gjør og hva de kan bidra med, det er litt målet for i år.</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampO24	<p>“ Og så ble dette (<i>Hendelser på Nyhavna</i>) så bra at man ønsket å gjenta det, og da er ikke Cirka Teater en drivkraft lenger, men vi melder oss på de årene vi kan.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	

Samskappings- prosessen	SampO25	<p>“...Vi hadde kjempespennende planer i fjor (...) og så liksom et år etterpå så kom corona. Og da bare ble jo alt litt amputert når man ikke får til å møtes og ikke får til å legge planer sammen. Det er ganske vanskelig med samskaping... Ja, altså du kan gjennomføre møter, men det er det der med å være på stedet og faktisk se hverandre i øynene og... det er veldig sånn tillitsbasert veldig mye av hvis du skal ha felles prosjekter.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Det oppfattes som viktig å kunne møtes fysisk når man driver med samskaping, noe som var vanskelig under corona-pandemien. Pandemien førte også til at HPN i 2020 ble nedskalert.
	SampO26	<p>“ Det var ikke så mye som foregikk i fjor, men vi bygde med førsteklasseprosjektene (...) Men ellers så er det jo utfordrende å lage sånne arrangementer i corona-tiden, så det var mye som ble flyttet på i fjor.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampO27	<p>« I fjor så hadde vi noen byvandring og kulturhistoriske utstillinger og små arrangement, men vi fikk ikke hatt den her store festen, så det vi håper på i år å få det til, og det virker som veldig mange aktører har kjempelyst til å være med fordi man også savner de møtestedene i bydelen»</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampO28	<p>“ Så i år så har vi med vitensenteret, skal ha en pop-up sammen med disse maritime aktørene. Bruk om som er en sånn stor gjenbruksbutikk og sentral, kommunalt, skal gjøre masse med fokus på bærekraft. Så nå er det plutselig mange flere stemmer, eller mange flere temaer man kan diskutere enn bare kultur, og det synes jeg er kjempespennende egentlig.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Engasjementet for HPN har blitt stort siden oppstarten, noe som fører til motstridende ønsker blant aktørene. Dette har allikevel ført til at det fortsatt er liv i HPN og interessante diskusjoner i forbindelse med arrangementet. Fra å være hovedsaklig kulturaktører som deltok i HPN, har flere aktører koblet seg på og engasjert seg. Prosjektets verdi blir større når ulike fagfelt med sine ulike roller og kunnskap går sammen i et felles prosjekt.
	SampO29	<p>“ Det at hver enkelt kommer inn med sin faglighet gjør at Hendelser på Nyhavnas grunnlag for både diskusjoner, og debatter og lærdom - det å spre lærdom - blir mye større enn det vi kan.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampO30	<p>“ Men det (<i>engasjementet</i>) viste seg å styrke prosjektet veldig, og det er nok kanskje på grunn av at det ble åpnet for et så stort og bredt engasjement at prosjektet har fått så langt liv også, og at det fortsetter.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampO31	<p>“... Det er uten tvil mange motstridende ønsker (...) Og det tror jeg har vært veldig sunt også for kulturaktører selv om jeg har jo lurt på om man kunne tenke at... hva hvis det var bare kulturaktører, hva hvis det var ingen andre, hvis det bare var de kulturaktørene som var på Nyhavna i dag, det hadde uten tvil vært veldig interessant det og, men jeg tror at vi har fått mye mer av at det har vært litt motstand og litt diskusjon om at det er andre stemmer som skal inn.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	

Samskappingsprosessen	SampR1 Roller	<p>“ Men det (<i>drivkraften</i>) vil jeg absolutt si vi var det første året, da var vi på en måte den lille flammen som plutselig ble veldig mye større da fordi det var mange som hekta seg på.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	Det første året var Cirka Teater en drivkraft for HPN, men i ettertid er de med på HPN de årene de kan. Hovedrollen beskrives som det kunstneriske virket og bidraget der i HPN.
	SampR2	<p>“ Og så ble dette (<i>Hendelser på Nyhavna</i>) så bra at man ønsket å gjenta det, og da er ikke Cirka Teater en drivkraft lenger, men vi melder oss på de årene vi kan.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampR3	<p>«Cirka har vært sånn skikkelig sånn fyrårn, eller det var de som tente den der lille ilden»</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampR4	<p>“ Vi (<i>er</i>) jo da kunstnerisk ansvarlig for våre bidrag, (...) og da hele greia til fra vi møter de vi skal samarbeide med som da var 40 kunstnere, skuespillere som da var med her hos oss, og så var det alle arkitektstudentene og samspillet mellom alle disse og få det på plass. Men også var vi ansvarlige for rollen vår og helt ansvarlig for møtet med vårt publikum. (...) Alt den der logistikken rundt hele arrangementet var på en måte et ansvar og en viktig rolle å fylle profesjonelt. (...) Hovedrollen er jo det kunstneriske virket i prosjektet. ”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampR5	<p>“ Og så hadde vi rollen som det å gi Trondheim by noen kulturpolitiske tanker om hva betyr kunst for oss. Vil vi ha kunst i en bydel? Det å stille de spørsmålene gjennom dette prosjektet da. Og vi har stilt opp på debatter, både i før og ettertid hvor vi gjennom bilder og film fra dette prosjektet kan vise til noe veldig konkret og spennende.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	Rollen som debattant og formidler omkring rollen til kunst og kultur i en by, er fortsatt aktiv hos Cirka Teater.
	SampR6	<p>« Cirka Teater har vært en utrolig viktig premissgiver og diskusjonspartner når man i det hele tatt diskuterer hva vil man med årets Hendelser. Og det samme med NTNU»</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampR7	<p>“ Og så har vi også en rolle som de som hele tiden trekker dette videre føler jeg. Vårt målprosjekt om å skape denne arenaen, men vi er også sammen med andre kunstnere og deltar i forskjellige sånne diskusjonsgrupper eller «kan dere komme og holde et innlegg her?», den holder vi også levende.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampR8	<p>“... Engasjementet er på to nivåer, både som aktør, men også som organisator sammen med Byliv og Trondheim Havn og Trondheim Kommune.”.</p> <p>NTNU</p>	NTNU har hatt rollen som organisator, men også som aktør under HPN med prosjekter laget av arkitektstudentene.
	SampR9	<p>«Cirka Teater har vært en utrolig viktig premissgiver og diskusjonspartner når man i det hele tatt diskuterer hva vil man med årets Hendelser. Og det samme med NTNU».</p> <p>Trondheim kommune</p>	

Samskapings- prosessen	SampR10	«Trondheim havn er jo grunneier så de sørger for at man får lov til å gjennomføre det på deres grunn.» Trondheim kommune	Trondheim Havn har en premissgivende rolle ved å tilrettelegge for at HPN kan gjennomføres.
	SampR11	«... Engasjementet er på to nivåer, både som aktør, men også som organisator sammen med Byliv og Trondheim Havn og Trondheim Kommune.» NTNU	
	SampR12	“Jeg har jo på en måte hatt litt det overordnede helhetsblikket, for det er jo kulturaktørene selv hvis man tar de som en gruppe (...) som skal synliggjøre sin plass. (...) Der har rollen heller vært som en tilrettelegger og prøve å finne og (...) skaffe midler til den arrangementsprosjektlederen, gjøre klart tillatelsene. Så sånn sett så har jo min rolle vært litt mer å prøve å bruke den tiden til å se alle, til å se helheten også der man kan.” Trondheim kommune	Rollen til byplanleggeren fra Trondheim kommune har vært å ha helhetsblikket i HPN samt å tilrettelegge.
	SampR13	“Vi var jo en av partene i oppstarten av Hendelser på Nyhavna, og det var gjennom det pilotprosjektet som var sponset av kommunal- og moderniseringsdepartementet. Jeg tror det var veldig viktig at det var et pilotprosjekt for at kommunen som myndighet eller når man legger frem en plan så har man jo en litt annen rolle. Så jeg tror det var veldig sånn flaks at vi hadde et prosjekt som uansett skulle teste ut litt andre metoder å jobbe på.» Trondheim kommune	
	SampR14	« Men alle har vel egentlig i den kjernegruppen deltatt i selve overordnet diskusjon «hva vil vi i år» på en ganske åpen måte. Og så er det litt det der å si det sammen og sitte med det forordet og når man skal sende de invitasjonene til politikerne... hva vil vi? For det er uten tvil mange motstridende ønsker, så litt der der helhetsblikket tror jeg vi har bidratt med.» Trondheim kommune	
	SampR15	“ Kulturaktørene har (...) vært mange forskjellige og mange (...) har jo på en måte ikke vært så tett påkobla, men vært med på bare selve gjennomføringen” Trondheim kommune	Hver aktør som har deltatt på HPN har hatt ansvaret for sin produksjon, og mange kulturaktører er med på kun selve arrangementet.
	SampR16	“... Og så var jo hver enkelt aktør ansvarlig for sin produksjon” Cirka Teater 2	
	SampR17	“ En viktig faktor i det hele var at (...) når det plutselig gikk fra å være et lite prosjekt til å bli et stort prosjekt så engasjerte vi en koordinator som (...) egentlig (<i>har</i>) koordinert de fleste Hendelser på Nyhavna siden den gangen.” Cirka Teater 2	Koordinator-rollen til den eksterne prosjektlederen trekkes frem som et viktig aspekt for at prosjektet kunne gjennomføres da engasjementet ble så stort.
	SampR18	“ Og så var vi helt avhengige av å ha en sånn ekstern prosjektleder som tok seg av arrangementet når det vokste seg så stort.” Trondheim kommune	
	SampR19	«... Engasjementet er på to nivåer, både som aktør, men også som organisator sammen med Byliv og Trondheim Havn og Trondheim Kommune.» NTNU	

	SampR20	« Vi oppdaget jo ganske snart at det var lurt å ha en profesjonell styring av prosjektet for å koordinere alt, for det er et voldsomt koordineringsarbeid. Så da har det vært involvert (...) Byliv, (som) er profesjonell på å koordinere arrangementer» NTNU	
Samskapings-prosessen	SampM1 Mål	<p>“...I utgangspunktet så tenker jeg at det (<i>målet</i>) var litt det der å synliggjøre de ressursene, synliggjøre hva de er i dag, det var liksom starten på det. Nå etterhvert så tenker jeg mye mer på det som en også mulighet til å vise hva fremtiden kan være. (...) Så ifra det første året hvor temaet på en måte var å vrenge innsiden ut, så har vi i 2019 hatt veldig fokus på de offentlige rommene og hvordan man organiserer en fremtidig bydel. (...) Det er kjempeviktig å se hva som er i dag, men jeg tror at største styrken ligger jo i det når du har opplevd hva som er der i dag, diskutere hva skal tas med videre og hva og hvordan kan man få det til.</p> <p>Trondheim kommune</p>	Det felles målet i starten av HPN var å vise frem de ressursene som er på Nyhavna i dag og gi et bidrag i byutviklingsdebatten. I senere år har det vært et sterkere fokus på hvordan en fremtidig Nyhavna kan se ut.
	SampM2	<p>“ Det (<i>målet</i>) var å skape blest om Nyhavna og bidra positivt i utviklingen på Nyhavna, og også belyse det med og vise frem hva som faktisk foregår der for andre enn de som er spesielt interessert, tilgjengeliggjøre det. Det er derfor vi kalte det «å vrenge innsida ut», fordi det er veldig skjult for folk hva som foregår inne i de bygningene. ”</p> <p>NTNU</p>	
	SampM3	<p>“ For meg så handler det om de levende utforskningene av Nyhavna underveis i transformasjonsprosessen (...) - og det handler ikke utelukkende om kunst og kultur, men det handler mer om det å skape møteplasser for mennesker på Nyhavna for å lage en plattform for en slags levende undersøkelse av områdets potensiale...”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampM4	<p>“ (<i>Målet var</i>) å skape et levende innspill i byutviklingsdebatten.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampM5	<p>“ ... Jeg (tror) dette var et ganske bra eksempel på at folk hadde den samme visjonen og gikk i samme retning. At det var en sånn begeistring i kjernen av organisasjonen.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampM6	<p>« Man må ha felles mål, og man må være bevisst de overordnede målene også at vi hver og en kan ha noen egne mål innenfor der, men hvis man bare fronter sitt eget mål så vil man ikke dra nytte av at vi står mange sammen. (...) For det overordnede målet for byplanleggere var jo i mye større grad å åpne byen for publikum i byen og begynne å få i gang debatten rundt denne byutviklingen, men den er jo alle vi andre også interessert i, selv om enkeltartistene hadde kanskje mer «se meg» (...) «kom og se på mitt verksted», så er vi biter av denne bydelen og byplanleggere ønsket også da - de ville ikke gjemme bort oss, men de så på oss som en ressurs. Og arkitektene så på oss som en ressurs.»</p> <p>Cirka Teater 1</p>	

Samskappingsprosessen	SampM7	<p>“ Cirka Teater (...) har hatt en langvarig visjon om å åpne denne etasjen til å bli noe mer enn et lukket verksted, et produksjonssenter. (...) Parallelt med dette, vi kom hit for 30 år siden og da var dette et ødeland. (...) Så er det da det neste store prosjektet i Trondheim kommune som skal utvikles, som er Nyhavna. Og da er dette to prosjekter som på en måte vi kan se på som å bygge hverandre opp. Det at vi ønsker å skape et kulturhus her på Nyhavna, og at Trondheim kommune skal satse på denne bydelen som den nye store bydelen i Trondheim som skal utvikles.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	Cirka Teater har sitt mål i HPN som omhandler utviklingen av en scenekunstarena for barn på Nyhavna.
	SampM8	<p>“... Cirka Teater som er en utrolig viktig aktør på Nyhavna, de har jo hatt et langvarig samarbeid med NTNU arkitekt og har hatt en sånn drøm om scenekunstarena for barn.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampM9	<p>“ Det var masse forskjellige møter, masse forskjellige debatter, masse avisartikler og skrivelier og arkitekter som kom med hvordan Nyhavna skal være (...) og vi deltok på dette her med prat og prat og prat og prat. Og så ønska vi å lage et helt annet debattinnlegg, vi ønska å lage en utendørs forestilling på huset, på fasaden for å vise folk direkte hva en scenekunstarena for barn kan være.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampM10	<p>“ For oss var målet kanskje i stor grad politisk. At vi begynte å bli ganske utålmodige på at denne utviklingen av Nyhavna tar så lang tid, og ønsket å vise politikere at Cirka Teater finnes her... det vet de, men bare enda mer vise at vi har muskler, at dette prosjektet med å omskape dette til en scenekunstarena for barn, det er noe vi er fullstendig kapable på å få til, bare se her! (...) Så det å plante denne bygningen som en kulturbygning, en framtidig utvikling til noe som skal komme byens befolkning til gode... det var hovedmålet til Cirka Teater.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampM11	<p>“ Og nå har vi klart også å vekke til live de her maritime havteknologi- og havromsaktørene som også er i området (...) Så liksom det å prøve å få de til å åpne opp og til å faktisk vise hva de gjør og hva de kan bidra med, det er litt målet for i år.</p> <p>Trondheim kommune</p>	Målet med årets HPN er å vise frem de maritime havteknologi- og havromsaktørene på Nyhavna.
	SampFu1 Foreløpige utfall	<p>“Ja, jeg tror at ihvertfall hvis man tenker at det startet som et sånt kulturdrevet-prosjekt så vil jeg jo si at det har lyktes. For det har jo både kommet politiske bestillinger og ganske sånn sterke føringer til videre prosess om kunst og kultur sin rolle i transformasjonen, i det kvalitetsprogrammet hvor det er et av ti virkemidler for utviklingen av Nyhavna.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Av foreløpige utfall av HPN viser dette seg politisk ved bestillinger, bilder fra HPN i offentlige dokumenter og et sterkere fokus politisk på å beholde kunst og kultur på Nyhavna.

Samskappingsprosessen	SampFu2	<p>“...Vi sitter jo med slutføringen av det kvalitetsprogrammet og det er jo nesten alle bildene fra stedet er jo ting som har skjedd under Hendelser eller gjennom prosjekter som er tilknyttet til det, for det er... det viser et sånt annet bilde av bydelen”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampFu3	<p>“ Når kvalitetsprogrammet på Nyhavna skal vedtas nå i juni så er det også et kunnskapsgrunnlag for et eget kulturnæringsprogram som er en av fire temaprogram som ligger til grunn. Og kunst og kultur er et av satsningsområdene. Jeg tror ikke at det bare er Hendelser på Nyhavna som har gjort det, men jeg tror at Hendelser på Nyhavna er en av faktorene som har gjort at det har blitt satset på.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampFu4	<p>“... I kulturnæringsmeldingen og (...) kvalitetsprogram for bydelen og sånn så blir det (<i>Hendelser på Nyhavna</i>) referert til hele tiden i alle de offentlige dokumentene, og det er jo vedtatt at kunst og kultur skal ivaretas i den videre utviklingen av Nyhavna.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampFu5	<p>“ Jeg tror at det er kommet et politisk vedtak om at utviklingen på Nyhavna skal finne løsninger for kunstnerne gjennom utviklingen. Det har blitt (...) et pålegg til utviklerne, og det er jo helt sånn konkret håndfast resultat av aksjonene våre som er positive.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampFu6	<p>«... Nå får (vi) gjennomført en kulturnæringspilot med etablering av et nytt kulturhus på Strandveikaia i skur 53 som de som driver Salt i Oslo er en del av det konseptet. Der håper jeg at vi får åpnet det for enda flere kulturaktører og grupper. For det er jo klart at det er jo også noe med det at de aktørene som er der i dag, de er der i dag, men hvis kunst og kultur skal prege Nyhavna 30 år frem i tid så må vi også tenke på de fremtidige og vi må åpne det mye mer opp og... Så det er jo noe med en sånn modningsprosess også for aktører, at selv om man har hatt store billige atelierer, så vil det jo skje en endring. Men jeg tenker jo at det håpet er jo at det vil åpnes for enda flere.»</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampFu7	<p>“ Det er jo også veldig fint (...) å notere seg at man ser at folk går litt andre veier i bydelen og får kommentarer på at «oi, her har jeg aldri vært før», fordi man har laget et arrangement eller en installasjon på et sted som man før ikke hadde beveget seg og sett på som en mulighet. Og så blir jo oppgaven vår liksom å «se her», ikke sant, «se på dette», og gjennom det vi gjør gjøre de besøkende mer oppmerksomme på konteksten av det stedet. Så det er de næringene som jeg synes er like viktig, at det endrer folks vaner og også minner og tanker om stedet.</p> <p>NTNU</p>	<p>Av foreløpige utfall kan man også se at flere besøker Nyhavna i dag samt engasjerer seg i debatten om utviklingen.</p>

Samskapings- prosessen	SampFu8	<p>“ Jeg synes at det har kommet veldig mange interessante mål utfira Hendelser på Nyhavna. For det første så har man fått en offentlig debatt der man kan snakke om mer... jeg tror man har fått et større vokabular i den offentlige debatten om utviklingen på Nyhavna, at flere tør å hive seg inn i debatten. Og så har man fått et større engasjement om utviklingen av Nyhavna fordi (...) man har ikke bare meninger som er delt utenfor området, man har opplevelser som man har delt i området.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampFu9	<p>« Vi ser jo at det å åpne bydelen - og som vi sa vi vranger innsida ut av husene - at mange flere tar bydelen i bruk og at det har kommet et veldig trykk på havna og det er firmaer og bedrifter som ønsker å flytte hit, som leter etter lokaler og vil være her. At folk vet at det er her det skal skje, at her er den kule nye bydelen og at folk med initiativ og som vil skape noe (...) det tror jeg man opplever».</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampFu10	<p>“ Det som er så spennende med det er at du kan si at det er en sånn temporær intervensjon, dette varte bare en dag, men selv sånne veldig temporære arrangementer kan skape minner i folks bevissthet (...) Så det handler om en bevisstgjøring hos folk som da kan gjøre at man blir mer glad i det stedet, kanskje får lyst til å engasjere seg og se muligheter for hva dette kan bli i fremtiden da gjennom å gjøre og vise «se her, sånn kan dette bli.»</p> <p>NTNU</p>	
	SampFu11	<p>“ Jeg tror at Hendelser på Nyhavna har løftet opp mange muligheter, mange utfordringer og ikke minst det med at det har skapt et engasjement og et utvidet vokabular for byutviklingsdebatten hos dem som engasjerer (...) for det i Trondheim.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampFu12	<p>« Adresseavisa har (...) gjort Nyhavna til en aktualitet rundt Hendelser på Nyhavna, noe som har ført til at den offentlige debatten har også foregått i aviser. Ja. Og stilt veldig spennende spørsmål som har gjort arrangementet enda større»</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampFu13	<p>«Og så etterhvert og som følge av Hendelser på Nyhavna er jeg ganske overbevist om, så ble det etablert... Trondheim kommune og Trondheim Havn etablerte en stilling som er liksom bylivskordinator, og det har vært veldig viktig satsning også for å organisere alle de initiativene, for det er jo en ressurs, og det er jo kjempeviktig også i forhold til det med å få med seg folk i byutviklingen og det å skape byliv»</p> <p>NTNU</p>	Trondheim havn og Trondheim kommune har også opprettet en stilling som bylivskordinator for tiltak og involvering på Nyhavna.
	SampFu14	<p>Og så siden 2019 så har Trondheim kommune og Trondheim havn hatt dette bylivsprosjektet (...) hvor man har et budsjett og avsatte midler til å jobbe med kortsiktige tiltak og involvering på Nyhavna.</p> <p>Trondheim kommune</p>	

Samskappingsprosessen	SampFu15	<p>«...Noen år etter (<i>første HPN</i>) så var det en konkurranse som jeg tror Trondheim kommune utlyste hvor de ønsket at arkitekter skulle da komme med innspill om hvordan Nyhavna skulle tegnes og bygges. Og en stor utstilling i en eller annen lagerbygning her på havna (...) Og for vårt vedkommende da, med vårt bittelille mål med denne lille bunkersen så ser vi at 4 av 5 forslag i denne konkurransen (...) hadde da skapt - kalte det enten teaterbunkeren eller kulturbunkeren og hadde da skapt en park rundt. Og da føler jo vi da at det lille målet vårt, det har gått inn i hodene til folk.»</p> <p>Cirka Teater 1</p>	<p>Cirka Teater har blitt lagt merke til, noe som avspeiler seg i arkitektinnspill til videre utvikling av Nyhavna, hvor Fyringsbunkeren har blitt bevart. I tillegg peker Cirka Teater på at de tror det har kommet en politisk og administrativ bevissthet om Cirka Teaters eksistens i kommunen.</p>
	SampFu16	<p>«Jeg tror at veldig mange både byråkrater og politikere, men kanskje spesielt de som jobber inne i kommunen da i de forskjellige avdelingen, både kultur, byplanlegging og byutvikling og kanskje også inne på byggesakskontoret så vet de om denne bunkeren.»</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampFu17	<p>“Kanskje har Hendelser på Nyhavna synliggjort kompleksiteten i byutviklingsprosesser i større grad enn det vi var forberedt på. For vi ser at det er så mange interesser som skal balanseres og kulturaktører gjør ikke antall interessenter færre, snarere flere. (...) Det tror jeg er viktig å være bevisst på som kulturaktør, at man sitter og tar med sitt fagfelt inn i en skog av ulike fagfelt og hvis man skal lykkes med å være mer enn en hendelse, så må man relatere seg til alle de andre sirklene man jobber i. (...) Cirka Teater sin framdrift er veldig påvirket av fremdriften på Nyhavna og det er en naturlig konsekvens av at man skal se alt samlet. Og det vil gjøre at (...) noen blir nødt til å skynde seg, og noen blir nødt til å vente. Men det er også kompromisset man må gjøre tror jeg for å få det til.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	<p>HPN's plass i en langvarig byutvikling av Nyhavna gjør at flere får øynene opp for Nyhavna og engasjementet for området blir større, noe som også kan gjøre det vanskeligere for aktører på området å realisere sine planer for området, som i Cirka Teaters tilfelle med visjonen om å utvikle en scenekunstarena for barn, som viser seg å være en svært langsom prosess.</p>
	SampFu18	<p>“Du kan si at vi hadde ønsket at Hendelser på Nyhavna var en flying start og så skulle vi bare få bygge mer og mer mot en scenekunstarena for barn, og så har det på en måte bare blitt vanskeligere. Og kanskje - det har jeg reflektert litt over - dersom Cirka Teater hadde begynt å jobbe med scenekunstarena for barn og ikke Trondheim by skulle utvikle Nyhavna til å bli en ny bydel, så ville det kanskje gått fortere.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	Sample1 Innflytelse og eierskap	<p>“Veldig stor (<i>opplevd grad av innflytelse</i>). Vi var på en måte de med mest muskler sånn av kunstnergruppene fordi vi har et så stort hus og også fordi vi har et språk som er såpass stort og kraftfullt. (...) Så jeg opplevde at vi var veldig betydningsfulle det første året.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	<p>Cirka Teater og NTNU opplevde begge stor innflytelse i prosjektet</p>
	Sample2	<p>“Den var stor (<i>om opplevd grad av innflytelse</i>.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	

Samskappings- prosessen	Sample3	<p>“ Det er jo sånn bottom-up type struktur. Altså hvis du har en god ide og gjennomføringskraft så får du det til. Så ja, stor innflytelse (<i>i prosjektet</i>) vil jeg si.”</p> <p>NTNU</p>	
	Sample4	<p>“ Så jeg opplever det der at det er så mange forskjellige sterke kompetanser hvor hver enkelt får rom og plass og vite at «det her er du god på så det er kjempeflott at du tar deg av det» og «dette er vi god på, det tar vi oss av». Det har vært - det er liksom det beste i det å være forskjellige faggrupper sammen da.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	Cirka Teater opplevde at aktørene som deltok fikk muligheten til å bidra med sin kompetanse.
	Sample5	<p>“ Jeg tror vi var mange som følte at vi hadde stor påvirkning. Fordi (...) hele Nyhavna var på en måte lerretet. Så vi fikk veldig kontroll på vår del av prosjektet, og med en sånn koordinerende rolle så kunne den koordinerende rollen se på en måte hvordan det hele hang sammen.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	Sample6	<p>“ Jeg håper at kulturaktørene har følt at de har hatt fritt spillerom (...) etter deres premisser.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Byplanleggeren fra Trondheim kommune legger vekt på sin rolle som en som ser helheten og heller tilrettelegge for at aktørene som har deltatt har opplevd at de har blitt sett og deltatt på sine premisser.
	Sample7	<p>“ Jeg har jo på en måte hatt litt det overordnede helhetsblikket, for det er jo kulturaktørene selv hvis man tar de som en gruppe så er det jo på en måte de som skal synliggjøre sin plass.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	Sample8	<p>“ Når det gjelder selve involveringen eller medvirkningen i forbindelse med Hendelser så har det jo vært disse felles workshoppene (...) med en veldig sånn tørr evaluering i etterkant som gikk ganske mye på selve gjennomføringen av arrangementet (...) sånn (...) «Hvor fornøyd er du? Føler du at du har blitt synliggjort?» og sånt, men egentlig utrolig nyttig å gjøre sånne helt konkrete evalueringer. (...) For hvis folk skal bidra selv så må de jo føle at de får noe igjen for det.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampMo1 Motivasjon for å delta i samskapingen	<p>« Det var masse forskjellige møter, masse forskjellige debatter, masse avisartikler og skrivelser og arkitekter som kom med hvordan Nyhavna skal være (...) og vi deltok på dette her med prat og prat og prat og prat. Og så ønska vi å lage et helt annet debattinnlegg, vi ønska å lage en utendørs forestilling på huset, på fasaden for å vise folk direkte hva en scenekunstarena for barn kan være.»</p> <p>Cirka Teater 1</p>	Cirka Teater oppgir at motivasjonen for å delta først og fremst var på bakgrunn scenekunstarenaen for barn, men også å lage et annerledes innspill i byutviklingsdebatten
	SampMo2	<p>“... I 2015 var det (<i>motivasjonen</i>) jo det å (...) bruke teaterspråket for å undersøke potensialet rundt Fyringsbunkeren egentlig. Og så var det jo det å jobbe med et stort engasjement var jo bare rett og slett veldig interessant og gøy.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	

Samskappings- prosessen	SampMo3	<p>“... Vi ønsket å vise byen både at vi er her og hva kan en scenekunstarena for barn være.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampMo4	<p>“... Vi hadde lyst til å bidra, engasjement for byen og bydelen og kunst og kunsthåndværkere og kulturarbeiders sin situasjon (...) Jeg må si at selv så er jeg mest redd for at Nyhavna skal bare bli et sånt hvilket som helst sted som ser klin likt ut. (...) Og jeg er redd for at kunst og kultur blir marginalisert i konkurranse med de store økonomiske interessene på et sted.”</p> <p>NTNU</p>	NTNU sin motivasjon for å delta var et ønske om å bidra i debatten om Nyhavna og kunst og kultur aktørers fremtid med bakgrunn i en redsel for at Nyhavna skal bli gentrifisert.
	SampMo5	<p>“Bestillingen (i forbindelse med En Blå Tråd) var å se på kulturminner som ressurs i bystrukturen, men Nyhavna er jo så stort og alt, så da ble på en måte disse aktørene en mye sterkere ressurs enn det bebygde. I tillegg så holder jo de til i de kulturminnene, så det var liksom veldig lett inngang for kommunen å engasjere seg gjennom det pilotprosjektet. Så det var litt vår tilnærming - hvordan får vi synliggjort det som er der i dag og som ikke handler om plankart og fremtiden, men også det som er i området i dag.</p> <p>Trondheim kommune</p>	Trondheim kommunes motivasjon var håpet om at Nyhavna vil bli en mangfoldig bydel i fremtiden, og å bruke de ressursene på Nyhavna i dag, blant annet de mange kulturelle aktørene, samt å diskutere utviklingen på området.
	SampMo6	<p>“Jeg tenker at (...) grunnmotivasjonen må jo være å skape en mangfoldig bydel. Og når man da vet at det er så mye kunst- og kultur aktører i området så var det jo utrolig spennende å være med å synliggjøre det og vise det fram for byen. (...) Altså det med kulturaktører har jo vært kjempeviktig, men den her offentlige debatten om utviklingen med mange forskjellige stemmer har kanskje vært det som har trigget meg mest og som jeg synes har vært viktigst med hendelser. Det at man faktisk får diskutert utviklingen på stedet.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampMo7	<p>“Den største utfordringen er det å ivareta at folk går inn i samme prosjekt helt på en måte (...) frivillig (...) for man (...) vet jo ikke om man lykkes med det man holder på med, så det er jo på en måte en slags sånn åpen invitasjon, også må man bare tenke at det har en verdi at det blir gjennomført”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Aktører går frivillig inn i prosjektet, og det kan være en utfordring når man ikke vet resultatet av prosjektet eller om aktørene får noe ut av deltakelsen.
	SampMo8	<p>“Jeg har også møtt aktører som (...) til tider kunne være veldig negative, for det er også noe når kommunen går inn i et sånt prosjekt så sitter ikke jeg med utarbeidelsen av kulturpolitikk så jeg kan på en måte ikke si at «ja, men her står det svart på hvitt at det er satt av mange millioner i budsjett til neste år», at dette blir ivaretatt. Vi kan på en måte bare være med å tilrettelegge at man blir hørt.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	

Samskapingssprosessen	Forankring	<p>“ Når kvalitetsprogrammet på Nyhavna skal vedtas nå i juni så er det også et kunnskapsgrunnlag for et eget kulturnæringsprogram som er en av fire temaprogram som ligger til grunn. Og kunst og kultur er et av satsningsområdene. Jeg tror ikke at det bare er Hendelser på Nyhavna som har gjort det, men jeg tror at Hendelser på Nyhavna er en av faktorene som har gjort at det har blitt satset på.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	HPN blir referert til i offentlige dokumenter og det har i ettertid blitt gjort politiske føringer for rollen til kulturelle aktører på Nyhavna, noe som viser at HPN og de kulturelle aktørene har gjort seg bemerket også på politisk nivå gjennom arrangementet.
	SampF2	<p>“ Vi ser jo at bildene fra Hendelser på Nyhavna blir brukt i veldig mange kommunale dokumenter.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampF3	<p>“... I kulturnæringsmeldingen og (...) kvalitetsprogram for bydelen og sånn så blir det (<i>Hendelser på Nyhavna</i>) referert til hele tiden i alle de offentlige dokumentene, og det er jo vedtatt at kunst og kultur skal ivaretas i den videre utviklingen av Nyhavna.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampF4	<p>“Ja, jeg tror at ihvertfall hvis man tenker at det startet som et sånt kulturdrevet-prosjekt så vil jeg jo si at det har lyktes. For det har jo både kommet politiske bestillinger og ganske sånn sterke føringer til videre prosess om kunst og kultur sin rolle i transformasjonen, i det kvalitetsprogrammet hvor det er et av ti virkemidler for utviklingen av Nyhavna.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampF5	<p>“...Vi sitter jo med slutføringen av det kvalitetsprogrammet og det er jo nesten alle bildene fra stedet er jo ting som har skjedd under Hendelser eller gjennom prosjekter som er tilknyttet til det, for det er... det viser et sånt annet bilde av bydelen”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampF6	<p>“ Jeg tror at det er kommet et politisk vedtak om at utviklingen på Nyhavna skal finne løsninger for kunstnerne gjennom utviklingen. Det har blitt (...) et pålegg til utviklerne, og det er jo helt sånn konkret håndfast resultat av aksjonene våre som er positive.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampF7	<p>“...Det har jo både kommet politiske bestillinger og ganske sånn sterke føringer til videre prosess om kunst og kultur sin rolle i transformasjonen, i det kvalitetsprogrammet hvor det er et av ti virkemidler for utviklingen av Nyhavna. Så det tenker jeg er (...) ganske sterk føring for transformasjon. Og der tror jeg Hendelser har (...) påvirket det ganske mye, at man har fått sett den verdien og opplevd den verdien.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampF8	<p>“ Jeg har også møtt aktører som (...) til tider kunne være veldig negative, for det er også noe når kommunen går inn i et sånt prosjekt så sitter ikke jeg med utarbeidelsen av kulturpolitikk så jeg kan på en måte ikke si at «ja, men her står det svart på hvitt at det er satt av mange millioner i budsjett til neste år», at dette blir ivaretatt. Vi kan på en måte bare være med å tilrettelegge at man blir hørt.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	Politisk forankring gjennom budsjett er en kontinuerlig prosess og det er ingen garanti for at dette er sikret i fremtiden, men Trondheim kommune peker på at man i denne sammenheng kan tilrettelegge for at aktører blir hørt.

Samskappings- prosessen	SampF9	<p>“ En av utfordringene nå er jo at det her (<i>byutviklingen av Nyhavna</i>) skal skje over 40-50 år, og enda lenger, det er jo en evighetsprosess. Så jeg tenker at det der å klare å fortsette et engasjement som strekker seg langt frem i tid og som kanskje har usikre resultater underveis, at det kan bli utfordrende å folk til å engasjere seg så sterkt som de har gjort frem til nå. Men det vet jeg ikke, men det kan bli en utfordring. Jeg tenker at de som har engasjert seg har jo lagt masse blod, svette og tårer i prosjektene. Så det må jo oppleves som at man får noen ting igjen for det.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	For at engasjementet på Nyhavna og HPN skal opprettholdes er det viktig at de kulturelle aktørene opplever at de faktisk blir sett og at det blir konkrete resultater ut av deres deltagelse.
	SampF10	<p>“ Det blir jo litt oppgaven til de som skal utvikle byen, at man ser på hvilke verktøy ønsker man å bruke og hvordan kan vi stimulere utviklingen på en sånn måte at folk synes det er verdt det å engasjere seg i prosjekter som Hendelser på Nyhavna.”</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampF11	<p>“... Forankring i samskaping er veldig viktig og at man ser at (...) det blir resultater av den her samskapingen. Ellers (...) føler folk at de bare blir holdt for narr og at det blir skinnprosesser. Så det er veldig viktig at det er reelle prosesser med ønske om at det her skal prege bydelen i dette tilfellet.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampF12	<p>“Jeg har ganske stor tro på at vi trenger flere av sånne initiativ og sånne møtesteder og ting å møtes rundt (...) Jeg tenker at det er liksom en verdi at man har et åpent demokratisk rom hvor det er lov å ha litt forskjellige stemmer. (...) Jeg håper jo at det, at de som har vært med har syntes at det har vært lov da, eller at man har fått noe ut av det.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampF13	<p>“Man vil jo gjerne smykke seg med det med kunst og kultur mange ganger, og så blir det en sånn tretthet hvis ikke det skjer noe. Så det er veldig viktig at det faktisk skjer noe, at de bidragsyterne får noe igjen for det, at de ikke bare skal jobbe gratis og være kreative og finne på kule ideer.”</p> <p>NTNU</p>	
	SampF14	<p>“.. I forbindelse med Hendelser så har det vært disse felles workshoppene (...) med en veldig sånn tørr evaluering i etterkant som gikk ganske mye på selve gjennomføringen av arrangementet (...) sånn (...) «Hvor fornøyd er du? Føler du at du har blitt synliggjort?» og sånt, men egentlig utrolig nyttig å gjøre sånne helt konkrete evalueringer. (...) For hvis folk skal bidra selv så må de jo føle at de får noe igjen for det.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampF15	<p>“... Når vi skal sette i gang med sånne ting som vanligvis ikke foregår på et sted, særlig når det er industri og havnevirksomhet og sånn som er primæraktiviteten på stedet, så er det ikke nødvendigvis slik at alle synes at det er så særlig nødvendig med... eh, det kan jo bli oppfattet som tull og tøys som står i veien og blir egentlig litt sånn prakt. (...) Men da handler det egentlig om å informere og forankre og sette det inn i en større kontekst.”</p> <p>NTNU</p>	Det kan være en utfordring for aktører som ikke er involvert i HPN, men holder til på Nyhavna å se verdien av arrangementet. For å engasjere befolkningen i utviklingen av Nyhavna er bylivsaktiviteter et viktig grep og herunder å få dem som holder til på stedet med på hvorfor det skjer og viktigheten av det

Samskappingsprosessen	SampF16	“ Nå er det jo havneområde og industri der, men det å sette i gang med aktiviteter som er bylivsaktiviteter, det er utrolig viktig i forhold til det jeg nevnte om forankring og engasjement og også det med å trigge nødvendige innvendinger”. NTNU	
	SampF17	“ Jeg tror at på sikt med å etablere en sånn kultur og (...) flere ting å vise til, så blir det mer... man venner seg til tanken (...) «ja, det er litt gøyalt at det skjer noe». Men det er jo klart at det er mye knyttet til sikkerhet og vaner og at det er jo ikke alltid det er så gøy for noen som kanskje ikke er med på prosjektet å måtte gjøre ekstraarbeid for å tilrettelegge for noe som bare står i veien for egen virksomhet.” NTNU	
	SampF18	« vi tenker at det blir mer engasjement rundt faktiske hendelser og arrangementer kan bidra i og oppleve snarere enn... man kan jo også delta på folkemøter og skrive innlegg i avis og sånne ting, og det er jo skikkelig bra, og det skal man også gjøre, men det der med å få folk til å komme til stedet og oppleve nye steder og bli litt glad i det området, og kanskje gå steder og få de til å gå andre baner og få dem til å gå på sånne steder de ellers ikke ville vært.» NTNU	
	SampFmr1 Forskjeller i makt eller ressurser	“ Det viktigste er jo å få lov til å bli med på våre premisser som kunstnere og gjøre noe kunstnerisk. For de administrative bitene i det, de har jeg jo nå råd til å ha en administrerende leder (...) til å gjøre. (...) Det å sitte på masse møter, da mister jeg fort motivasjonen. Cirka Teater 1	For noen aktører (som kunstnerne i Cirka Teater) kan den administrative delen med å sitte på møter og lignende være en utfordring da det svekker motivasjonen.
	SampFmr2	« Altså det (suksessfaktorene i samskappingsprosessen) er å få med alle, og det med forankring. Hvis det her blir bare noe sånn gøy som er for noen i et hjørne så gjør det ikke jobben. Det å få mange til å få lyst til å være med...» NTNU	Det å få med med alle i samskapingen nevnes som en viktig faktor for prosessen, selv om det kan være litt motstand når det blir mange ulike aktører sammen og nye aktører skal inn i prosjektet.
	SampFmr3	“... Det er uten tvil mange motstridende ønsker (...) Og det tror jeg har vært veldig sunt også for kulturaktører selv om jeg har jo lurt på om man kunne tenke at... hva hvis det var bare kulturaktører, hva hvis det var ingen andre, hvis det bare var de kulturaktørene som var på Nyhavna i dag, det hadde uten tvil vært veldig interessant det og, men jeg tror at vi har fått mye mer av at det har vært litt motstand og litt diskusjon om at det er andre stemmer som skal inn.” Trondheim kommune	
	SampFmr4	« jeg tenker at det er en verdi at man har et åpent demokratisk rom hvor det er lov å ha litt forskjellige stemmer. Så det håper jeg at... det vet man jo ikke, men jeg håper jo at de som har vært med har syntes at det har vært lov da, eller at man har fått noe ut av det. For at sånn som for meg, jeg er jo kommunalt ansatt, så jeg får jo på en måte min lønn og kan hvis jeg vil slutte å jobbe med Nyhavna i morgen. Men for noen av de aktørene som er med så er dette på en måte en bydel som de har arbeidet i i 30 år og har virkelig lyst til å kjempe for» Trondheim kommune	Trondheim kommune legger vekt på viktigheten av HPN som en arena hvor ulike stemmer blir hørt, blant annet kulturelle aktører.

Samskappingsprosessen	Innledende tillitsnivå	<p>«... Jeg tror vi var alle begeistret for hverandre. Og det blir på en måte da et lykkelig prosjekt. Men i kunstneriske prosjekter har jeg jo opplevd når det er helt forskjellige mål. Så jeg er veldig vant til å jobbe i gruppe og vant til å jobbe med masse personligheter, og noen ganger opplever man at personligheter kolliderer. Og det - når det da gjelder å skape en forestilling så er det ganske jævlig når det skjer. Så jeg tror nok at vi som var med på den første Hendelser på Nyhavna når vi møter hverandre så har vi stjerner i øynene fortsatt, og husker at det var en stor opplevelse i alles liv»</p> <p>Cirka Teater 1</p>	Cirka Teater har erfaring med samarbeid fra kunstneriske prosjekter, og har opplevd hvor vanskelig det kan være når personligheter kolliderer, og har ikke opplevd dette i forbindelse med HPN.
	SamplT2	<p>« (<i>Samskaping</i>) er en del av veldig mange av våre arbeidsprosesser i teateret. Fordi teateret er en kollektiv kunstform. «</p> <p>Cirka Teater 1</p>	
	SampFin1 Finansiering	<p>“ Vi hadde en egenfinansiering i bunn for det vi gjorde. Og arkitektene gjorde det jo med lønninger fra NTNU. Og så søkte man. Nå er jeg ikke helt sikker på hvor mye vi fikk, men vi fikk ganske mye støtte til det, blant annet da fra KORO. Og så fikk vi sikkert også kommunale midler, og så bidro hver enkelt på en måte med sine ting også. Så for eksempel trykking av materialer og PR og alt sånn... det lå jo innbakt i disse støttesummene som kom til selve prosjektet.”</p> <p>Cirka Teater 1</p>	HPN har blitt finansiert ved hjelp av støtte fra ulike hold, blant annet KORO, kulturrådet, kommunen og fylkeskommunen, men også ved hjelp av egne midler fra aktørene som deltok. Enkelte aktører kunne også søke om støtte til å gjennomføre sine ting.
	SampFin2	<p>“Det (<i>Hendelser på Nyhavna</i>) ble finansiert gjennom de ulike aktørene, og så ga også KORO (...) midler, og så var det støtte fra både kulturrådet og kommunen og fylket. Men det ble finansiert også gjennom at enkelte aktører gjorde sine ting og søkte om støtte til sine ting.</p> <p>Cirka Teater 2</p>	
	SampFin3	<p>“ Grunneiere har jo også bidratt økonomisk til gjennomføring av noen av de midlertidige prosjektene.”</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampFin4	<p>«Vi hadde jo en del midler i det pilotprosjektet fra kommunen sin side. Vi fikk med Trondheim havn som er grunneier - det var jo ganske vesentlig at de var med på laget. Cirka Teater og vi som gruppe søkte også eksterne midler og... så det på en måte ble en sånn liten pott til at vi kunne vite at her vil vi få til noe.»</p> <p>Trondheim kommune</p>	
	SampFin5	<p>«Ja, det er jo finansiert gjennom Trondheim kommune og fylkeskommune og så har vi pleid å søke om støtte også fra KORO og andre... da søker man jo individuelt til hvert prosjekt, mens Hendelser på Nyhavna har et eget budsjett»</p> <p>NTNU</p>	
	SampFin6	<p>« Alle som ville gjøre noe fikk en pott penger til... de kunne da si hva de ville gjøre og så fikk de da kanskje 5000 kr for å kjøpe inn <i>det</i> eller materialutgifter til <i>det</i>.»</p> <p>Cirka Teater 1</p>	

Samskappingsprosessen	SampFin7	« Og så siden 2019 så har Trondheim kommune og Trondheim havn hatt dette bylivsprosjektet (...) hvor man har et budsjett og avsatte midler til å jobbe med kortsiktige tiltak og involvering på Nyhavna.» Trondheim kommune
	SampFin8	“ Det er jo frivillig å delta (...) så melder man seg på og beskriver hva slags prosjekt man har lyst til å bidra med og da er det jo alt fra Bruk om (...) og mange forskjellige kulturaktører og alt mulig som bidrar med å skape byliv, og så kan de søke om midler til de arrangementene.” NTNU

Kodene i innholdsanalysen og antall eksempler for hver kode:

Kunst og kulturelle aktører i prosjektet

- KkBb Kunst og kulturelle aktørers bidrag i byutviklingen (14)
- KkG Gentrifisering (11)

Samskaping

- SamO Hvordan omtales samskaping (13)

Samskappingsprosessen

- SampO Organisering (31)
- SampR Roller (20)
- SampM Mål (11)
- SampFu Foreløpige utfall (18)
- Sample Innflytelse og eierskap (8)
- SampMo Motivasjon for å delta i samskapingen (8)
- SampF Forankring (18)
- SampFmr Forskjeller i makt eller ressurser (4)
- SampIt Innledende tillitsnivå (2)
- SampFin Finansiering (8)

Tabell 1) Tabell med innholdsanalysen av de fire semi-strukturerte intervjuene med aktørene i HPN med oppsummering av kodene og antall eksempler per kode. (Egenprodusert)

6.1 Oppsummering av funnene fra innholdsanalysen

Samskaping blir sett på som en metode eller begrep hvor ulike aktører går sammen i fellesskap for å finne løsninger eller skape noe sammen. Det blir allikevel sett på som noe nytt som det kanskje ikke var en innledningsvis bevissthet rundt, i tillegg til at Trondheim kommune ser på samskaping som noe annet enn medvirkning. Samskaping bidrar også til at de som er med på å forme byen kommer tettere på innbyggerne i et område og Cirka Teater opplever å ha blitt sett av disse.

HPN startet i det små som et samarbeid mellom Cirka Teater og NTNU hvor kommunen koblet seg på prosjektet tidlig og HPN ble til. Kulturelle aktører på Nyhavna meldte sin interesse og det første arrangementet i 2016 var det hovedsaklig kulturelle aktører med. Prosjektet har vokst seg større og inkluderer flere ulike aktører i årene etter 2016. Først startet prosjektet med møter mellom de tre initiativtakerne (Cirka Teater, NTNU og Trondheim kommune). Når flere aktører meldte interesse ble det arrangert utvidede workshops hvor det blir diskutert og utviklet sammen. Trondheim kommune legger også vekt på HPN som et forum og nettverk i tillegg til selve arrangementet hvor ulike aktører og stemmer tar del i byutviklingsdebatten og blir kjent med hverandre. Det er også åpent for alle og frivillig å delta i HPN, og ikke alle aktører er like involverte i prosessen. Siden engasjementet har blitt stort og flere ulike aktører deltar, fører dette også til motstridende ønsker, men det brede engasjementet har ført til interessante diskusjoner og lærdom. Det å få med alle i samskapingen nevnes som et viktig element i prosjektet av NTNU og Trondheim kommune, selv om dette kan føre til litt motstand når nye aktører skal inn. Corona-pandemien førte til at planene for HPN i 2020 ble nedskalert. Under pandemien har det også vært vanskelig å møtes fysisk, og i denne sammenheng oppfattes det som viktig å være fysisk tilstede sammen når man har felles prosjekter da dette skaper tillit. Når det kommer til motivasjon for å delta i prosjektet hadde både Cirka Teater, NTNU og Trondheim kommune en felles motivasjon for å delta i prosjektet for å lage et annerledes innspill i byutviklingsdebatten. Cirka Teater hadde også sin motivasjon på bakgrunn av scenekunstarenaen for barn. NTNU og Trondheim kommune peker også på motivasjonen for en mangfoldig bydel i fremtiden hvor NTNU trekker frem kulturelle aktørers rolle på Nyhavna og faren for

gentrifisering mens Trondheim kommune peker på å bruke ressursene på Nyhavna som blant annet er de kulturelle aktørene. Siden aktører går frivillig inn i prosjektet peker Trondheim kommune på at det kan være en utfordring når man ikke vet resultatet av prosjektet eller om aktørene får noe ut av det. Når det kommer til politisk forankring blir HPN referert til i offentlige dokumenter og det har blitt gjort politiske føringer for rollen til kulturelle aktører på Nyhavna. For at engasjementet på Nyhavna og HPN skal opprettholdes pekes det på at det er viktig at de som deltar opplever at de faktisk blir sett og at det blir konkrete resultater fra deres deltakelse. NTNU peker også på at det kan være en utfordring for aktører som ikke er involvert i HPN, men holder til på Nyhavna å se verdien av arrangementet, men at det er viktig å forankre arbeidet og sette det i en større kontekst.

Det første året var Cirka Teater en drivkraft for HPN, men i ettertid er de med på arrangementet de årene de kan. Rollen til byplanleggeren fra Trondheim kommune beskrives som å tilrettelegge og ha helhetsblikket i prosjektet. Hver aktør som har deltatt på HPN har hatt ansvaret for sin produksjon, og mange kulturaktører er kun med på selve arrangementet. Da engasjementet i prosjektet ble stort ble det koblet på en ekstern privat prosjektleder som har koordinert arrangementet de fleste år siden oppstarten. Dette trekkes frem som et viktig aspekt for at arrangementet kunne gjennomføres. Det felles målet i starten av HPN var å vise frem ressursene på Nyhavna og få folk engasjert i bydelen. I senere tid har det også vært sterkere fokus på hvordan Nyhavna kan bli i fremtiden. Cirka Teater har også sitt mål med HPN som omhandler utviklingen av en scenekunstartena for barn.

Av foreløpige utfall viser dette seg politisk gjennom bestillinger, bilder fra HPN i offentlige dokumenter og et sterkere fokus politisk på å beholde kunst og kultur på Nyhavna. Flere besøker også Nyhavna i dag og engasjerer seg i byutviklingsdebatten. Trondheim havn og Trondheim kommune har også opprettet en stilling som bylivskoordinator for tiltak og involvering på Nyhavna. Cirka teater føler også de har blitt lagt merke til i arkitektinnspill til Nyhavna og gjennom politisk og administrativ bevissthet i kommunen om deres eksistens. Cirka Teaters drøm om en scenekunstartena for barn viser seg derimot å være en langsom prosess. Cirka Teater opplevde stor innflytelse i HPN og at aktørene fikk bidra med sin kompetanse. Trondheim kommune legger her vekt på sin rolle som en som ser helheten og tilrettelegger for at de kulturelle aktørene opplever å bli sett og ha deltatt på sine

premisser.

Kunst og kultur sin involvering i prosjektet bidrar med et nytt blikk med fokus på sanselige opplevelser på et sted enn hva andre fagfelt gjør og til å få frem annerledes ideer, verdier og særpreg i et område. Trondheim kommune peker i denne sammenheng på at å jobbe tett på kulturaktører har åpnet mange muligheter for å se hva en by kan være. Involveringen av kulturelle aktører og kunst og kultur i HPN har også bidratt til en økt interesse for området. Det pekes også på at et av Cirka Teater samspill mellom kultur og byutvikling kan være bra så sant det er en felles forståelse for hverandres ståsted. NTNU peker også på viktigheten av at de kulturelle aktørene for byliv så sant de ikke blir utnyttet.

Når det kommer til den fremtidige utviklingen Nyhavna står fremfor blir det i intervjuene påpekt at gentrifisering for området er en trussel og at de kulturelle aktørene som har skapt verdier på området må flytte. Politisk vilje må til i denne sammenheng for at de skal kunne forbli. Trondheim kommune peker også på at vedkommende har grublet over muligheten for at arrangementet kan bidra til at de kulturelle aktørene i HPN blir brukt som et gentrifiseringsverktøy.

DEL 7

Diskusjon

I diskusjonen vil jeg gå gjennom funnene i innholdsanalysen og se dem opp mot forskningslitteraturen og teorien fra del 2 av oppgaven. Diskusjonen av data støttes av litteraturgjennomgang av relevante politiske- og plandokumenter i konteksten til Trondheim kommune fra delkapittel 3.4. I denne delen av oppgaven vil jeg starte med å ta for meg hvert av forskningsspørsmålene, for deretter å samle den gjennomgåtte diskusjonen for å svare på problemstillingen til oppgaven som er "Hvordan foregår samskaping mellom aktører i prosjektet «Hendelser på Nyhavna» som omhandler kunst i det offentlige rom samt byutvikling?".

Hvordan omtales samskaping?

Diskusjon i lys av teori:

Samskaping blir sett på av informantene som en metode eller begrep hvor ulike aktører går sammen i fellesskap for å finne løsninger eller skape noe sammen. Det blir allikevel sett på som noe nytt som det kanskje ikke var en innledningsvis bevissthet rundt (SamO5 og SamO8 i tabell 1). Samskaping blir av Trondheim kommune (SamO12 i tabell 1) sett på som noe annet enn medvirkning som er pålagt under plan- og bygningsloven. Dette synspunktet fremkommer også i saksframlegget til «Den samskapte byen Trondheim» hvor det er beskrevet at det er ønskelig å øke innbyggerinvolveringen utover det lovregulerte i Plan- og bygningsloven da det er en forventning blant innbyggerne å bli involvert i saker som påvirker dem, og at samskaping i denne sammenheng er en av mulighetene for å til dette (Trondheim kommune, 2019, s. 2-3, 9).

Blant vedtakene om innbyggerinvolvering står det blant annet at det er ønskelig å «legge økt vekt på metoder som mobiliserer ressursene som allerede finnes», men også å «få fram stemmene til de som ofte ikke blir hørt» (Trondheim kommune, 2018a). Saksframlegget og vedtakene viser altså at selv om samskaping sees som en metode for innbyggerinvolvering, er det fortsatt et fokus på å få frem stemmer som ofte ikke blir hørt. Falleth & Hansen (2017) peker på at minstekravet gjennom plan- og bygningsloven bare tar utgangspunkt i de tre nederste stegene i medvirkningsstigen til Arnstein, og basert på det overnevnte er det tydelig at Trondheim kommune ønsker sterkere innbyggerinvolvering hvor innbyggerne har mulighet til å bevege seg oppover i medvirkningsstigen til Arnstein. Som Lund (2018) også påpeker er det av betydning at medvirkning blir forstått som samskaping dersom det blir et større fokus på samskaping enn medvirkning av det offentlige, da fokuset flyttes fra å gi en stemme til svakerestilte i samfunnet flyttes til å innhente ressursene til innbyggerne. Dette blir også lagt vekt på i bylivsstrategien til Nyhavna hvor det nevnes at involvering av byens innbyggere er viktig, også som en ressurs, og at plattformer for samarbeid og samskaping mellom aktører med ulik bakgrunn skal etableres (Trondheim kommune, 2019a, s.20), i tillegg til tilrettelegging for at alle

stemmer blir hørt (ibid., s.7). Basert på det overnevnte virker det derimot som at det er en bevisst holdning til dette, og at samskaping kan bli sett på mer som et supplement til annen innbyggerinvolvering og medvirkning. I tråd med kommunikativ planleggingsteori er det altså et fortsatt fokus på å få inn alle stemmer i dialogen om vår felles fremtid. Allikevel er samskaping fortsatt et nytt konsept og tiden vil vise om samskaping og fokus på innbyggernes ressurser vil dominere fremfor andre typer innbyggerinvolvering som tar utgangspunkt i å fremme stemmen til de svakerestilte i samfunnet. Prosjekter som HPN handler heller ikke om at innbyggerne tar en aktiv del i utformingen av offentlige tjenester eller sosialpolitikk (Lund, 2018), og derfor blir det også noe annet enn medvirkning ut i fra denne forståelsen.

Diskusjon i lys av forskningslitteraturen:

Samskaping blir også oppfattet av informantene som noe som fortsatt er nytt og som det kanskje ikke var en innledningsvis bevissthet til da prosjektet startet opp.

Samskaping blir allikevel sett på som en metode eller et begrep som innebærer at ulike aktører går sammen i fellesskap for å finne løsninger eller skape noe sammen. Dette kan knyttes til Lund (2018) sin definisjon av samskaping som verdiskapning og innovasjon gjennom samarbeid mellom ulike aktører i og med at HPN er en byutviklingsfestival som setter Nyhavna i et nytt lys, og som et nettverk mellom aktører som jeg kommer inn på under neste forskningsspørsmål (SampO18 i tabell 1).

Samskaping bidrar også til at de som er med på å forme byen kommer tettere på innbyggerne i et område, og Cirka Teater opplever å ha blitt sett av arkitektene fra NTNU og byplanleggerne fra Trondheim kommune, og at de er deres riddere ute i sine arenaer (SamO10 i tabell 1). Forkjemperne for samskaping legger vekt på denne muligheten for en økt nærhet til borgerne (Andersen et.al, 2018, s.18).

Hva innebærer involveringen av kulturelle aktører og kunst i det offentlige rom i prosjektet?

Diskusjon i lys av teori:

I et kommunikativ planleggingsperspektiv er diskusjon og dialog sentralt med målet om å få med så mange aktører og innbyggere med ulike synspunkter i diskusjonen som mulig (Healey, 1996). Selv om HPN ikke er knyttet til en formell planleggingsprosess og dermed ikke er en medvirkningsprosess underordnet politiske systemer (Boonstra & Boelens, 2011), er HPN likevel en arena for offentlig diskusjon og debatt, og gjennom blant annet de kulturelle opplevelsene på arrangementet, blir HPN en arena for dette hvor informantene påpeker at kulturelle aktører gjennom sine kunstneriske bidrag er med på å gi området et annerledes blikk med fokus på sanselige opplevelser enn hva andre fagfelt kan. Hvis man ser på de kulturelle bidragene i HPN som argumenter i den offentlige debatten, kan man i lys av kommunikativ planleggingsteori si at de kulturelle aktørene på denne måten er med på å bringe inn andre former for viten slik som moralske og estetiske argumenter inn i den offentlige debatten, i motsetning til de instrumentelle argumentene basert på tekniske eller vitenskapelige data som ofte tillegges stor vekt (Agger, 2009, s.36). Kommunikativ planleggingsteori mener alle former for viten er legitime og bør tillegges like stor vekt i den offentlige debatten (ibid.) Som NTNU også påpeker kan kunst og kultur i byutviklingen bidra til å få frem annerledes verdier, ideer og særpreg i et område (KkBb5 og KkBb6 i tabell 1). Trondheim kommune peker på at vedkommende har fundert på om arrangementet kan bidra til at kulturaktører blir brukt som et gentrifiseringsverktøy (KkG9 i tabell 1), og at man som planlegger ikke sitter med politiske avgjørelser, men at i denne sammenheng kan man bare legge til rette for at aktørene blir hørt, også i forhold til deres plass på Nyhavna i den kommende utviklingen, gjennom et åpent demokratisk rom hvor man kan ha forskjellige stemmer (KkG11 i tabell 1). Bylivsstrategien til Nyhavna (Trondheim kommune, 2019a, s.20) legger også opp til at dialog hvor forskjellige stemmer blir lyttet til er viktig for at Nyhavna blir et prosjekt man har i fellesskap.

Diskusjon i lys av forskningslitteraturen:

Involveringen av kulturelle aktører og kunstneriske bidrag i HPN blir trukket frem av informantene som noe som tilfører området Nyhavna et nytt blikk basert på sanselige opplevelser og andre kvaliteter enn hva andre fagfelt kan oppnå. Deltakere på arrangementet og de involverte har fått muligheten til å oppleve området som noe helt annet enn hva det vanligvis oppleves som, altså et industriområde med trailere og havn. På den måten har det bidratt til et nytt blikk på Nyhavna og hva det kan være i framtiden. Dette kan sammenliknes med en «verfremdungseffekt» (Metzger, 2010). Selv om HPN ikke er en planprosess på lik linje med prosessen med å utarbeide en regional plan som Metzger studerte, er HPN et bidrag i byutviklingsdebatten som setter Nyhavna i et nytt lys ved hjelp av kunst og kultur. De som kommer og opplever Nyhavna i løpet av HPN har altså muligheten til å «...be defamiliarized from established conventions and given the chance to reconsider their positions and experiment with new perspectives and thoughts without risking incurring a loss of credibility, prestige and influence» (Metzger, 2010, s.221). Dette kan være spesielt nyttig for politikere og andre faggrupper som er vant til å sitte og diskutere utviklingen av et område på kontoret (KkBb3 i tabell 1). HPN og kunst i denne sammenhengen gir derimot muligheten til å oppleve området på en ny måte og gir kanskje rom for refleksjon rundt hva området kan være i fremtiden og setter lys på andre verdier. Informantene opplyser at arrangementet med involveringen av kulturelle aktører og kunst og kultur har bidratt til et økt engasjement og interesse for området, både for befolkningen i Trondheim, for folk som ønsker å involvere seg i HPN og for bedrifter å etablere seg på området. Dette har nok bakgrunn i en kombinasjonen med arrangementet som har satt lys på området og at området er i en transformasjonsprosess (KkBb11 i tabell 1), men kan også knyttes til Ley's (2003) påstand om at kulturelle aktørers kulturelle og sosiale kapital tiltrekker økonomiske krefter.

I og med at Nyhavna i dag er et industriområde hvor kunstnere holder til i de gamle industribygningene blir gentrifisering tatt opp av informantene som en trussel for området. Det legges vekt på at den politiske viljen her er avgjørende dersom aktører som for eksempel Cirka Teater skal kunne forbli på området. Dette kan sees i lys av Markusen's (2006) argument om at økonomiske investeringer fra byer, staten eller andre bidragsytere er nødvendig for at kunstnere skal kunne forbli i et område som

utvikles eller er på vei mot gentrifisering. I eksempelet fra Milano (Lavanga, 2013) ble de kulturelle aktørene som holdt til i Isola-kvartalet presset ut på bakgrunn av økonomiske prioriteringer og en mektig utbygger. I denne prosessen ble bottom-up initiativet fra de kulturelle aktørene presset ned, og de ble ikke hensyntatt i utviklingen av området. På Nyhavna derimot har det kommet et politisk vedtak om at eksisterende og nye kulturnæringer skal preget området i fremtiden (Trondheim kommune, 2019a, s.7). Allikevel er politisk vilje sentral i den kommende utviklingen hvis Cirka Teater skal kunne forbli i Fyringsbunkeren da lokalet er gammelt og muligens har behov for renovasjon (KkG4).

Hvordan foregår samskapingsprosessen?

Diskusjon i lys av teori:

Med hovedsaklig kulturaktører i 2016 har HPN utviklet seg til å bli et langvarig prosjekt med mange ulike aktører som fortsatt er i gang den dag i dag. Et viktig aspekt ved prosjektet er at det er åpent for alle som vil være med og bidra, noe som sikrer sterkere legitimitet sett i lys av kommunikativ planleggingsteori hvor målet er å få med så mange aktører og synspunkter som mulig (Healey, 1996). Det blir også opplyst at dette økende engasjementet fra det første året fører til motstridende ønsker blant aktørene (SampO31 i tabell 1), men at dette allikevel har ført til at det fortsatt er liv i HPN og interessante diskusjoner i forbindelse med arrangementet. Prosjektets verdi blir dermed større når ulike fagfelt med sine ulike roller og kunnskap går sammen i prosjektet.

Trondheim kommune legger vekt på HPN som et forum og nettverk i tillegg til selve arrangementet hvor ulike stemmer tar del i byutviklingsdebatten og blir kjent med hverandre (SamO18 i tabell 1). Kommunikativ planleggingsteori peker på at politiske avgjørelser påvirkes av sosiale prosesser utenfor instansene hvor avgjørelsene tas, og argumenterer for at flere aktører bør inkluderes i nettverksrelasjoner med demokratiserende, åpen kommunikasjon aktører imellom (Agger, 2009, s.32). HPN kan bli sett på som et slikt nettverk i tillegg til arrangementet. Sett fra ståstedet til kommunikativ planleggingsteori er dialog og prosesser med fysiske møter mellom

aktørene sentralt for en inklusiv og demokratisk prosess (Agger, 2009, s.40). I 2021 er det en ressursgruppe som møtes en gang i måneden (Samp020 i tabell 1), men Trondheim kommune påpeker at organiseringen utvikler seg fra år til år med mål om en mest mulig demokratisk prosess. Ikke alle kulturelle aktører er derimot like involvert, og mange er med kun på gjennomføringen av arrangementet (SampR15 i tabell 1).

Trondheim kommune (SampFmr4 i tabell 1) legger også vekt på viktigheten av HPN som en arena hvor ulike stemmer blir hørt, og at mange aktører har holdt til her i mange år og har lyst til å kjempe for å forbli, og håper disse opplever å ha fått noe ut av sin deltakelse. I lys av Arnsteins medvirkningsstige gir HPN på denne måten en mulighet for aktørene å bli hørt, selv om det ikke er knyttet til en formell medvirkningsprosess. Dermed kan HPN i denne konteksten sees på som å bevege seg over de tre nederste stegene i medvirkningsstigen hvor det tredje steget innebærer at medvirkningen starter for sent og at det da ofte ikke er mulighet for endringer (Arnstein, 1969). Dette gir derimot ikke en garanti for reell påvirkning. Av de foreløpige utfallene av HPN kan man allikevel se at det har kommet politiske føringer for kunst og kultur i transformasjonen (SampFu1 og SampFu4 i tabell 1). Cirka Teater opplever også at de har blitt lagt merke til når det kommer til en politisk og administrativ bevissthet om Cirka Teaters eksistens i kommunen (SampFu16 i tabell 1), selv om målet om en scenekunstarena for barn er en langsom prosess.

Diskusjon i lys av forskningslitteraturen:

Jeg vil her diskutere HPN i lys av modellen for samskapingsprosessen og modellen for samskaping (figur 4). Diskusjonen vil foregå samlet siden flere av elementene i modellen påvirker hverandre.

Når det kommer til samskapingsprosjektets rammer startet HPN i det små som et samarbeid mellom Cirka Teater og NTNU. Trondheim kommune koblet seg tidlig på i forløpet, og etter initiativ fra de tre aktørene ble HPN til. Prosjektet startet med workshops/møter mellom de tre initiativtakerne hvor ideer ble utvekslet. Puerari et.al (2018) skiller mellom formell og uformell samskaping. HPN er et eksempel på et prosjekt som startet som uformell samskaping da prosjektet har oppstått på bakgrunn av at aktørene har et behov for å samarbeide eller et felles mål som utgangspunkt for

samskapingen. Dette kan også knyttes til motivasjonen for å delta i samskapingen da det lå en felles motivasjon til bunns for de tre aktørene om å skape et annerledes bidrag i byutviklingsdebatten på Nyhavna. Samtidig er det noen forskjeller. For Cirka Teater var motivasjonen på bakgrunn av målet om en scenekunstarena for barn i Fyringsbunkeren og et annerledes innspill i byutviklingsdebatten. NTNU hadde et ønske om å bidra i byutviklingsdebatten med bakgrunn i et engasjement for Nyhavna og kulturaktørenes situasjon samt frykten for gentrifisering av området. Trondheim kommunes motivasjon var håpet om Nyhavna som en mangfoldig bydel i fremtiden og å få frem Nyhavnas ressurser som blant annet involverer de mange kulturelle aktørene på området, samt å kunne diskutere utviklingen på stedet. Motivasjonen kan i dette tilfellet i stor grad bli sett på som en ekstern motivasjon hvor motivasjonen kommer ut i fra ønsket om å forhindre et utfall som ikke er ønsket eller å oppnå et utfall som er ønsket (Puerari et.al, 2018; Vivek, Beatty & Morgan, 2012). Det felles målet i starten av HPN var å vise frem ressursene som Nyhavna har i dag og gi et bidrag i byutviklingsdebatten.

I diskusjonen vil jeg fokusere på rollen til Trondheim kommune, Cirka Teater og andre aktører som har koblet seg på prosjektet. Cirka Teater og de kulturelle aktørene er i diskusjonen forstått som innbyggere. Det første året var Cirka Teater en drivkraft for HPN, men i ettertid er de med på selve arrangementet når de har mulighet. Cirka Teater beskriver sin hovedrolle i prosjektet som det kunstneriske virket hvor de er ansvarlig for sitt bidrag i arrangementet. Basert på Voorberg, Bekkers & Tummers (2015) grader av innbyggerinvolvering kan rollen til Cirka Teater i begynnelsen av HPN betegnes som «co-initiator» da de hadde en aktiv rolle ved å initiere til prosessen, for at kommunen så ble med i prosjektet. Selv om utgangspunktet var et samarbeid mellom NTNU og Cirka Teater, og HPN først ble til i en samskapingsform etter at de tre aktørene gikk sammen, var Cirka Teater i denne sammenhengen utslagsgivende (SampR1 og SampR3 i tabell 1). I senere tid har rollen endret seg noe ved Cirka Teater deltar på selve arrangementet når de har mulighet, og i denne sammenhengen er rollen mer en «co-designer» rolle hvor de utarbeider og gjennomfører sitt prosjekt i forbindelse med arrangementet, men Trondheim kommune legger også vekt på Cirka Teater som en viktig premissgiver når det diskuteres hva man vil med årets HPN (SampR6 i tabell 1).

Et viktig aspekt ved HPN er at prosjektet er åpent for alle som er interessert i å være

med og bidra, som også er et aspekt i uformell samskaping (Puerari et.al, 2018). Etter at flere aktører meldte sin interesse for prosjektet det første året ble det avholdt workshops også med disse hvor man utviklet og delte ideer sammen. Flere av de andre kulturaktørene som holder til på Nyhavna ville være med i prosjektet, noe som gjorde at arrangementet vokste seg større og «de vrentte innsiden ut» og viste hva som befant seg på innsiden av bygningene på det første arrangementet i 2016. I senere år har det også vært et sterkere fokus på hvordan Nyhavna kan se ut i fremtiden. Det ble opplyst av informantene at hver enkelt aktør som har deltatt på HPN har hatt ansvaret for sin produksjon, og mange kulturaktører er med på kun selve gjennomføringen av arrangementet (SampR15 i tabell 1). For de kulturelle aktørene som bare er med på selve arrangementet virker rollen som «co-implementor» eller sam-iverkesetter, umiddelbart som den riktige beskrivelsen av involveringen da innbyggerne i denne rollen er aktive i gjennomføringen av aktiviteten og ikke aktive i initieringen eller designet av aktiviteten (Voorberg, Bekkers & Tummers, 2015). Allikevel er aktørene ansvarlig for sin produksjon som de da designer (SampR16 i tabell 1), og dermed er rollen som «co-designer», eller sam-designer, være mer riktig da de kulturelle aktørene utvikler eller designer sitt bidrag til arrangementet, noe som krever mer tid og kompetanse (ibid.). Det krever derimot ikke nødvendigvis mer samarbeidsevner som er et element i denne rollen (Lund, 2018). I spørsmålet om det er snakk om co-production eller co-creation basert på forståelsen til Voorberg, Bekkers & Tummers (2015), vil jeg si at det er snakk om co-creation selv om noen innbyggere bare er med på gjennomføringen. Dette er fordi HPN er et prosjekt som handler om verdiskapning, og ikke kostnadsreduksjon eller lignende knyttet til offentlige tjenester.

Boonstra & Boelens (2011) og Lund (2018) peker på at rollen til planleggeren endrer seg i situasjoner hvor innbyggerne er «co-designer» eller «co-initiator» til å være en fasilitator som kobler eksisterende nettverk av aktører og lager nye nettverk. Rollen til Trondheim kommune blir i intervjuet beskrevet som å tilrettelegge for aktørene (SampR12 i tabell 1) og å ha et helhetsblikk på prosjektet når det kommer til motstridende ønsker blant aktører med tanke på diskusjonen om hva man vil med årets arrangement (SampR14 i tabell 1). I de tre lederskapsrollene skissert av Asnell & Gash (2012) vil rollen som «the steward», være mest passende basert på det overnevnte da denne rollen innebærer fasilitering av samarbeidsprosessen ved å legge til rette for at samarbeidet går framover. Rollen som «the mediator» kan også

passe den siste beskrivelsen da denne rollen handler om å fungere som en mekler mellom aktørene i samarbeidet, noe som kan kobles til det å ha helhetsblikket i en diskusjon med motstridene ønsker.

Etter det første arrangementet i 2016 har HPN utviklet seg til å bli større og inkludere flere aktører enn det første året hvor det hovedsaklig var kulturaktører som bidro. Uformell samskaping er åpen for deltakelse fra alle som vil være med, og innebærer en praksis som utfolder seg over tid (Puerari et.al, 2018). Dette er tilfellet med HPN hvor Trondheim kommune påpeker at organiseringen har utviklet seg og hvor det i 2021 er en bred ressursgruppe som møtes en gang i måneden for å diskutere og planlegge veien videre (SampO19 i tabell 1). Trondheim kommune påpeker videre at de prøver å organisere HPN (forstått her som både arrangementet og som et forum) på en måte som er mest mulig demokratisk, og at dette er en pågående prosess med å prøve ulike modeller (SampO20 i tabell 1). Prosjektet har hatt en lang levetid siden det første arrangementet i 2016 og skiller seg på denne måten fra uformell samskaping som ofte er kortvarig. Puerari et.al (2018) peker på at uformell samskaping derimot kan utvikle seg til å bli formell samskaping, og med bakgrunn i at HPN har blitt en mer strukturert og langvarig prosess har det også et preg av formell samskaping.

Nonaka & Konno (1998) peker på viktigheten av et delt rom, fysisk og kulturelt hvor aktørene kan dele kunnskap, ideer og tanker. Ifølge modellen til Ansell & Gash (2008) er det å møtes fysisk avgjørende for å bygge tillit i samskappingsprosessen, og vil påvirke de andre elementene av prosessen. I denne forbindelsen trekkes det å fysisk være til stede sammen og diskutere og planlegge som et viktig aspekt i HPN av Trondheim kommune fordi felles prosjekter er tillitsbasert, og på grunn av pandemien har det vært vanskelig å møtes fysisk for å få denne utvekslingen (SampO25 i tabell 1). Pandemien har også ført til at arrangementet ikke har blitt gjennomført som planlagt.

Puerari et.al (2018) skiller mellom to mål i samskaping; å lære sammen og å skape sammen. Målet til HPN kan beskrives som både å skape og lære sammen. Når det kommer til å skape er HPN et arrangementet som foregår i løpet av en dag med ulike hendelser, men i tillegg legger Trondheim kommune (SampO18 i tabell 1) vekt på HPN som et forum og nettverk i tillegg til selve arrangementet hvor ulike stemmer tar del i byutviklingsdebatten og blir kjent med hverandre, som i denne sammenheng

kan knyttes til å lære sammen hvor målet er å bygge kunnskap og nettverk aktører imellom (ibid.). Cirka Teater har i tillegg til det felles målet sitt eget mål i forbindelse med HPN som omhandler utviklingen av en scenekunstarena for barn på Nyhavna. Andersen et.al (2018, s.79) peker på at det ikke gjør noe om aktørene i samskapingen har delmål så lenge det felles målet ikke blir overskygget.

Når det kommer til eierskap og innflytelse i samskapingen hevder Puerari et.al (2018) at en klar gruppe initiativtakere sannsynligvis vil dominere hvordan samskappingsprosessen foregår, og at diskusjon rundt hvordan prosessen skal foregå må til dersom flere inkluderes i prosessen og eierskapet deles. I denne oppgaven har jeg kun intervjuet initiativtakerne til HPN, så det er vanskelig å si hvorvidt disse dominerer prosessen i og med at jeg ikke har fått intervjuet aktører som har kommet til senere i prosessen. Byplanleggeren fra Trondheim kommune legger derimot vekt på sin rolle som en som ser helheten og heller tilrettelegge for at aktørene som har deltatt har opplevd at de har blitt sett og deltatt på sine premisser, noe som vitner om en aktiv bevissthet rundt eierskap og innflytelse for de involverte aktørene. Dette kan også sees i lys av at organiseringen av HPN utvikler seg fra år til år for å få til en mest mulig demokratisk prosess (SampO20 i tabell 1). Cirka Teater opplevde at aktørene som deltok fikk muligheten til å bidra med sin kompetanse (Sample4 og Sample5 i tabell 1) og sammen med NTNU opplyste de at de begge opplevde stor innflytelse i prosjektet.

Ansell & Gash (2008) peker på at foreløpige eller håndgripelige utfall av prosessen er med på å bygge tillit og momentum for samskappingsprosessen. I intervjuene kommer det fram at målet om å skape engasjement i Nyhavna kan avleses i at flere besøker Nyhavna i dag samt engasjerer seg i debatten om utviklingen. I tillegg viser engasjementet seg politisk ved bestillinger, bilder fra HPN i offentlige dokumenter og et sterkere fokus politisk på å beholde kunst og kultur på Nyhavna. Cirka Teater har blitt lagt merke til, noe som avspeiler seg i arkitektinnspill til videre utvikling av Nyhavna, hvor Fyringsbunkeren har blitt bevart. Det blir også opplyst om at Trondheim havn og Trondheim kommune har opprettet en stilling som bylivskordinator for tiltak og involvering på Nyhavna. Et annet aspekt i foreløpige utfall handler om Cirka Teaters delmål om en scenekunstarena for barn. HPN's plass i en langvarig byutvikling av Nyhavna gjør at flere får øynene opp for Nyhavna og

engasjementet for området blir større, noe som også kan gjøre det vanskeligere for aktører på området å realisere sine planer for området, som i Cirka Teaters tilfelle med visjonen om å utvikle en scenekunstarena for barn, som viser seg å være en langsom prosess (SampFu18 i tabell 1). I og med at prosjektet fortsatt er i gang ser jeg på dette som foreløpige utfall tilknyttet prosjektet.

Ansell & Gash (2008) og Puerari et.al (2018) trekker frem motivasjon for å delta som et viktig element i samskaping hvor førstnevnte omtaler dette som en driver eller en barriere. Trondheim kommune (SampMo7 og SampMo8 i tabell 1) peker på at siden det er frivillig for aktører å bli med i prosjektet, kan det være en utfordring når man ikke vet om aktørene får noe ut av det eller hvordan resultatet av prosjektet blir. Lund (2018) peker på at lederskap i samskapingsprosessen må navigere i en situasjon hvor deltakelse er frivillig, og at deltakerne i denne sammenheng må overbevises om at det er et poeng i å delta. I sammenheng med HPN så legger Trondheim kommune vekt på at man må tenke at det har en verdi at det blir gjennomført, og tilrettelegge for at kulturaktører blir hørt. Puerari et. Al (2018) nevner at når intensivene eller fordelene ved å delta oppfattes som uklare for noen deltakere kan det være vanskelig å få med seg disse. Tiltak som å redusere kostnadene ved å delta (tidsmessig eller økonomisk) kan bidra til å gjøre det enklere for disse å delta (Weinberger & Jütting, 2001). I HPN er derimot mange kulturelle aktører med på kun selve gjennomføringen, i tillegg til at man kan søke om økonomiske midler til å gjennomføre egne bidrag. Dette er tiltak som er med på å senke terskelen for deltakelse, selv om det for kulturelle aktører som bidrar med kunstneriske prosjekter fortsatt vil innebære en kostnad både tidsmessig og økonomisk.

Innledende tilittsnivå handler ifølge Ansell & Gash (2008) om aktørene har vært med på samarbeid tidligere eller om det er en forhistorie med konflikt, noe som vil påvirke samskapingsprosessen. Fra intervjuene har jeg ikke fått noe kunnskap om det foreligger en forhistorie preget av konflikt, og å undersøke om aktørene har deltatt i samarbeid tidligere hadde vært mer relevant å undersøke dersom flere kulturelle eller andre aktører hadde blitt intervjuet, i og med at Trondheim kommune har vært med på samarbeid tidligere gjennom blant annet «En Blå Tråd» og NTNU driver med flere samarbeid i undervisningssammenheng. Allikevel opplyser Cirka Teater at de har erfaring med samarbeid fra kunstneriske prosjekter, og har opplevd hvor vanskelig det kan være når personligheter kolliderer. Dette er derimot noe de ikke har opplevd i

forbindelse med HPN (Sampl1 i tabell 1).

Andersen et. Al (2018, s.81-82) og Sørensen & Torfing (2018) peker på at forankring oppover hos overordnede myndigheter gjennom blant annet planvedtak og budsjett er et viktig aspekt for å sikre at arbeidet er forankret i tillegg til en bevissthet og støtte høyere opp i organisasjonen. I 2019 ble det også opprettet en 3-årig stilling som Bylivskordinator av Trondheim Havn og Trondheim kommune hvor det er budsjett til involvering på Nyhavna. HPN har blitt referert til i flere offentlige dokumenter og det har også blitt gjort politiske føringer for rollen til kulturelle aktører på Nyhavna. Dette gjenspeiles også i Bylivsstrategien for Nyhavna, hvor Hendelser på Nyhavna trekkes frem som et bidrag som har hatt en stor innvirkning på området, og at man skal støtte og spille på lag med eksisterende aktører (Trondheim kommune, 2019a, s.18). Dette viser at HPN har gjort seg bemerket på et politisk nivå og er forankret oppover. Allikevel påpeker Trondheim kommune på at det er utfordrende når kommunen går inn i et sånt prosjekt da vedkommende ikke kan garantere for at det er avsatt midler til HPN, men heller tilrettelegge for at aktører blir hørt i denne sammenheng (SampF8 i tabell 1).

Å forankre arbeidet nedover er også et viktig punkt innen forankring som Andersen et.al (2018 s.81-82) nevner og handler om å ta utgangspunkt i behovene og ønskene til dem arbeidet er ment å gi støtte til, noe man i sammenheng med HPN kan se i lys av de kulturelle aktørenes tilstedeværelse på området. Cirka Teater opplever også at det er en politisk og administrativ bevissthet rundt deres eksistens i kommunen. Det har kommet flere positive utfall av prosjektet så langt, men for at engasjementet på Nyhavna og HPN skal opprettholdes blir det i intervjuene lagt vekt på at det er viktig at de som har deltatt i HPN og bidratt opplever at de får noe igjen for det (SampF9-14 i tabell 1). Forankring er en kontinuerlig prosess der det er viktig at aktører i fremtiden også opplever at de får noe ut av sin deltakelse. NTNU peker også på at det kan være en utfordring for aktører som ikke er involvert i HPN, men som holder til på Nyhavna å se verdien av arrangementet. Dette handler om forankring ved å etablere en kultur for slike arrangementer som NTNU påpeker, som vil flere venne seg til tanken og se verdien av det.

Forskjeller på makt og ressurser er et annet element Ansell & Gash (2008) peker på

som enten en driver eller barriere for samskapingen. Dette elementet er allikevel i denne sammenhengen vanskelig å undersøke i og med at Cirka Teater er den eneste kulturelle aktøren som er intervjuet. Cirka Teater opplyser derimot at den administrative delen med å sitte på møter og lignende kan være en utfordring da det svekker motivasjonen. Cirka Teater har derimot en administrerende leder for å ta seg av denne delen (SampFmr1). Puerari et.al (2018) peker på at det i uformell samskaping kan være frykt mot endringer når nye aktører skal inn i prosjektet. Det å få med alle i samskapingen nevnes derimot av NTNU (SampFmr2 i tabell 1) og Trondheim kommune (SampFmr3 i tabell 1) som en viktig faktor, selv om Trondheim kommune peker på at det fører til motstridende ønsker når nye aktører utover de kulturelle aktørene går inn i prosjektet. Forskjeller på makt og ressurser kan også knyttes til organiseringen av HPN, hvor Trondheim kommune påpeker at det prøves ut ulike modeller for en mest mulig demokratisk prosess. Trondheim kommune legger vekt på viktigheten av HPN som en arena hvor ulike stemmer blir hørt, blant annet kulturelle aktører, noe som vitner om en bevissthet rundt forskjeller på makt og ressurser (SampFmr4 i tabell 1).

Hvordan foregår samskaping mellom aktører i prosjektet «Hendelser på Nyhavna» som omhandler kunst i det offentlige rom og byutvikling?

Diskusjonen under hovedproblemstillingen til oppgaven vil være et kort sammendrag av sentrale funn fra diskusjonen under forskningsspørsmålene.

Diskusjon i lys av teori:

Samskaping blir sett på som noe nytt, og som noe annet enn medvirkning av byplanleggeren. Dette fremkommer også av i saksframlegget til «Den samskapte byen Trondheim» hvor samskaping sees på som en mulighet for økt

innbyggerinvolvering utover plan-og bygningsloven (Trondheim kommune, 2019, s.2-3, 9). Ut i fra vedtakene om innbyggerinvolvering og bylivsstrategien fra Nyhavna fremkommer det at fokuset for innbyggerinvolveringen er å få frem alle stemmer i tråd med fokuset til kommunikativ planleggingsteori, i tillegg til å ta i bruk ressursene til innbyggerne. Informantene påpeker at de kulturelle aktørene med sine kunstneriske bidrag gir et nytt blikk på Nyhavna basert på sanselige opplevelser. Hvis man ser på disse bidragene i arrangementet HPN som et argument i den offentlige debatten, bringer dette andre argumenter inn i den offentlige debatten enn de instrumentelle (Agger, 2009, s.36). Trondheim kommune påpeker at vedkommende har fundert på om arrangementet kan bidra til at kulturaktører blir brukt som et gentrifiseringsverktøy, men at man i denne sammenheng kan legge til rette for at aktørene blir hørt. Et viktig aspekt ved HPN er at det er åpent for alle som vil være med, noe som sikrer sterkere legitimitet i lys av kommunikativ planleggingsteori hvor målet er å få med så mange aktører og synspunkter som mulig (Healey, 1996). Trondheim kommune legger vekt på HPN som både et forum og nettverk i tillegg til selve arrangementet hvor ulike stemmer tar del i byutviklingsdebatten og blir kjent med hverandre. I lys av kommunikativ planleggingsteori kan HPN sees på som et nettverk for aktørene som er tett involvert. Selv om HPN ikke er tilknyttet en formell medvirkningsprosess, gir HPN også en mulighet for aktørene å bli hørt utover de tre nederste stegene i Arnsteins medvirkningsstige, gjennom dialog.

Diskusjon i lys av forskningslitteraturen:

Samskaping bidrar til at de som er med på å forme byen kommer tettere på innbyggerne i et området, og Cirka Teater opplever å ha blitt sett av og støttet av arkitektene fra NTNU og byplanleggerne fra Trondheim kommune. Forkjemperne for samskaping legger vekt på denne muligheten for en økt nærhet til innbyggerne (Andersen et.al, 2018, s.18). Involveringen av kulturelle aktører og deres kunstneriske bidrag gir et nytt blikk på Nyhavna basert på sanselige opplevelser og kvaliteter, noe som kan sammenlignes med en «verfremdungseffekt» (Metzger, 2010) hvor Nyhavna blir satt i et annerledes lys og gir andre muligheter for refleksjon rundt Nyhavnas framtid for politikere, befolkning og andre faggrupper. Involveringen av kulturelle aktører har bidratt til et økt engasjement for Nyhavna i befolkningen og

for aktører å involvere seg i HPN. Kulturelle aktørers sosiale og kulturelle kapital trekker ifølge Ley (2003) til seg økonomiske krefter, og kombinasjonen med HPN og transformasjonsprosessen har bidratt til at flere bedrifter blant annet ønsker å etablere seg på området. På Nyhavna har det derimot kommet et politisk vedtak om at kulturnæringer skal prege området i fremtiden (Trondheim kommune, 2019a, s.7). Som Markusen (2006) peker på er økonomiske investeringer nødvendig fra myndighetene eller andre bidragsytere for at kunstnere skal kunne forbli i et område som utvikles, og dette peker også Cirka Teater på da Fyringsbunkeren har muligens har behov for renovasjon.

HPN startet som uformell samskaping (Puerari et.al, 2018) da initiativtakerne hadde en felles motivasjon som utgangspunkt og bærer preg av selv-organisering. I ettertid kan man si det også bærer mer preg av formell samskaping da det har blitt en mer strukturert og langvarig prosess (ibid.). HPN er åpent for alle som vil å delta og organiseringen utvikler seg fra år til år, med fokus på å organisere HPN på en mest mulig demokratisk måte. Å møtes fysisk ansees som viktig for å bygge tillitt i tråd med Ansell & Gash (2008) og Nonaka & Konno (1998). Byplanleggerens rolle i prosjektet går fra å være en ekspert til en fasilitator (Boonstra & Boelens, 2011; Lund, 2018) og ha helhetsblikket. Det er ulike grader av innbyggerinvolvering i prosjektet, og mange kulturelle aktører har vært med kun på gjennomføringen av arrangementet, men Cirka Teater har hatt en sentral rolle som «co-initiator» (Voorberg, Bekkers & Tummers, 2015). For aktørene som er tett på prosjektet blir HPN også et nettverk og forum aktører imellom. Målet med HPN kan dermed bli sett på som å skape og å lære sammen (Puerari et.al, 2018) da det er skapt et arrangement med ulike hendelser, som også bidrar til læring for de som kommer på arrangementet, men også å lære sammen i den forstand at HPN blir et forum og nettverk aktører imellom.

DEL 8

Konklusjon og refleksjon

8.1 Styrker og svakheter ved oppgaven

Metodene som er brukt i oppgaven; casestudie og intervjuer med sentrale aktører er egnede metoder for å undersøke hvordan samskaping foregår i praksis. Når det kommer til politiske- og planfaglige dokumenter om samskaping har jeg ikke funnet fram til så mange dokumenter på dette, og jeg har derfor valgt å gå gjennom to relevante dokumenter for å introdusere temaet samskaping i konteksten til Trondheim (delkapittel 3.4), istedenfor å inkludere disse i innholdsanalysen. De har derimot blitt inkludert i diskusjonen i del 7 av oppgaven.

Masteroppgaven har som masteroppgaver flest begrenset med tid og ressurser, noe som fører til en begrensning i forskningsdesignet. Når det kommer til casestudiet hadde det vært interessant å studere casen over en lengre tidsperiode for å få en mer inngående forståelse av prosessen, i tillegg til å inkludere flere lignende caser for å kunne gjøre en komparativ analyse. Observasjon av møtene i forbindelse med HPN hadde også vært en egnet metode for å få mer innsikt i kommunikasjonen

mellom aktørene. Dette er likevel noe som først er aktuelt når pandemien ikke setter en stopper for å møtes fysisk for å kunne observere under normale forhold, og jeg anså selv ikke dette som aktuelt da jeg selv skrev denne oppgaven under pandemien.

Rammene rundt casestudiet har også begrenset oppgaven. Intervjuer med flere involverte kulturelle og andre aktører i prosjektet som holder til på området hadde vært ønskelig, men lot seg ikke da jeg ikke kom i kontakt med aktører utover de som har blitt intervjuet i oppgaven. De som har blitt intervjuet er alle sentrale aktører i HPN som var med på å starte opp prosjektet. Dette gir en god innsikt i hvordan prosjektet startet opp og hvordan samskappingsprosessen har foregått til en viss grad, men å intervju flere aktører som har koblet seg på prosjektet i senere tid ville gitt en bedre innsikt ved å belyse flere sider av saken, spesielt når det kommer til barrierene/driverne for samskapingen og eierskap til prosessen.

I og med at det kun har blitt brukt kvalitativ metode i denne studien, kan det basert på denne studien ikke gjøres generaliseringer. Bruken av kvantitative i tillegg til kvalitative metoder i forskningen på hvordan samskaping foregår i prosjekter som omhandler byutvikling og kulturelle aktører, vil etterhvert kunne bidra til å gjøre generaliseringer om hvordan samskaping foregår.

8.2 Implikasjoner for by- og regionplanlegging og videre studier

Selv om samskaping oppfattes som et nytt konsept av byplanleggeren og de andre intervjuede aktørene i denne studien ser det foreløpig ikke ut til at samskaping er en døgnflue som forsvinner fra vokabularet med det første. Med «Kommune 3.0» og en økende andel «wicked problems» er samskaping et konsept og en metode byplanleggere sannsynligvis må forholde seg til i fremtiden. Videre studier av samskaping innen lignende prosjekter bør inkludere en blanding av flere ulike dokumenter og kombinere kvantitative og kvalitative metoder. I tillegg vil det være spesielt interessant å se på hvordan flere ulike innbyggerne som deltar i samskaping oppfatter prosessen, i tillegg til å inkludere flere kulturelle aktører.

Referanser

- Agger, A. (2009). Kommunikativ planlægningssteori - nye idealer for bergernes rolle i planlægningen. I A. Jensen, J. Andersen, O. Hansen & K. Aagard Nielsen (Red.), *Planlægning i teori og praksis. Et tværfagligt perspektiv*. (s. 31-45). Fredriksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Agger, A. (2012). Towards tailor-made participation: how to involve different types of citizens in participatory governance. *Town Planning Review*, 83(1), 29–45.
- Andersen, L. L. & Espersen, H. H. (2017). Samskabelse, samproduktion og partnerskaber - teoretiske perspektiver. I *Partnerskaber og samarbejder mellem det offentlige og civilsamfundet*. (s. 107-137). København: Socialstyrelsen.
- Andersen, L. L., Espersen, H. H., Kobro, L. U., Kristensen, K., Skar, C. & Iversen, H. (2018). Demokratisk innovasjon. Teorier og modeller for samskapende sosial innovasjon i norske kommuner. (Skriftserien fra Høgskolen i Sørøst-Norge nr.24/2018). Porsgrunn: Høgskolen i Sørøst-Norge.
- Ansell, C. & Gash, A. (2008). Collaborative Governance in Theory and Practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571. Hentet fra <https://doi.org/10.1093/jopart/mum032>
- Ansell, C. & Gash, A. (2012). Stewards, Mediators, and Catalysts: Toward a Model of Collaborative Leadership. *The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal*, 17(1), 1-21. Hentet fra http://innovation.cc/scholarly-style/2012_17_1_7_ansell_gash_innovate-leadership.pdf
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>
- Ballestad, S. S. (2020). *Samskapende lederskap i bærekraftig byutvikling: En casestudie fra Økern i Oslo* (Masteroppgave). Oslo Metropolitan University: Oslo.
- Ben-Ari, E. (1990). A Bureaucrat in Every Japanese Kitchen?: On Cultural Assumptions and Coproduction. *Administration & Society*, 21(4), 472-492. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/009539979002100405>
- Boelens, L. & de Roo, G. (2014). Planning of undefined becoming: First encounters of planners beyond the plan. *Planning Theory*, 15(1), 42-67. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/1473095214542631>
- Boonstra, B., & Boelens, L. (2011). Self-organization in urban development: towards a new perspective on spatial planning. *Urban Research & Practice*, 4(2), 99–122. Hentet fra <http://dx.doi.org/10.1080/17535069.2011.579767>
- Brandsen, T. & Honingh, M. (2018). Definitions of co-production and co-creation. I T. Brandsen, T. Steen & B. Verschuere (Red.), *Co-production and Co-Creation. Engaging Citizens in Public Services* (s.9-17). New York og London: Routledge
- Cirka Teater. (u.å). Om Cirka Teater. Hentet fra <http://cirkateater.no/#/om/>
- Clark, E. (2004). The Order and Simplicity of Gentrification: A Political Challenge. I R. Atkinson & G. Bridge (Red.), *Gentrification in a Global Context* (s.256-264). London: Routledge
- De Koning, J. I. J., Cruel, M. R. M. & Wever, R. (2016, Mai). *Models of Co-creation*. Inlegg presentert ved Fifth Service Design and Innovation conference, ServDes, København. Hentet fra <https://ep.liu.se/ecp/125/022/ecp16125022.pdf>
- Diedrich, L. & Dahl, C. (2016) Ile de Nantes 2000-2010: a method for the meantime?. *Journal of Landscape Architecture*, 11(2), 72-83. Hentet fra <http://dx.doi.org/10.1080/18626033.2016.1188576>
- En blå tråd (u.å). Om prosjektet. Hentet fra <http://enblåtråd.no/om-prosjektet/>
- Falleth, E. I. & Hanssen, G. S. (2017). Medvirkning i planlegging. I N. Aarsæther, E. Falleth, T. Nyseth & R. Kristiansen (Red.), *Utfordringer for norsk planlegging: Kunnskap. Bærekraft. Demokrati* (187-203). Kristiansand: Cappelen Damm Høgskoleforlaget.

Falleth, E. I. & Saglie, I. L. (2012) Plan- og byggelovgivningen - mellom demokrati og effektivitet. *Kart og Plan*, 72(4), 289-297. Hentet fra <http://www.kartogplan.no/Artikler/KP4-2012/Plan-%20og%20byggelovgivningen%20-%20mellom%20demokrati%20og%20effektivitet.pdf>

Florida, R. (2005). *Cities and the Creative Class*. New York: Routledge

Flyvbjerg, B. (2006). Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219-245. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/1077800405284363>

Forester, J. (1999). *The Deliberative Practitioner: Encouraging Participatory Planning Processes*. London: MIT Press

Gebauer, H., Johnson, M. & Enquist, B. (2010). Value co-creation as a determinant of success in public transport services: A study of the Swiss federal railway operator (SBB). *Managing Service Quality*, 20(6), 511-530. Hentet fra <https://doi.org/10.1108/09604521011092866>

Guribye, E. (2016). *Mot «Kommune 3.0»? (FoU Rapport 3/2016)*. Hentet fra https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewiV3saPrIb0AhXniYsKHZJ9C9cQFnoECA4QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.lisbethiversen.no%2Fs%2FFoU-rapport-3-2016-enderlig.pdf&usq=AOvVaw0URjvnL5dFf64Rqf-_LROt

Guribye, E. (2020). Samskaping i tiltak mot marin plastforsøpling (NORCE Samfunn rapport 28). Hentet fra <https://norceresearch.brage.unit.no/norceresearch-xmlui/bitstream/handle/11250/2689242/Rapport%20NORCE%20Samfunn%2c%2028-2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hall, T. & Robertson, I. (2001). Public Art and Urban Regeneration: advocacy, claims and critical debates. *Landscape Research*, 26(1), 5-26. Hentet fra <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.473.3472&rep=rep1&type=pdf>

Hall, T. & Smith, C. (2005). Public Art in the City: Meanings, Values, Attitudes and Roles. I M. Miles & T. Hall (Red.), *Interventions: Advances in Art and Urban Futures Volume 4* (s.175-180). Bristol: Intellect Books

Hamnett, C. (2000). Gentrification, Postindustrialism, and Industrial and Occupational Restructuring in Global Cities. I G. Bridge & S. Watson (Red.), *A Companion to the City* (s.331-341). Hentet fra <https://doi.org/10.1002/9780470693414.ch28>

Healey, P. (1992). Planning through debate: The Communicative Turn in Planning Theory. *The Town planning review*, 63(2), 143-162. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/40113141>

Healey, P. (1996). The Communicative Turn in Planning Theory and its Implications for Spatial Strategy Formation. *Environment and Planning B: Planning and Design*, 23(2), 217-234. Hentet fra <https://doi.org/10.1068/b230217>

Healey, P. (1997). *Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies*. London: Macmillan Press Ltd.

Healey, P. (2002). On Creating the 'City' as a Collective Resource. *Urban Studies*, 39(10), 1777-1792. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/0042098022000002957>

Horelli, L., Saad-Sulonen, J., Wallin, S., & Botero, A. (2015). When Self- Organization Intersects with Urban Planning: Two Cases from Helsinki. *Planning Practice & Research*, 30(3), 286-302. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/02697459.2015.1052941>

Hoyer, W. D., Chandy, R., Dorotic, M., Krafft, M. & Singh, S. S. (2010). Consumer Cocreation in New Product Development. *Journal of Service Research*, 13(3), 283-296. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/1094670510375604>

Innes, J. E. & Booher, D. E. (2004). Reframing public participation: Strategies for the 21st century. *Planning Theory and Practice*, 5(4), 419-436. Hentet fra: <https://doi.org/10.1080/1464935042000293170>

Innes, J. E. & Booher, D. E. (2010). *Planning with complexity: An introduction to collaborative rationality for public policy*. London og New York: Routledge.

- Innes, J. E. & Booher, D. E. (2016). Collaborative rationality as a strategy for working with wicked problems. *Landscape and Urban Planning*, 154, 8-10. Hentet fra <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2016.03.016>
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 5. utg. Oslo: Abstrakt forlag.
- Johansen, A. B. (U.å). Dette er levende lokaler. Hentet fra <https://doga.no/aktiviteter/arkitektur/kunnskap-og-nettverk/levende-lokaler/dette-er-levende-lokaler/>
- Kilpatrick, S. & Wilson, B. (2013). Boundary crossing organizations in regional innovation systems. *Regional Science Policy & Practice*, 5(1), 67-82. Hentet fra <https://doi.org/10.1111/j.1757-7802.2012.01087.x>
- Kobro, L. U. (Red.). (2018). *La oss gjøre det sammen! Håndbok i lokal samskapende sosial innovasjon* (2 utg.). Høgskolen i Sørøst-Norge/Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon.
- Kringstad, A. K. (2021, 20.juli). Bopilot - kommunen som pådriver for alternative boligløsninger. Hentet fra <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/arkitektur-i-bergen/bopilot/bopilot-kommunen-som-padriv-for-alternative-boliglosninger>
- Lane, M. B. (2005). Public Participation in Planning: an intellectual history. *Australian Geographer*, 36(3), 283-299. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/00049180500325694>
- Lavanga, M. (2013). Artists in Urban Regeneration Processes: Use and Abuse?. *Territory in movement*, 1(17/18), 6-19. Hentet fra <https://doi.org/10.4000/tem.1971>
- Lescop, L. (2015). Shaping the image of a city: Nantes (Fr) a case study. International Architecture Forum: the preservation of monumental heritage. Hentet fra <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01508976v2/document>
- Les Machines Nantes. (u.å). Le Grand Elephant. Hentet fra <https://www.lesmachines-nantes.fr/en/discover/the-grand-elephant/>
- Ley, D. (2003). Artists, Aestheticisation and the Field of Gentrification. *Urban Studies*, 40(12), 2527-2544. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/0042098032000136192>
- Lund, L. H. (2018). Co-creation in Urban Governance: From Inclusion to Innovation. *Scandinavian Journal of Public Administration*, 22(2), 3-17. Hentet fra <https://ojs.ub.gu.se/index.php/sjpa/article/view/3741>
- Making is Thinking. (u.å). Master Course. Hentet fra <http://makingisthinking.net/masters-course>
- Markusen, A. (2006). Urban Development and the Politics of a Creative Class: Evidence from the case Study of Artists. *Environment and Planning*, 38(10), 1921-1940. Hentet fra <https://doi.org/10.1068/a38179>
- Mattessich, P. W. & Monsey, B. R. (1992). *Collaboration: What Makes It Work. A Review of Research Literature on Factors Influencing Successful Collaboration*. Minnesota: Amherst H. Wilder Foundation
- Mayring, P. (2014). *Qualitative content analysis: theoretical foundation, basic procedures and software solution*. Hentet fra <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-395173>
- Metzger, J. (2010). Strange spaces: A rationale for bringing art and artists into the planning process. *Planning Theory*, 10(3), 213-238. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/1473095210389653>
- Monahan, W. G. (1964). School and Press: Research Dimensions. *Theory Into Practice*, 3(4), 140-146. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/1475549>
- Moroni, S. (2014). Complexity and the inherent limits of explanation and prediction: Urban codes for self-organising cities. *Planning Theory*, 14(3), 248-267. Hentet fra <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1473095214521104>
- Morteau, H. (2020). Nantes: from a creative to an experimental city. Urban Maestro. Hentet fra https://urbanmaestro.org/wp-content/uploads/2020/09/urban-maestro_samoa-ile-de-nantes_h-morteau.pdf

Moulaert, F., Martinelli, F., Gonzalez, S. & Swyngedouw, E. (2007). Introduction: Social Innovation and Governance in European Cities: Urban Development Between a Path Dependency and Radical Innovation. *European Urban and Regional Studies*, 14(3), 195-209. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/0969776407077737>

Murray, M., Greer, J., Houston, D., McKay, S. & Murtagh, B. (2009). Bridging Top Down and Bottom Up: Modelling Community Preferences for a Dispersed Rural Settlement Pattern. *European Planning Studies*, 17(3), 441-462. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/09654310802618101>

Nakrem, S. & Kiran, A. H. (2019, 11. desember). Hvordan lykkes med velferdsteknologi? *Sykepleien*. Hentet fra <https://sykepleien.no/sites/default/files/pdf-export/pdf-export-79696.pdf>

Nonaka, I. & Konno, N. (1998). The Concept of «Ba»: Building a Foundation for Knowledge Creation. *California Management Review*, 40(3), 40-54. Hentet fra <https://doi.org/10.2307/41165942>

OMA. (2021). *Samskaping i Kvadraturen: Rapport fra Kafédialog om vitalisering av historisk område i Oslo sentrum*. Hentet fra <https://issuu.com/oslometropolitanarea/docs/rapportsamskapingikvadraturen>

Peck, J. (2005). Struggling with the Creative Class. *International Journal of Urban and Regional Research*, 29(4), 740-770. Hentet fra <https://doi.org/10.1111/j.1468-2427.2005.00620.x>

Pestoff, V. (2006). Citizens and co-production of welfare services. *Public Management Review*, 8(4), 503-519. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/14719030601022882>

Porter, L. & Barber, A. (2007). Planning the cultural quarter in Birmingham's eastside. *European Planning Studies*, 15(10), 1327-1348. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/09654310701550801>

Prahalad, C. K. & Ramaswamy, V. (2004). Co-creation experiences: The next practice in value creation. *Journal of Interactive Marketing*, 18(3), 5-14. Hentet fra <https://doi.org/10.1002/dir.20015>

Puerari, E., de Koning, J. I. J. C., von Wirth, T., Karré, P. M., Mulder, I. J. & Loorbach, D. A. (2018). Co-Creation Dynamics in Urban Living Labs. *Sustainability*, 10(6), 1-18. Hentet fra <https://doi.org/10.3390/su10061893>

Pådriv. (U.å). Om Pådriv. Hentet fra <https://www.paadriv.no/om>

Pådriv. (U.å1). Pådriv - Metode. Hentet fra <https://metode.paadriv.no>

Pådriv. (U.å2). Trondheim. Hentet fra <https://www.paadriv.no/sted/trondheim>

Pådriv. (U.å3). Levende Abels gate: Langsiktig midlertidighet. Hentet fra <https://www.paadriv.no/prosjekt/levende-abels-gate>

Pådriv. (U.å4). Levende Abels gate. Hentet fra <https://www.paadriv.no/arrangement/levende-abels-gate>

Pådriv. (U.å5). Nasjonal bærekraftssone for grønn sirkulær verdiskaping. Hentet fra <https://www.paadriv.no/prosjekt/nasjonal-baerekraftssone-for-gronn-sirkulaer-verdiskaping>

Regjeringen. (2019). Trondheim: En blå tråd. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/by--og-stedsutvikling/bysatsing1/prosjekter-plansatsingen/trondheim-en-bla-trad/id2502495/>

Rich, M.A. (2017) 'Artists are a tool for gentrification': maintaining artists and creative production in arts districts. *International Journal of Cultural Policy*, 25(6), 727-742. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/10286632.2017.1372754>

Riksantikvaren. (u.å). Nyhavna/Militære anlegg. Hentet fra <https://kulturminnesok.no/minne/?queryString=https%3A%2F%2Fdata.kulturminne.no%2Faskeladden%2Flokaltet%2F215923>

Robertson, P. J. & Choi, T. (2012) Deliberation, Consensus, and Stakeholder Satisfaction. *Public Management Review*, 14(1), 83-103. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/14719037.2011.589619>

Rossi, U. (2004). The Multiplex City: The process of Urban Change in the Historic Centre of Naples. *European Urban and Regional Studies*, 11(2), 156-169. Hentet fra <https://doi.org/>

10.1177/0969776404041421

Rosvold, K.A. (2021, 8.januar). Dora I og II. Hentet fra https://snl.no/Dora_I_og_II

Royal de Luxe. (u.å). Royal de Luxe Story of the Company. Hentet fra <http://www.royal-de-luxe.com/en/company/?app=true>

Røiseland, A. & Lo, C. (2019). Samskaping - nyttig begrep for norske forskere og praktikere?. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 35(1), 51-58. Hentet fra <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2019-01-03>

Sager, T. (2006). The Logic of Critical Communicative Planning: Transaction Cost Alternation. *Planning Theory*, 5(3), 223-254. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/1473095206068629>

Sanders, E. B. N. & Stappers, P. J. (2008) Co-creation and the new landscapes of design. *Co-Design*, 4(1), 5-18. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/15710880701875068>

Sanders, E. B. N. (2010). Stepping Stones across the Gap - Explorations in the Generative Design Space. I J. Halse, E. Brandt, B. Clark & T. Binder (Red.), *Rehearsing the Future* (s. 116-120). København: The Danish Design School Press

Scharpf, F. W. (1997). Economic integration, democracy and the welfare state. *Journal of European Public Policy*, 4(1), 18-36. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/135017697344217>

Schiefloe, P. M. (2011). *Mennesker og samfunn*. Bergen: Fagbokforlaget

Scholl, C. & Kemp, R. (2016). City Labs as Vehicles for Innovation in Urban Planning Processes. *Urban Planning*, 1(4), 89-102. Hentet fra <https://doi.org/10.17645/up.v1i4.749>

Sharp, J., Pollock, V. & Paddison, R. (2005). Just Art for A Just City: Public Art and Social Inclusion in Urban Regeneration. *Urban Studies*, 42, 1001-1023. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/00420980500106963>

Skien kommune. (2021, 04.mars). Kverndalen skal pusses opp i etapper. Hentet fra <https://www.skien.kommune.no/aktuelt/kverndalen-skal-pusses-opp-i-etapper/>

Skien kommune. (2021a, 16.mars). Støtte til Kverndalen i nytt lys. Hentet fra <https://www.skien.kommune.no/aktuelt/stotte-til-kverndalen-i-nytt-lys/>

Sundby, J. (2016, 4.juni). Hendelser på Nyhavna, 11.juni 2016 (Program). Hentet fra https://issuu.com/johannesundby/docs/hpnyhavna_program_enkeltsider

Sørensen, E. & Torfing, J. (2018). Co-initiation of Collaborative Innovation in Urban Spaces. *Urban Affairs*, (54(2), 388-418. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/1078087416651936>

Torfing, J. & Siebers, V. (2018). Co-creation as a new form of citizen engagement: Comparing Danish and Dutch experiences at the local government level. *International Public Management Review*, 18(2), 187-208. Hentet fra <http://journals.sfu.ca/ipmr/index.php/ipmr/article/download/335/297>

Torfing, J., Sørensen, E. & Røiseland, A. (2020). Samskaping - fra ide til strategi. *Stat & Styring*, 28-30. Hentet fra https://www.idunn.no/stat/2020/04/samskaping_fra_ide_til_strategi

Trondheim bylab. (u.å). Hendelser på Nyhavna. Hentet fra <https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/trondheimbylab/hendelser-på-nyhavna>

Trondheim bylab. (u.å1). En blå tråd. Hentet fra <https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/trondheimbylab/trondheim-bylab/en-blå-tråd>

Trondheim kommune. (2016) Nyhavna Kommunedelplan Planbeskrivelse med konsekvensutredninger. Hentet fra https://www.trondheim.kommune.no/globalassets/10-bilder-og-filer/10-byutvikling/byplankontoret/kommuneplan/kdp_nyhavna_k20110005/vedlegg-3-planbeskrivelse-datert-8.2.2016.pdf

Trondheim kommune. (2016a). Byrom i sentrum: Byromsstrategi for Trondheim sentrum. Hentet fra <https://www.trondheim.kommune.no/globalassets/10-bilder-og-filer/10-byutvikling/byplankontoret/temaplaner/bra-byrom/20170629-byrom-i-sentrum---bok-til-nettside-1.pdf>

Trondheim kommune. (2018). Den samskapte byen. Hentet fra <https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/samskaping>

Trondheim kommune. (2018a). Veien videre. Hentet fra <https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/samskaping/veien-videre>

Trondheim kommune. (2019). Saksframlegg: Den samskapte kommunen Trondheim (Arkivsak: 18/16776). Hentet fra <https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/samskaping/start>

Trondheim kommune. (2019a). Piloter og hendelser - bylivsstrategi for Nyhavna. Hentet fra https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjh0_vO2q_0AhUCv4sKHdZzAfYQFnoECAoQAQ&url=https%3A%2F%2Fborgerkraft.trondheim.kommune.no%2Fuploads%2Fdecidim%2Fattachment%2Ffile%2F91%2FBylivsstrategi_for_Nyhavna__Piloter_og_hendelser_komp.pdf&usq=AOvVaw2BvAvuxrisZ99SOtWik8My

Trondheim Kommune. (2019b). Folket, kunsten og byen mot 2030 – Kommunedelplan for kunst og kultur i Trondheim 2019-2030. Hentet fra <https://www.trondheim.kommune.no/globalassets/10-bilder-og-filer/08-organisasjon/kommunedirektorens-fagstab/kommunedelplan-for-kunst-og-kultur-2019-2030.-vedtatt-av-bystyret-17.10.19.pdf>

Trondheim kommune. (2020). Kvalitetsprogram for Nyhavna (Høringsutkast). Hentet fra https://www.trondheim.kommune.no/globalassets/10-bilder-og-filer/10-byutvikling/byplankontoret/1b_off-ettersyn/2020/kvalitetsprogram-for-nyhavna/1.-kvalitetsprogram-for-nyhavna.pdf

Trondheim Havn. (2019). Byutvikling på Nyhavna. Hentet fra <https://trondheimhavn.no/prosjekt/kommunedelplan-for-nyhavna/>

Trondheim Havn. (2021). Etablerer felles eiendomsselskap for å utvikle Nyhavna til ny bydel. Hentet fra <https://trondheimhavn.no/etablerer-felles-eiendomsselskap-for-a-utvikle-nyhavna-til-ny-bydel/>

Trondheim Havn. (u.å). Om oss. Hentet fra <https://trondheimhavn.no/om-oss/>

Urban Maestro. (u.å). Selected Examples of successful practices. Hentet fra <https://urbanmaestro.org/example/samoa-ile-de-nantes/>

Vestby, G. M. (2020). Samhandling for byglød: Samskaping, samarbeid eller medvirkning? (Notat). Hentet fra https://issuu.com/norskdesign/docs/samhandling_for_bygl_d

Vivek, S. D., Beatty, S. E. & Morgan, R. M. (2012). Customer Engagement: Exploring Customer Relationships Beyond Purchase. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 20(2), 122-146. Hentet fra <https://doi.org/10.2753/MTP1069-6679200201>

Vi350. (U.å). Hagekultur Herregårdshagen. Hentet fra <https://vi350.no/prosjekter/https-vi350-no-prosjekter-herregardshagen/>

Voorberg, W., Bekkers, V. & Tummers, L. (2015). A Systematic Review of Co-Creation and Co-Production: Embarking on the Social Innovation Journey. *Public Management Review*, 17(9), 1333-1357. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/14719037.2014.930505>

Weinberger, K. & Jütting, J. P. (2001). Women's participation in local organizations: Conditions and constraints. *World Development*, 29(8), 1391-1404. Hentet fra [https://doi.org/10.1016/S0305-750X\(01\)00049-3](https://doi.org/10.1016/S0305-750X(01)00049-3)

Wipf, E., Ohl, F. & Groeneveld, M. (2009). Managing Natural Locations for Outdoor Recreation. *Public Management Review*, 11(4), 515-537. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/14719030902989599>

Figurliste

Figur 1) Andersen, L. L., Espersen, H. H., Kobro, L. U., Kristensen, K., Skar, C. & Iversen, H. (2018). Demokratisk innovasjon. Teorier og modeller for samskapende sosial innovasjon i norske kommuner. (Skriftserien fra Høgskolen i Sørøst-Norge nr.24/2018). Porsgrunn: Høgskolen i Sørøst-Norge.

Figur 2) Røiseland, A. & Lo, C. (2019). Samskaping - nyttig begrep for norske forskere og praktikere?. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 35(1), 51-58. Hentet fra <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2019-01-03>

Figur 3) Lane, M. B. (2005). Public Participation in Planning: An intellectual history. *Australian Geographer*, 36(3), 283-299. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/0049180500325694>

Figur 4) Modifisert modell for samskaping. Basert på modellen til Ansell & Gash (2008). Ansell, C. & Gash, A. (2008). Collaborative Governance in Theory and Practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571. Hentet fra <https://doi.org/10.1093/jopart/mum032>

Figur 5) Vi350 - Larvik byjubileum 2021. (10.august 2021). Hentet fra <https://www.facebook.com/Vi350byjubileet/photos/355109639660494>

Figur 6) Trondheim 2030 (2016). Fasaden til Fyringsbunkerer under Hendelser på Nyhavna i 2016 (Foto). Hentet fra <https://trondheim2030.no/2016/06/21/startskuddet-gatt-nyhavna/>

Figur 7) With, T. (2016). Fotoutstillingen "Humans of Nyhavna" under Hendelser på Nyhavna (Foto).

Figur 8) Egenprodusert illustrasjon over Nyhavnas plassering.

Figur 9) Trondheim kommune. (2016) Nyhavna Kommunedelplan Planbeskrivelse med konsekvensutredninger. Hentet fra https://www.trondheim.kommune.no/globalassets/10-bilder-og-filer/10-byutvikling/byplankontoret/kommuneplan/kdp_nyhavna_k20110005/vedlegg-3-planbeskrivelse-datert-8.2.2016.pdf

Figur 10) Les Machines Nantes. (u.å). Le Grand Elephant (Foto). Hentet fra <https://www.lesmachines-nantes.fr/en/discover/the-grand-elephant/>

Figur 11) Mayring, P. (2014). *Qualitative content analysis: theoretical foundation, basic procedures and software solution*. Hentet fra <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-395173>

Tabelliste

Tabell 1) Egenprodusert tabell med innholdsanalysen av de fire semi-strukturerte intervjuene med aktørene i HPN

Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide

Målgruppe: de sentrale aktørene i prosjektet (kunstnere, byplanleggere, NTNU...)

Del 1: Oppklaring om intervjuprosessen og deltagelse

1) Informasjon om oppgaven

Presentere meg selv og en kort innføring av bakgrunn og formålet med masteroppgaven:

Det overordnede temaet for min masteroppgave er samskaping i kunst- og byutviklingsprosjekter. I den forbindelse ønsker jeg å se på prosessen med prosjektet "Hendelser på Nyhavna", hvilke roller de ulike aktørene hadde i prosjektet og blant annet opplevelse av egen innflytelse.

2) Informasjon om deltagelse

Funnene som blir gjort i intervjuet vil anonymiseres ved sitat i oppgaven eller lignende og ikke nevnes ved navn, men ved arbeidstittel (eks: kommunal aktør, kunstfaglig aktør etc.).

Informering om lydopptak og transkribering, herunder samtykke til lydopptak.

Del 2: Tematisk intervjuguide

1 - Forståelse av konsepter og begrep

I denne sammenheng er jeg interessert i hvilken forståelse de ulike aktørene har av begreper eller konsepter tilknyttet prosjektet "Hendelser på Nyhavna".

- I "Hendelser på Nyhavna" ble samskaping brukt som en arbeidsmetode. Hva legger du i begrepet samskaping?

- Med tanke på kunst i denne sammenhengen, hva legger du i begrepet "kulturdrevet byutvikling"?

2 - Prosjektets gang

- Hva er "Hendelser på Nyhavna"?

- Hentet dere inspirasjon til prosjektet fra andre lignende prosjekter basert på samskaping og kulturdrevet byutvikling enten i Norge eller i utlandet?

i. Har du noen konkrete eksempler på prosjekter dere hentet

inspirasjon fra?

- Hvordan startet arbeidet med prosjektet "Hendelser på Nyhavna"?
  - i. Hvordan ble ulike aktører involvert?
  - ii. Hvorfor ble de aktørene som var involvert involvert?
- Hvordan foregikk arbeidet med planlegging og utføring underveis i prosjektet? (med tanke på samskaping og den "autonome" kunsten)
  - i. Hvilke refleksjoner har du gjort rundt denne måten å jobbe på mtp samskaping og kunst i det offentlige rom?
- Har du tidligere vært involvert i lignende prosjekter? Isåfall - hvilke erfaringer har du tatt med fra disse prosjektene inn i dette prosjektet?
- Hvordan mener du/dere at et slikt prosjekt bidrar til byutvikling?
- Hva var målet med prosjektet?
- Møtte dere på noen utfordringer underveis i prosjektet? Også utfordringer mtp samskapingsprosessen?
  - i. Hvis ja - forslag til løsninger?
  - ii. Hva anser du som viktig i en samskapingsprosess (suksessfaktorer)?
- Hvordan ble prosjektet finansiert?
- Hva vil du si har kommet ut av prosjektet så langt/har prosjektet lyktes med sitt mål?
  - i. Kan du peke på noen grunner til at det har lyktes så godt/ikke lyktes?
  - ii. Har det kommet noen uventede effekter av prosjektet?
  - iii. Kunne du tenke deg å være med i lignende prosjekter senere?
- Hvordan har covid-19 påvirket prosjektet?

3 - Roller i prosjektet

- Hvordan vil du beskrive (din organisasjon eller din) rolle i prosjektet?
  - i. Hvordan ble prosjektet ledet?
- Hvordan opplevde du/dere grad av innflytelse i prosjektet?
- Hvordan vil du beskrive de andre aktørenes rolle i prosjektet?
- Hva var din motivasjon for å delta i dette prosjektet?

4 - Fremtidig byutvikling av Nyhavna

- Hvordan ser du for deg Nyhavna i fremtiden?
- Hvordan ser du for deg rollen til kultur og kunst i det offentlige rom i Nyhavna fremover?
- Ser du noen utfordringer for Nyhavna i fremtiden?

5 - Medvirkning fra innbyggere → Kun til planleggerne

- Jeg har forstått det slik at medvirkning fra innbyggerne ble organisert i forbindelse med prosjektet. Hvordan ble medvirkning fra innbyggere prosjektet utført?

i. Før, underveis og etter?

- Har medvirkningsprosessen vært ulik andre medvirkningsprosesser du har vært med på, og i så fall hvordan?

- Har dere møtt på noen utfordringer underveis mtp medvirkning?

- Hvordan har deltagelsen fra innbyggerne vært? - (Har det vært en bred involvering eller er det visse grupper som er dominerende?)

- Hvordan har medvirkningsinspillene blitt håndtert?

Del 3: Avslutning av intervjuet

1) Oppsummering av funn

2) Oppklaring dersom noe som er sagt er uklart

3) Er det noe du vil legge til? Er det noe som ikke er blitt sagt som du tenker har relevans for temaet?

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway